

In memoriam

Zbogom, Andrej!

Naš nekdanji glavni urednik prof. Andrej Bratuž je 19. novembra tiho odšel. Objavljamo govor, ki ga je na žalni seji 21. t. m. v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici imel naš odgovorni urednik Jurij Paljk. Sledijo povzetki iz drugih govorov. / Ured.

Draga Lojzka, spoštovane in spoštovani vsi, ki smo se danes zbrali, da se spomnimo našega Andreja Bratuža, profesorja, glasbenika, kulturnika, politika in publicista, dolgoletnega glavnega urednika Katoliškega glasa in Novega glasa, našega zato, ker je bil pokojni Andrej eden izmed nas, vse svoje življenje v prvih vrstah naše narodne skupnosti, vedno v areni življenja, kot bi rekel pisatelj. V uredništvu Novega glasa na Travniku sva imela v zadnjih letih z Andrejem skupaj sobo, vsak svojo pisalno mizo, na moji je računalnik, na Andrejevi računalnika nikdar ni bilo, saj ga nikdar ni uporabljal. Pokojni Andrej je namreč prihajal iz drugega sveta, iz drugih časov, tudi kot časnikar, saj se je kot publicist začel oglašati že rosnio mlad. Pisal je v izbrani slovenščini, o aktualnih temah, čeprav je kot politik in glasbenik seveda imel poseben odnos prav do naše narodne skupnosti v Italiji, do glasu in kulture, do jezika, naših narodnih pravic, če se omejim samo na njegovo delo v slovenskem časopisju; posebno poglavje bi si pokojni Andrej zaslužil zaradi svojega dela na področju pisanja glasbe same in o glasbi, o tistem tkanju drobnih, a izjemno pomembnih vezi, ki mu jih je uspelo zgraditi še posebej z italijanskimi glasbeniki, organizatorji glasbenih natečajev in festivalov, kot seveda tudi s pripadniki narodnih manjšin po Evropi.

Pa vendar: naš Andrej je bil dolgoletni glavni urednik Katoliškega glasa prej in - po združitvi letega z Novim listom - Novega glasa, naš tesni sodelavec in dolgoletni šef torej in smo ga zato v uredništvu zelo dobro spoznali. S kolegom Danijelom se večkrat in zelo rada spominjamo časov, ko sva bila z njim edina zaposlena še pri Katoliškem glasu. Andrej je takrat bil izjemno plodovit in vedno izjemno strpen, duhovit, odličen urednik, iz tistega obdobja ne pomnim niti enega samega razhajanja, do katerih sicer v vsakem uredništvu pride; v majhnih, ki je naše, so le-ta še bolj opazna, če do njih pride. Z Andrejem sva se dogovorila za okvirno sliko časnika, on je povedal, kaj bo napisal, midva sva poskrbela za sodelavce in za najine zapise; iskreno moram priznati, da smo se zelo dobro ujeli. Ko je prišlo do združitve Novega lista in Katoliškega glasa, je Andrej Bratuž postal glavni urednik, dr. Drago Legiša pa je postal odgovorni urednik Novega glasa. Če potegnem črto pod njuno sodelovanje, lahko mirne duše rečem, da sta odlično sodelovala. V spominu nam ostajajo četrtkove seje, ko je najprej Andrej pregledal članike in zapise. Naš Andrej je po navadi poslušal, na koncu pa sam skromno povedal, "da bi nekaj napisal o Okcitančih" ali kaki drugi narodni manjšini, o kateri se nam največkrat še sanjalo ni; občasno je povedal, da bo sam prispeval zapis ob kaki obletnici kakega pomembnega skladatelja, filozofa, o kakem aktualnem, največkrat mednarodnem dogodku. Dr. Drago Legiša je med temi sejami večkrat brez vsake ironije Andreja pozval, naj kaj napiše o kaki mednarodni ali manjšinski tematiki, rekoč: "Andrej, saj ti si bil naš zunanji minister pri stranki Slovenska skupnost"! Andrej se je po navadi ob teh besedah bolj sebi v brado zasmeljal kot nam in obljudil, da bo napisal.

V vsakem uredništvu, ki je sestavljeno iz različnih posameznikov, pa saj je to vendar veliko bogast-

vo vsakega uredništva!, so medsebojni odnosi izjemnega pomena. Če je našega dr. Legišo večkrat označeval kraški in sredozemski uglašeni temperament in smo zato večkrat tiho delali in zrl v zaslone pred sabo, da bo huda ura le prešla, pa sta Andreja označevali umirjenost in blagohotnost značaja, a istočasno tudi prava tolminska trma, ki bi jo najlepše prikazal tako, da povem, kako je naš Andrej, ko je bil o nečem prepričan, vztrajal do konca in po navadi je vedno obveljala njegova.

Vsako majhno uredništvo je kot družba v malem in tu moram dati prav našemu Andreju, ki je vse sodelavce, od Nataše, Katje, Ivce, Majde do Ivana, Igorja in Andreja ter vseh, ki so bili pri nas, a jim nismo mogli dajati kruha za življenje in so zato odšli po opravljeni poklicni formaciji časnikarskega poklica delat drugam, nagovoril, naj ga tikajo. Spominjam se tako Natašine zadrege kot Majdine, a Andrej je imel prav, do vsakogar od nas je bil obziren in ljubezniv, večkrat molčeč, a duhovit in plemenitega duha.

Zapisal sem, da je prihajal iz drugega sveta, iz drugih časov, kar ponovno potrjujem, le-to se je najbolj poznalo, ko je nastopila doba računalnikov. Na tihem sem našemu Andreju vedno zavidal, da ni vstopil v svet računalništva in svetovnega spleta, čeprav je sodeloval z nami vse do zadnjega, tudi potem, ko je od minulega leta k nam prihajal samo na dan četrta.

Tiho je vstopil v najino uredniško sobo, kjer je imel svojo pisalno mizo, sam sem se odločil, da se je ne bom dotikal, tudi potem, ko je nehal biti naš glavni urednik, saj sem vedel, da bi ga s tem prizadel. Andrej je živel in dihal z našim Novim glasom. Tako smo bili vajeni njegovih obiskov v četrtkih, ko je pri Tiziani v upravi dvignil svoji dve novopečeni številki Novega glasa in prišel tiho v urad, kjer me je pozdravil, nato je odložil svoje stvari, odšel v uredništvo in vedno pozdravil dekleta in kolego. Ko je odšel, je vedno pozdravil in tudi rekel, naj pozdravim ženo, otroke; vsakemu je tako rekel. Človek iz drugih časov, človek plemenitega duha.

Zapisal sem, da je bil duhovit, kar je res. Ne vem, ali poznate skladbo, ki je v bistvu variacija na znano Kekčevo pesem. Sam sem jo pred leti enkrat slišal na nekem koncertu in prav preko te pesmi globlje razumel prešernost sicer po navadi tihega Andreja. Zadovoljno se je namuznil, ko sem mu rekel, da me je več kot prijetno presenetil, kot je bil tudi vesel, ko je Danijel kasneje meni še enkrat ob branju not omenjene skladbe na tihem zabundal motiv. In vsi v uredništvu, prav vsi, smo izjemno cenili njegovo dobrosrčnost, tudi letos bi ob svetem Andreju in ob svojem rojstnem dnevu prišel v uredništvo, da bi nazdravili, se z njim poveselili.

/ stran 3

BAZOVICA Tržaški pokrajinski kongres SSK

Obvladati prostor in ga upravljati!

Pokrajinski kongres stranke Slovenska skupnost, ki je bil v prostorih bazoviške gospodarske zadruga v soboto, 19. novembra, je pretresla novica o nenadni smrti prof. Andreja Bratuža. Njega so se izrecno spomnili predsednik kongresa, predsednik pokrajinskega sveta Maurizio Vidali, predsednik SSO Drago Štoka in deželni tajnik SSK Damijan Terpin. Z minuto molka so se prisotni spomnili tudi

prof. Zorka Hareja, ki je v SSK imel pomembne politične in upravne izkušnje, umrl pa je v času po zadnjem pokrajinskem kongresu pred tremi leti. Vsebinsko plat uvodnega dela

političnega srečanja so oblikovale aktualne teme trenutnega položaja italijanskih institucij in zalept glede finančne podpore manjšini. **Tajniško poročilo** Sam pokrajinski tajnik Peter Močnik je v svojem tajniškem poročilu poudaril, da "nobeno obdobje gospodarskih težav ne sme postati izgovor za to, da se krčijo človekove pravice, med katere spadajo pravice manjšinskih skupnosti". **Ne razumljivo je zato, da se ne izplačajo že nakazana sredstva**, "ki so namenjena življenju manjšinskih ustanov, in da se krčijo sredstva za medije, torej za tisk in radiotele-

Peter Močnik, Tanja Peric, Maurizio Vidali in Igor Švab (foto IG)

vizijo v slovenskem jeziku". Manjšinske pravice niso torej privilegij za določene izbranice - kot žal še danes razmišljajo italijanska država, politika in javnost: gre enostavno za podporo šibkejšemu delu družbe, ki predstavlja za državo pomembno vrednoto. Zanimariti ne gre niti mednarodnih sporazumov, s katerimi se je Italija svojčas obvezala. Glede krajevne politike in upravljanja občinskih enot ter pokrajine je Močnik zabeležil zadovoljiv rezultat po vsem območju: obžaloval pa je dejstvo, da velika **podpora SSK ni bila plačana z upravičenimi odborničnimi položaji**. V kratkem bo na vrsti volilna preizkušnja v devinsko-nabrežinski občini: levosredinska koalicija bo morala zato dobro premisliti program in izbrati kandidata, ki "mora nujno biti poznan in sprejet v območju". Devinsko-nabrežinsko območje je bilo v zadnjih letih pod pritiskom gradbenih spekulacij in prav tako zmaličenih gradbenih projektov (beri Seslanski zaliv). Srčiko svojega poročila je Močnik namenil **šolskemu vprašanju**, odgovor na to je potrjen različnim stališčem glede strankarske pripadnosti. SSK kljubuje rezanju šol

in krčenju mest na njih: to na podlagi predpostavke, da za manjšino ne smejo veljati in po veljavni zakonodaji še danes ne veljajo isti številčni kriteriji, ki veljajo za večinske šole. T. i. poenotenje šol, s katerim se načeloma strinja tudi leva sredina, pomeni v bistvu obubožanje slovenske šolske ponudbe, pomeni dejansko zaprtje nekaterih šol ali skrajšanje popoldanskega oziroma podaljšanega pouka. "Po

veljavni zakonodaji so naše šole avtonomne ne glede na številke in zato zanje ne smejo veljati večstotinske številke, ki so za manjšino v glavnem nerealne in so jih pred nekaj meseci vsilili v zakonodajo, da bi varčevali. O tem vprašanju morajo odločiti vse komponente manjšine, ki so vezane na šolo, ne le politiki, krovni organizaciji ali funkcionarji, ampak tudi učno in neučno osebje, starši ter vsaj na višjih šolah tudi dijaki".

V svojem poročilu je tajnik podčrtal še skrb SSK "za uveljavitev tukaj živčih ljudi na področju **kmetijstva, obrtništva in drugih krajevnih dejavnosti**". S tem so povezani med drugim

pravna ureditev območja, jasno in glasno zavračanje visokohitrostne železnice z 20-kilometrskim kraškim predorom, stanje skupne lastnine, učinkovitejša povezovanje gibanj na področju storitev in večja avtonomija naših uprav, nespoštovanje dejavnosti in lastnine tukajšnjega prebivalstva, ki trpi pod neznosnim jarmom večkrat izmišljenih neurejenih omejitev naravovarstvenega značaja. SSK je stranka, ki se zgleduje po "edinjaštvu", je politično gibanje, ki se ne ozira na starokopitne oznake "belih" oziroma "rdečih": je pač preprosto **zbirna stranka Slovencev v Italiji** in po tej logiki bo delovala tudi v prihodnje. To pomeni, da bo še naprej zasledovala uveljavitev "naših ljudi in pravic, razvoj manjšinskega poselitvenega ozemlja in kulturnih ali gospodarskih pobud kot enakopravni sogovornik z vsedravnimi strankami". Ob potrditvi dogovora z Demokratsko stranko je Močnik poudaril tudi pripravljenost dogovarjanja z vsemi tistimi političnimi silami, ki "nam ne streežjo po življenju".

/ str. 10
IG

SVET SLOVENSKEGA VIDEM

REDNI OBČNI ZBOR

petek, 25. novembra 2011,

**ob 15.30 v prvem sklicu
in ob 16.00 v drugem sklicu**

Iz zdravih korenin v nove čase

- nastop Dvs Bodeča neža
- umestitev predsedstva kongresa
- poročilo Deželnega predsednika
- pozdravi gostov
- premor in družabnost
- razprava in volitve

Kulturni center Lojze Bratuž - Drev. XX Settembre 85 - Gorica
TRST - GORICA - VIDEM

Goriška Mohorjeva družba

Krst knjižne zbirke

Goriška Mohorjeva družba je v ponedeljek, 21. novembra, v galeriji Ars na Travniku v Gorici krstno predstavila knjižno zbirko za leto 2012.

Tajnik založbe Marko Tavčar, ki je povezoval večer, se je najprej poklonil spomenu na Andreja Bratuža, nato pa predal besedo uredniku Koledarja dr. Jožetu Markuži. Zbornik za leto 2012, ki obsega 280 strani, prinaša vrsto zanimivih prispevkov več kot 50 sotrudnikov, ki govorijo o življenju Slovencev v Italiji ter o njihovem bogatem delovanju. Omenil je nekaj posebnih pomembnih zapisov, med njimi aktualne članke širše verske, zgodovinske in poljudnoznanstvene vsebine, pa tudi pesmi in spominske članke. Koledarski del krasijo akvareli Mateja Sussija.

Foto DPD

pazila je na čist slovenski jezik, "ne prelahke, ne prezahtevne". Ilustrator Štefan Turk je povedal, da je skušal z vidika tehnike in oblikovanja vnesti v knjigo nekaj novega in nenavadnega, saj so otroci za to posebno občutljivi.

Tretja knjiga pa je nekaj posebnega, je povedal Tavčar. O delu

skozi stoletja. Izpostavlja se pomen glagolice, šolstva, prvih učiteljev, razumnikov in istrskih čedermacev. Marsikateri podatek je tudi prvič zapisan. Avtorji prispevkov so številni sodelavci in člani študijskega krožka. Perorisbe so delo slikarja domačina Darija Novaka. Knjiga je sad truda vseh članov krožka. Nadja

V mestu Legnano pri Milanu so prejšnjo soboto, 19. t. m., svečano odprli razstavo likovnih del slovenskega umetnika Zorana Mušiča. Na odprtju razstave, ki nosi naslov Če je to človek, je bila prisotna tudi slovenska beseda, saj je generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Vlasta Valenčič Pelikan s toplimi besedami pozdravila kulturno prirediteljo in dejstvo, da je tržaški pisatelj, tudi sam taboriščnik v nacističnem lagerju, Boris Pahor prispeval v katalog razstave pomemben zapis. O razstavi več v prihodnji številki Novega glasa!

Igor Gabrovec v prostorih Slovenske socio-psiho-pedagoške službe

Nižanje kakovosti storitev

Četrtek, 17. novembra, si je deželni svetnik SSK Igor Gabrovec prvič ogledal nove oz. začasne prostore Slovenske socio-psiho-pedagoške službe (SSPPS) v Trstu, ki je bila v začetku novembra preseljena iz ul. Farneto v ul. Vespucci 7/1, kjer ima sedež sorodna služba za mladostnike italijanskega jezika (UOBA) v sklopu 2. zdravstvenega okraja. Dvomi glede primerne selitve, ki so jih imeli ne le deželni svetnik Gabrovec, ampak tudi preko 1300 podpisnikov peticije glavnemu direktorju tržaškega zdravstvenega podjetja Fabiu Samaniju, so žal še vedno resnični. Od selitve je minilo že nekaj tednov, a v novih prostorih še vedno ni nobenega slovenskega ali vsaj dvojezičnega napisa, ki bi obiskovalce oz. paciente napotil do hodnika, kjer SSPPS razpolaga z dvema skromnima sobama stalno, z eno dodatno pa načeloma le ob četrtkih. Povsod berno le napis UOBA, ki odgovarja kratici italijanske službe za mladostnike. Ni primerne prostora za sprejemanje novih pacien-

tov, ki bi potrebovali zaseben pogovor. Strokovnjakinja za psihomotoriko dela v majhni sobi, kjer so telovadni pripomočki po sili razmer spravljani na kup, razne potrebščine s prejšnjega sedeža pa so še vedno v skatlah. Pisani lok, ki predstavlja že neke vrste razpoznavni znak Slovenske službe, leži razkasan v vežici, saj ni prostora, da bi ga ponovno sestavili. Da bi bila mera polna, je deželni svetnik Gabrovec še izvedel, da nameravajo nadrejeni pri zdravstvenem podjetju s prihodnjim tednom "začasno" (ponovno!) premestiti psihologinjo, ki je Slovenski službi doslej namenjala sedemnajst tedenskih ur strokovnega doprinosu, ki je obenem sad dolgoletnih izkušenj. "Po okrnjenih prostorih in v zadnjih letih že okrnjeni strokovni ekipi (od 13 na 7) smo ponovno pred poskusom zmanjšanja obsega in kakovosti ponudbe, kar že presega vsako sprejemljivo mejo", je po obisku v ul. Vespucci poudaril deželni svetnik Igor Gabrovec, ki bo zaradi tega ponovno posegel pri di-

rektorju Samaniju, in če bo potrebno, tudi ponovno prenesel problem v avlo deželnega sveta, kjer je predsednik Tondo prevzel resor za zdravstvo po odstopu dosedanjega odbornika Kosica. Že takoj pa je Gabrovec pozval uslužbenca, naj ne sprejmejo ravnodušno nobenega ukrepa, ki bi dodatno zmanjšal obseg delovanja Slovenske socio-psiho-pedagoške službe. "Ta deluje kot uigrana ekipa in vsak njen element je bistvenega pomena za ohranitev celovitosti storitev, ki so namenjene, ne pozabimo, otrokom in mladim s težavami ter njihovim družinam", je še dejal Gabrovec. Zato deželni svetnik SSK poziva tudi sindikata, naj pozorno spremljajo vprašljivo zadržanje vodstva zdravstvenega podjetja. Za konec pa še ena zanimivost: v ulici Farneto so prav pred kratkim z odlokom prenesli na kasnejši datum selitev določenih zdravstvenih storitev. Pa vendar: ali nam niso razlagali, da so prostori neprimerni in tako tudi utemeljili nujnost izselitve Slovenske službe?

Jože Markuža

Helena Jovanovič

Nadja Rojac

Mohorjani si prizadevajo, da bi vsako leto objavili tudi knjigo za najmlajše, je povedal Tavčar. Le to je knjiga *Pravljice za bele zimske dni*. Avtorica Helena Jovanovič je povedala, da je pravljice res pisala v dijaških letih, potem pa jih dalj časa opustila. Na spodbudo kolege časnikarja Marka Tavčarja jih je spet vzela v roke in pripravila za objavo. Osredotočila se je na božično-zimski čas. Nastale so zgodbe, ob katerih se je tudi sama zabavala; izrazila je željo, da bi bile vsč tudi otrokom. Precej pozornosti je posvetila jeziku, odpovedala se je tujkam,

Brazde s trmuna 15 let so spregovorili urednica Nadja Rojac in štirje drugi člani študijskega krožka Beseda Slovenske Istre. Delo prinaša izbor petnajstletnega izhajanja glasila krožka, ki ima sedež v Kopru in se trudi, da bi ovrednotilo, osvetlilo in trgalo iz pozabe preteklost slovenskih Istranov, pa čeprav se to danes zdi "staromodno". Zbornik ob 15-letnici je razdeljen v poglavja, gradivo je izbrano v vsebinske sklope, ki predstavljajo ljudske navade, narečne govornice, besedno ustvarjalnost in zgodbe iz vsakdanjega življenja avtohtonih slovenskih Istranov

Rojac, Marija Šavron Jerman, Marija Andrejašič Koren, Danila Tuljak Bandi in Ivan Novak so nato še najlepše prikazali svoja prizadevanja z branjem različnih odlomkov iz knjige, recitiranjem pesmi ter prikazom božičnih okraskov in njihove bogate sporočilnosti.

V Ljubljani bodo sveže mohorjeve predstavili še ta teden, in sicer v petek, 25. novembra, ob 11. uri (Literarni klub Lili Novy, Cankarjev dom), v Trstu pa naslednjo sredo, 30. novembra, ob 10. uri na "Kavi s knjigo" v Tržaški knjigarni (ul. Sv. Frančiška 20).

Dopis predsednika SSO in SKGZ pristojnim oblastem

Proti krčenju sredstev

Predsednika krovnih organizacij SKGZ in SSO Rudi Pavšič in Drago Štoka sta v zvezi s težavami slovenskega radija in televizije v okviru RAI poslala dopis predsedniku Vlade Mariu Montiju, generalni direktorici RAI Lorenzi Lei, predsedniku deželnega sveta FJK Maurizio Franzu, predsedniku deželne odbora FJK Renuz Tondou, ravnatelju deželnega sedeža RAI v FJK Robertu Colliniju, vladnemu komisarju Alessandru Giacchetiju in pristojnim oblastem Republike Slovenije priloženi dopis: "Slovenski narodni skupnosti v Italiji grozi še dodaten hud udar po že uveljavljenih manjšinskih pravicah. Gre za slovenske radijske in televizijske sporede RAI, o katerih je vlada pred dnevi napovedala, da jim bo za tretjino znižala finančno kritje. To bi lahko prineslo hudo obubožanje samih sporedov, njihovega trajanja in zaposlitvene ravni na deželnem sedežu RAI v Trstu. Mimo ustavnih načel in mednarodne ter italijanske splošne zakonodaje o manjšinskih pravi-

cah slonijo omenjeni sporedi v slovensčini na zakonu št. 308 z dne 14. aprila 1956, ki je dokončno uredil prehod v okrilje družbe RAI radijske postaje, ki jo je do vrnitve Italije v Trst leta 1954 upravljala Zavezniška vojaška uprava Cone A Svobodnega tržaškega ozemlja, in pa zakon št. 103 z dne 14. aprila 1975 ("Reforma RAI"). Ta je v čl. 19, črka c) določil, da mora manjšinske radijske in televizijske oddaje v nemškem in ladinskem jeziku v Pokrajini Bocen, v francoskem jeziku v Avtonomni deželi Doline Aoste in v slovenskem jeziku v Avtonomni deželi Furlaniji Juljski krajini pripravljati družba RAI.

To se je formalno uredilo s tremi ločenimi konvencijami, za vsako deželo posebej, med predsedstvom vlade in družbo RAI. V njih se določa, kaj mora manjšinam nuditi družba RAI in koliko ji za to vsako leto plača predsedstvo italijanske vlade. Tista konvencija, ki zadeva slovenski jezik, pa vključuje tudi določila o nekaterih sporedih v italijanščini

(načelno za Italijane v nekdanji Jugoslaviji), ki jih pripravlja Deželni sedež RAI v Trstu.

Konvencije se obnavljajo vsaka tri leta. Vse tri sedaj veljavne konvencije so bile podpisane 28. decembra 2008. Vlada jih je potrdila s tremi odloki predsednika vlade 16. aprila 2010 in so bili objavljeni v Uradnem listu 25. junija 2010. Dne 19. oktobra letos je podtajnik pri predsedstvu vlade s pooblastilom za založništvo Paolo Bonaiuti na avdiciji pred Komisijo Poslanske zbornice za kulturo napovedal 50-odstotno krčenje sredstev za te konvencije in za konvencijo o sporedih za Italijane v tujini (RAI International).

Seveda je napoved takoj sprožila veliko protestov tako v političnih kot v sindikalnih krogih in 31. oktobra je vodstvo družbe RAI prejelo dopis, v katerem vlada napoveduje nekoliko nižje krčenje, in sicer za eno tretjino dosedanjih sredstev. Gre za izjemno hudo klestenje, ki ga slovenska narodna skupnost ne sprejema, zato morajo vsi odgovorni zavrniti novo grožnjo, ki krati zakonsko zagotovljene pravice Slovencev v Italiji".

Povejmo na glas

Dati nekaj, da ne izgubimo vsega

Zdi se neverjetno, ampak o izidu sedanje vse večje krize bodo odločali ljudje, bo odločalo javno mnenje, bomo odločali mi vsi, in to dosti bolj kot politika in najvišje institucije. Kriza se namreč zastruje in njene posledice bodo v vse večji meri legale na nas, da mimo njih ne bo mogoče takole na tiho, češ, saj ni tako hudo. Toda t. i. tih podatki so dobesedno uničujoči, kot je med njimi ta, da v Italiji vse od leta 2008 vsak dan za vedno zapre vrata sto osemdeset trgovin. Podobno mučno je dejstvo, da se vsak dan novih tisoč upokojujencev zadržuje za to, da si lahko nabavi osnovne življenjske potrebščine. In nič drugače ni drugje po Evropi ter v razvitem svetu, kar priča o vsekakovostnejši razsežnosti finančne stiske. Tu pa vse usodnejše stopa v igro način, kako krizo reševati in ukrepati tako, da bo škoda čim manjša, ali kriza celo zaustavljena. Politika in visoke institucije točno vedo, da so v tem smislu potrebni ostri posegi, da je preprosto potrebna odpoved nekaterim pridobitvam sedanje življenjske ravni. Problem je, kako to povedati ljudem, kako se na javno mnenje obrniti z neprijetnimi ukrepi. Večji del politike v svoje ljudi očitno nima primerne zaupanja, zato z nujnimi ukrepi odlaša in v mislih na volitve podkupljivo zatrjuje, da je vse težko že preseženo. Gre torej za zapeljivo kupovanje volilnih glasov in takšno ravnanje je v dobru meri pripomoglo, da je zahodna demokracija v teh hudih trenutkih bolj ali manj nesposobna reševati več

kot žgočo problematiko. Če Evropa in njene države ne bodo ukrepale hitro in učinkovito, je v resni nevarnosti obstoj evra. V primeru propada evra, izračun je vedno na novo potrjen, bomo izgubili polovico svojih prihrankov, če bomo nujne ukrepe sprejeli, jih bomo izgubili le za petino. Znižanje življenjske ravni je torej neizogibno, vendar je razlika med tisto manj bolečo izgubo in drugo uničujočo ne le velika, ampak velikanska. Nova italijanska tehnična vlada z Montijem na čelu bo, kot je znano, storila vse, da bomo deželni tiste manj boleče izgube, in bo v tem smislu seveda odločno ukrepala. Siceršnja politika, ki se je trenutno morala umakniti, bo še naprej vzbujala vtis, da štiti ljudi, se bo ukrepom bolj ali manj upirala in na ta način skušala pridobiti kar največ glasov za volitve. In tako bo o vsem odločalo javno mnenje, bodo odločali ljudje: bodo sprejeli zmanjšanje dobrin v imenu prepričanja, da bi sicer izgubili dosti več, ali ne bodo sprejeli in bomo na koncu izgubili ogromno? Nelahke resnice torej ne hoteti videti, zato odlašati z ukrepanjem ter slediti tistim, ki nam točno takšno obnašanje predlagajo, ali pa nelahko resnico sprejeti, kar deluje osvobodilno ter daje možnost spopasti se s problemom na najboljši način? V igri je torej odnos do nelahke resnice, kar kriza gotovo je. V igri, ki je igra vseh časov, je človek, ki v svoje dobro resnico, ali hoče sprejeti ali je v svoje slabo noče niti videti.

Janez Povše

S 1. strani / In memoriam

Zbogom, Andrej!

Minuli teden je naš Andrej v četrtek prišel iskat svoj časopis, kot vedno je vstopil v najino sobo in me pozdravil, obrnil sem se in mu odzdravil, počasi je sedel, me vprašal, ali je kaj novega, spregovorila sva nekaj besed o časniku, nato je mirno odšel in me na vratih pozdravil ter mi naročil, naj toplo pozdravim doma; odvrnil sem mu, kot vedno, naj pozdravi Lojzko, nisem vedel pa, da se zadnjič poslavljava. Dan kasneje sem odšel v Milan in bližnji Legnano, kjer so svečano odprli razstavo likovnih del

Zorana Mušiča. Na razstavi so na ogled upodobitve trpljenja v nemških lagerjih, pretresljivo pričevanje, ki ga dopolnjuje še pretresljiv zapis našega Borisa

Pahorja v katalogu. Kolega s Primorskega dnevnika Igor Devetak, ki je pred leti tudi delal v našem uredništvu, me je s telefonskim klicem našel sredi nemogočega vrveža na železniški postaji v Milanu; povedal mi je, da je umrl naš Andrej. Vem, da boste težko verjeli, a le deset minut prej sem v Feltrinellijevi knjigarni na postaji končno kupil znano knjigo Irene Némirovsky, ki je svoje življenje končala v lagerju. Ko sem knjigo kupal, sem mislil na našega Andreja, ki je imenitno znal francosko, na trpljenje, ki ga je zaradi črnega fašizma utrpel z izgubo očeta tudi sam s sestro in mamo, pesnico Ljubko Šorli.

V hipu smo se vsi člani uredništva našli po telefonu in onemeli mislili na skupne dneve z Andrejem.

Ko sem prišel v ponedeljek zjutraj v uredniško sobo, ki sva si jo delila z Andrejem, sem na njegovi mizi našel neko pismo, ki mu ga je v petek jutraj tja položila naša Majda. Pismo je tam ostalo. Kot bo med nami ostal trajen spomin na našega Andreja!

Draga Lojzka, dragi svojci, prijatelji in prijateljice našega Andreja, naj bo Andreju dober Večni plačnik, vsi mi pa ga ohranimo v toplem spominu!

Jurij Paljč

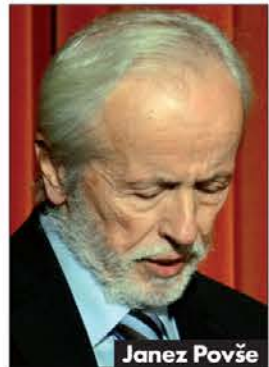
Bratužem se je prvič srečala na natečaju za pridobitev habilitacije za poučevanje na višji šoli; on je bil komisar. Kasneje sta se srečala kot sodelavca na goriškem pedagoškem liceju, šoli, ki je zrasla iz učiteljskega in je pripravljala mlade za odgovorno delo na področju vzgoje in izobraževanja otrok. "Strokovno znanje, ki ga je posredoval prof. Bratuž, je bilo nadgrajeno s široko vsestransko razgledanostjo". Nekdanji dijaki bi danes gotovo potrdili, "da je prof. Bratuž prispeval pomemben delež pri oblikovanju bodočih učiteljev". Bil je human

Mihaela Pirih

Jurij Paljč

Janez Povše

Damijan Terpin

Drago Štoka

nist v pravem pomenu besede, je povedala prof. Pirih, "in takega se bomo vedno spominjali". Njegovo sodelovanje je bilo vedno plodno in iskreno. Po upokojitvi sta se še srečevala po Gorici; "vedno je bilo njegovo prvo vprašanje namenjeno šoli, novostim, dogajanjem". Skozi vsa leta se je ohranila njegova povezanost in naklonjenost.

Franka Žgavec, ki se je v imenu KC Lojze Bratuž v uvodnem pozdravu spomnila pokojnika tudi kot velikega prijatelja, je prebrala sporočilo, ki ga je poslal nekdanji goriški prefekt Roberto De Lorenzo. "Zapustila nas je zaslužna oseba, človek, ki je v mestu in tudi okolici pustil svoj pečat". Bil je "prijazen, mil, v svoji duši je vedno nosil trpljenje, obenem pa je bil vpluden, sramežljiv in diskreten". Prefektu je bil kot "brat, prijatelj", ki je s svojo posebno občutljivostjo izražal ljubezen do svoje istovetnosti in dela. De Lorenzo se je zahvalil tudi pokojnikovi sestri Lojzki, ki je s svojim prispevkom pripomogla k temu, da so ljudje bolje razumeli prestano trpljenje in bolečino; vse to so delili z drugimi, da bi lahko posredovali našim mladim, "da bi ustvarili boljše prihodnost".

V imenu kulturnikov je Janez Povše izrazil osuplost, "ker je tako hitro in tiho od nas odšel". Bil je enkratno prijazen in dobrotljiv človek. "Storil je ogromno, najrazličnejše so bile njegove dejavnosti in povsod je zapustil bogato sled, na kateri je mogoče občudovati njegovo znanje, njegovo navdušenje in njegovo plemenito srce". Ena od njegovih nadvse bogatih sledi je "kultura v tistem pomenu besede, ki je bila lastna njemu in jo je zaznamoval v izvirnem prispevku, ob katerem le str-

mimo". V njem prepoznavamo "enkratnost njegove osebe in njegovega deleža vsej skupnosti". Zgovorni sta njegovi študijski habilitaciji: na eni strani slovenski jezik in slovstvo, na drugi strani filozofija, psihologija in zgodovina. Označevala ga je ljubezen do naroda in njegove enkratnosti, "vendar tako, da enako upošteva, ceni in ljubi tudi druge narode". Običajne okvire je presegel tudi v glasbi, ki se ji je posvetil z dodatno ljubeznijo. "Svet glasbe ga je pritegoval na poseben način in ga vedno znova zvaljaval v objem svojih čudovitih pokrajin". Poglobljaj se je tudi v tehtne glasbene študije. Bil je tudi skladatelj za zborovsko in še instrumentalno glasbo. Njegova kultura je neskončno presežala vse splošne, čeprav dragocene pomene.

zbrali v Katoliškem domu leta 1967, da bi reorganizirali slovensko politiko na Goriškem, ko je kazala določeno utrujenost. Slovensko katoliško skupnost so leta 1970 preimenovali v Slovensko ljudsko gibanje (SLG) in Andrej je postal njen prvi predsednik. Februarja 1975 je na Goriškem prišlo do ustanovitve SSK in Andrej je prevzel predsedstvo Pokrajinskega sveta. Bil je nato med pobudniki deželne SSK, ki je bila ustanovljena v Devinu 24. maja 1975; sam je postal član njenega prvega vodstva. V letih 1977-83 je bil deželni pred-

MePZ Lojze Bratuž na žalni seji (foto DPD)

v Italiji in tudi nekatere večje v drugih evropskih državah. "To je bilo zelo lepo in plodno delo". Če bi to priložnost takrat zamudili in se razprševali po drugih italijanskih strankah, "bi slovenska zbirna stranka danes ne imela vse te podlage, ki jo lahko ima zaradi evropskih manjšin". Povezava z manjšinami je danes tako močna, "da ne bo nikdar zamrla". Drug spomin je segal v leto 1976: tedaj je v Trstu potekal proces o tržaški Rižarni. "Bil sem odvetnik civilne stranke, dokazovali smo, koliko Slovencev je v Rižarni umrlo". Več kot polovica je bilo Slovencev. "Andrej je temu procesu skoraj dnevno sledil". Nekega dne je Štoka povedal, da je bila njegova mama, pesnica Ljubka Šorli, deležna trpinčenja s strani Colloittijeve tolpe. Odv. Štoka je Bratužu povedal, da bi njegova mama lahko pričala porot-

nemu sodišču, a ga Šorli tega ni hotela. Napisala pa je 5-6 strani dolgo pričevanje o svojem strahotnem mučenju, ki ga je bila deležna v tržaških podzemnih zaporih. "Pisano je bilo tako ganljivo, da, ko je to prebral predsednik sodišča, dr. Domenico Maltese, izredno objektivni sodnik, se je kar nekajkrat ustavljal, ker mu je v grlu zastal dih". O tem so nato poročali številni italijanski tedniki. "To so spomini na Andreja, pa še drugi, bolj ali manj lepi". Osebnost mu bo "hvaležen celo življenje, skupaj sva dala veliko lepega, ne bom pa mogel pozabiti, kako sva se le ujemala v zagovarjanju tistih naših vrednot, za katere se včasih bojimo, da jih bodo čas ali ljudje poteptali. Mislimo, da se take vrednote ne dajo poteptati. Vrednote, kot so krščanska etika, narodna, politična in tudi drugačna zavest itd. To nas je tako družilo, da bi človek težko krenil na stranpota". Pogreb je bil v torek, 22. novembra, pri sv. Ignaciju na Travniku, kjer je pokojnik orgljal celih pet desetletij. Udeležilo se ga je res veliko ljudi iz vsega zamejstva in Slovenije. O tem bomo poročali prihodnjič.

Ob žalostni izgubi šolnika, družbeno-političnega delavca, kulturnika in glasbenika

dr. ANDREJA BRATUŽA

izrekajo prof. Lojzki Bratuž in sorodnikom iskreno in občuteno sožalje

Stranka Slovenska skupnost
Krožek Anton Gregorčič

Novi glas - Zadruga Goriška Mohorjeva
Kulturni center Lojze Bratuž

Zveza slovenske katoliške prosvete
Združenje cerkvenih pevskih zborov

SCGV Emil Komec

Goriška Mohorjeva družba
Svet slovenskih organizacij

AŠZ Olympia

ŠZ Soča

SD Sončnica

Mladinski dom

Vincencijeva konferenca

Fundacija Gorica

Katoliško tiskovno društvo

Galerija Ars

Ob smrti dragega prijatelja

in občutljivega organista in skladatelja

prof. ANDREJA BRATUŽA

s sestro Lojzko in z ostali sorodniki žalujemo

tudi vsi pri Zvezi cerkvenih pevskih zborov iz Trsta.

Ob boleči izgubi

prof. ANDREJA BRATUŽA

se zbor Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Kraljem

hvaležno spominja enega izmed prvih pevcev,

skladatelja in do konca zvestega spremljevalca zbora

in izraža iskreno sožalje sestri prof. Lojzki

in sorodnikom.

Andreju Bratužu

Andreja Bratuža ni več med nami, odšel je tiho, nežno, brez besede, da naše misli strte so in roke blede, ker vemo, da smo zdaj bolj sami.

Prijazna bil oseba je, vsem draga, dobrotan, blag, prepoln svetlobe, s katero te je vzdrževal in pregnal tegobe, da dobil si moč, ki temo premaga.

Bil je resnična luč človeka, in prava luč je ena, je dobrota, ki z njo je drugim lajšal strma pota, da spet nebo lahko na njih se izteka.

In tak Andrej nam vedno bo ob strani, med nami bo kot dobri spremljevalec in molče ljubeči zvesti darovalec, da mi bi vsega hudega bili obvarovani.

Janez Povše

Ob godu sv. Cecilije

Ko poješ, moliš!

Ob godu zavetnice cerkvenega petja sv. Cecilije naj gredo vsaj enkrat na leto naše misli na naš župnijski kor. Koliko takšnih in drugačnih pripomb smo poslušali in jih še bomo o cerkvenih pevcih in organistih. Vsaj mene, ne vem, ali še koga (?), je zelo nagovoril zapis z naslovom: "Organist pride na kor prvi in zadnji odide", ki je bil objavljen v Cerkvem glasbeniku. V članku je predstavljen znani zamjski organist, pevovodja, godbenik in tudi kmet g. Ivo Kralj.

Tisti, ki smo se z njim bežno srečali, lahko v miru rečemo, da smo na glasbenem področju odšli bogatejši. Pokojni prof. Zorko Harej me je nekoč mimogrede ošvrknil takole: "Ma, veste kaj, če hočete videti pristnega organista, ne hodite ne vem kam, pojdite v Slivno! Gospod Ivo vam bo povedal to, kaj organist dejansko je!" Prav zato sem iztaknil nekaj misli o cerkvenem petju, ki jih je povedal g. Ivo. Takole pravi:

"Vse je odvisno od okolja, v ka-

terem poješ! ... Temu bi dodal še problem: ko vadiš prezahtevne skladbe, avtomatično ustvariš selekcijo med pevci in izključiš tiste, ki ne obvladajo snovi do potrebne mere. Kdor vodi (pevovodja-organist), pa mora vedno razumeti in upoštevati, koga ima pred sabo ... Teško bi si predstavljali, da bi zbori, ki sistematično pobirajo nagrade na tekmovanjih, peli na kakšni vaški prireditvi ali pri cerkvenem opravilu. Takšni zbori, kot sem jih in jih vodim, pa si štejejo v dolžnost in s tem prisotni in s petjem pomagajo, da dobi praznik ali žalni trenutek pravi, tudi čustveni nabož... Pri cerkvenem zboru obstaja čisto poseben problem. Med drugimi nezanemljiva nerodnost, da ni maš nikoli zagotovljenega števila pevcev. Ljudje ne pridejo k maši točno in organist mora

vedno pripraviti dva programa, ker nikoli ne ve, kdo bo dejansko prišel na kor... Organist prvi pride na kor in zadnji odide, po možnosti mora biti vedno nasmejan in mora marsikaj potrpeti, posebno v teh časih, ko pevci - pravzaprav predvsem pevke - rade predlagajo vsaka svojo pesem... Glasbo kot tudi

Ivo Kralj

petje je treba iskreno ljubiti. Če poješ brez občutka, bo publiki zvenelo dolgočasno. Spominjam se pevcev, ki so zehali med nastopom. Bolje bi bilo, da ne bi peli". Ob koncu pa še ena

misel g. Iva: "Vsa leta sem delal brezplačno. S tem se nočem pohvaliti, saj sem delal z veseljem in sem sam izbral to pot, razmišljam pa o razlikah med preteklostjo in današnjim svetom, kjer težko najdeš osebo, ki bi naredila karkoli brez honorarja!"

Kaj naj rečemo na vse to? Najprej, velikokrat smo premalo hvaležni vsem tistim, ki pojejo na naših korih, ker je cerkveno petje molitev! Mimogrede bi pripomnil: "Zame ostaja skrivnost, zakaj tisti, ki mu je Bog poklonil glas, posluh in morda glasbeni talent, ne gre na kor? Poje pa z lahkoto pri kakšnem zboru. - Odgovor je preprost: "Ni doumel, da je cerkveno petje molitev. Če kdo ne dojame potrebe molitve, potem pač tega ne razume, in ker tega ne razume, žal odhaja iz tistega kroga, ki mu pravimo cerkvena skupnost. Biti cerkveni pevec na koru je svojstven poklic, pa tudi posebno poslanstvo. Cerkveni pevci na koru so oznanjevalci, ki so preko pesmi povezani z Bogom, pa tudi z občestvom, ki je pri maši, kar jim nalaga veliko odgovornost. Zato, še enkrat hvala vsem, ki s petjem lepšate naše bogoslužje po naših cerkvah.

Ambrož Kodelja

Pred volitvami 2011 v Sloveniji

Molitev za domovino in prošnje

Molitev za domovino

O Bog, neskončna modrost, ti vse čudovito urejaš in vodiš. Prosimo te za našo domovino: daj pravo modrost možem in ženam, ki so odgovorni za skupno blaginjo, nam vsem pa poštenje in v času volitve pravo preudarnost, da bosta vladala sloga in pravičnosti in bomo živeli v miru in blagostanju. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, ki s teboj v občestvu Svetega Duha živi in kraljuje vekomaj.

Vabilo predsednika SŠK

Dragi bratje in sestre! Živimo v zahtevnem času, ko se soočamo z velikimi in vsakovrstnimi težavami. Kmalu bomo morali na volitvah izbirati med različnimi ponudniki rešitev iz teh težav. Pri tem se zavedamo, da je dobra, poštena in pravična državna ureditev velik Božji dar, ki ga je treba izmoliti. Zato vabim vse člane Katoliške Cerkve, da v teh dneh molimo za našo domovino in vse njene prebivalce, da nam Bog nakloni svojo modrost, ki naj nas vodi pri odločitvah, ki nas čakajo, da bomo izpolnili svojo dolžnost, ki jo imamo pred Bogom in domovino.

msgr. dr. Anton Stres
ljubljski nadškof metropolit
predsednik SŠK

Prošnje

Gospod, obljubil si, da boš uslišal

vsako našo prošnjo, ki je v skladu s Tvojo voljo. Zato se z vsem zaupanjem obračamo nate in te prosimo za poživitev naše vere:

1. Gospod, prosimo Te, vlij nam dar žive vere, da bomo na njej gradili temelj pokončne življenjske drže v osebnem življenju in v družbenem okolju.
2. Nebeški Oče, sprejmi našo domovino v svoje varstvo in razsvetli voditelje, da jo bodo vodili v modrosti in pravičnosti, v skrbi za blagor ljudi in vse družbe.
3. Gospod, prosimo Te za našo domovino, naj bo prostor svobode, medsebojnega spoštovanja in solidarnosti.
4. Gospod, prosimo Te za vse, ki bodo na bližnjih volitvah kandidirali, naj bodo glasniki spoštovanja človeškega življenja, vrednote družine in zavzete skrbi za uboge in brezposelne.
5. Pomagaj delodajalcem, da pri vodenju podjetij ne bodo izgubili čuta za ljudi in medsebojno pomoč.
6. Prosimo Te za ljudi v javnih službah, da bi razumeli svoje delo kot služenje bližnjim in vsej skupnosti.
7. Spomni se vseh ljudi, ki so nam pomagali na poti vere in za nas molili. Prosimo za pokojne starše, vzgojitelje in družbene delavce, naj doživljajo nebeško srečo pri Tebi.

Gospod, hvala, da si prislunil našim prošnjam. Okrepi nam vero, da bomo z upanjem hodili naprej in prispeli v Očetovo naročje; ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Advent, v luči kristjana

V cerkvenem letu ima advent svoj pomen. To je čas duhovne priprave na božični praznik. Sodoben človek pa velikokrat nima več smisla in potrpljenja za čakanje, ne glede na kaj, zato smo se znašli v veselem decembru, kjer vse hiti, povsod se vse blešči od izložbo, od okrašenih ulic in vasi, pa do nakupovalne mrzlice, ki zajame prebivalce. Po ulicah in v nekaterih trgovinah se že razlegajo božične pesmi. Tudi marsikatero kulturno društvo želi imeti božični koncert v adventu, ali celo v času božične devetdnevnice. Pošteno je, da verni poskrbimo za pravo adventno razpoloženje in z božičnimi koncerti v adventu ne prehitavamo vsebine cerkvenega leta, pa obenem tudi ne kvarimo bogatega adventnega bogoslužja, s katerim nas Cerkev vsako leto popelje v božično skrivnost. Vsebinsko je mnogo bolj primerno prirediti ali izvajati božične koncerte po Božiču, v mesecu januarju do Svetih treh kraljev, ko so po cerkvah še jaslice; marsikje so ohranili božično razpoloženje vse do svečnice. To je bliže našemu čutenju, časa pa je več kot dovolj! Advent ima tudi spokorni značaj. Že nekaj let so po naših škofijah razne dobrodelne akcije, ki nas opozarjajo, da so na svetu tudi takšni, ki ne bodo imeli vsega tega, kar bomo imeli na mizi mi! Na to vzgajajmo tudi naše otroke. Nepozabna jim ostaneta pravilno osmišljeno miklavževanje, kot tudi božična nabirka za lačne otroke po svetu. Za kristjana je v adventu pomemben tudi zakrament sprave, da se tako tudi notranje uskladimo z bistvom svete noči. Omogočimo sebi in drugim vsebinsko ustrezen in globoko doživeti čas pred Božičem - advent! Tako bodo lepi in bogato duhovno doživeti tudi naši prazniki ob Gospodovem rojstvu. / Ambrož Kodelja

Misli iz knjige duhovnika Pier Antonia Belline Biti duhovnik ni lahko (15)

Pot pre Tonija je bila trnova, še preden se je pravzaprav sploh začela: "Leta 1952, ko so bile vojne rane še odprte in nismo imeli nikakršnega dohodka ali poznanstev, si je samo neumnež lahko domišljjal, da bo šel študirat. Od takrat je minilo že več kot petdeset let, ran vojne in revščine ni več, toda srčne rane, poniževanja, strahovi so še vedno prisotni. Skušal sem se znebiti tistih časov, a mi ni še povsem uspelo, čeprav se tistih let in dogodkov spominjam z določeno oddaljenostjo in ironijo. Veliko ljudi se nostalgичno vrača v tista otroška leta in se spominja tistega "otročička", ki je nekoč obstajal. Sam nimam te možnosti, da bi se zatekel v ta pravljичni svet, da bi se odžejal z vodami čarobnih studencev. Ko gledam nazaj, vidim nasprotno, puščavo s tisoč izzivi in nasprotji, ki mi jo je uspelo premagati, ne da bi vedel,

kako mi je to uspelo. Najbolj čudna stvar je, da nisem več trpel zaradi svojih družinskih ali osebnih razmer, ko sem enkrat vstopil v cerkveni svet, temveč je najbridejše trpljenje prišlo zaradi struktur, ki sem si jih izbral ali jih moral prenašati, da bi vstopil v Gospodovo službo". Ob vstopu v semenišče ni našel ravno prijetnega okolja, v na-

Semenišče v Castelleriu

zvišjo gimnazijo, licejem in študijem teologije (gimnazija je bila v Italiji včasih sestavljena iz treh let nižje in dveh let višje, potem so sledila še tri leta liceja, op. prev.). To so bila leta velikega števila semeniščnikov in duhovnikov, kot vedno v obdobjih revščine in siromaštva. Castellerio je bil kraj desetkanja - tisti, ki jim je uspelo priti v Vi-

strahovi so še vedno prisotni. Skušal sem se znebiti tistih časov, a mi ni še povsem uspelo, čeprav se tistih let in dogodkov spominjam z določeno oddaljenostjo in ironijo. Veliko ljudi se nostalgичno vrača v tista otroška leta in se spominja tistega "otročička", ki je nekoč obstajal. Sam nimam te možnosti, da bi se zatekel v ta pravljичni svet, da bi se odžejal z vodami čarobnih studencev. Ko gledam nazaj, vidim nasprotno, puščavo s tisoč izzivi in nasprotji, ki mi jo je uspelo premagati, ne da bi vedel,

sprotju z domačo hišo v Pušji vasi, ki je sicer res bila borna, a udobna: "7. oktobra sem vstopil v malo semenišče v Castelleriu, vasi v občini Pagnacco, v severnem predmestju Vidma, kjer je bila nižja gimnazija, medtem ko je bila v Vidmu veliko semenišče

dem, so imeli dobre možnosti, da dosežejo cilj. Danes, po petdesetih letih, težko najdem primerjavo s tistim krajem in okoljem. Lahko bi, s hudobijo, pomislil na koncentracijska taborišča, kjer se je živelo pod silo natančnih in pogosto neumnih

ter brezveznih povelj, ljudi pa so postopoma oropali za njihovo človeško dostojanstvo in razsodnost, da so postali zgolj številka. Ali pa lahko primerjam semenišče z zaporom, vojašnico, ali tudi z enim od tistih zavodov, ki so jih upravljali duhovniki ali redovniki, le da je bilo strožje. Castellerio je bil pravzaprav vsakega po malo od tega, kar sem našel. Edina razlika z represivnimi strukturami je bila v nerelevantnem dejstvu, da te nihče ni silil k temu, da vstopiš. Lahko si svobodno vstopil, nisi bil pa več svoboden, ko si enkrat vstopil. V smislu, da so v dobro organizirani strukturi skrbeli za vse vidike življenja: kdaj si moral vstati, katere molitve zmoliti, kdaj si umiti noge ali se 'tuširati', kdaj študirati ali se razgibati, kdaj iti spat - četudi nisi hotel -, kdaj govoriti in kdaj molčati, s kom biti v vrsti ali koga imeti zraven v šolski klopi. Bilo je praktično nemogoče, vsaj v prvih letih v Castelleriu, ne le prebrati knjige, ki je niso odobrili predstojniki, ampak nisi imel osebne prostora, kjer bi lahko mislil, presojal, se zavestno in odgovorno odločal. Drugi so mislili namesto nas. Mi smo morali samo ubogati, ne da bi smeli kdaj podvomiti ali biti zadržani. Najslabša beseda, ki jo je lahko kdo izrekel v semenišču, je bila: "Zakaj?"

Andrej Vončina

Nedavni seminar Slovenske karitas v Postojni (4)

Razmišljanje ob geslu Srce, ki vidi

Krepiti odpornost

Ljudje se zelo težko odrečemo že pridobljenim pravicam in družbenemu statusu. Z materialnega stališča je to razumljivo, s stališča kakovosti življenja pa je včasih vprašljivo. Že filozof J. Jacques Rousseau je rekel *Vmimo se k naravi* in mislim, da prav to potrebuje današnji človek. Vedeti in videti, kako funkcionira življenje v naravi, ko smo na vsakem koraku odvisni drug od drugega, in preživijo le tisti, ki so pripravljeni živeti v skladu z njenimi zakonitostmi. Morda bi tudi jaz izpostavila "kritični" člen Družinskega zakonika, ki se dobesedno posmehuje naravi. Ob tednu otroka so me povabili v otroški vrtec, da malčkom povem, kako Karitas pomaga otrokom. Moram reči, da sem

imela tremo, kajti pri otrocih, čeprav majhnih, vsaka beseda šteje. Ko jih je vzgojiteljica vprašala, zakaj umirajo otroci v Afriki, jih je večina odgovorila, da zato, ker nimajo denarja, da bi v trgovini kupili hrano. Morala sem jim povedati, da so suša, neobdelana polja in neznanje tisto, kar je prvo v vrsti vzrokov pomanjkanja hrane. Otrokom je tako razmišljanje oproščeno, kaj pa nam? V nekem komentarju tedna je sodelavec Radia Ognjišče rekel: "Ljudje se morajo zavedati, da mleko ne nastane v mlekarni in kruh ne v pekarni, temveč je nujno potrebno tisto prejšnje". In tak način razmišljanja bo krepil odpornost in vzbujal spoštovanje do hrane in dela človeških rok.

Biti del pastorela Cerkve, dostojanstvo človeka

Zaradi del, po katerih smo postali prepoznavni, postajamo vse bolj sogovornik drugih humanitarnih organizacij in vladnih institucij. Končno naše delo ni namenjeno ožji skupini, temveč človeku, ne glede na vero, narodnost ali politično pripadnost, skratka, vsem ljudem, ki potrebujejo pomoč. Osebnim menim, da so telesna in duhovna dela usmiljenja misijonsko delo vsakega kristjana najprej v domačem kraju. Sama bi želela, da je karitativna dejavnost resnično del pastorela krajevne Cerkve. Pa ne le zbirati in deliti, temveč postati mora živva priča Družbenega nauka Cerkve, ki se zavzema za dostojanstvo vsakega človeka. Zato si moramo prizadevati, da v vse družbeno življenje sporočamo to, v kar ve-

rujemo in kar nas uči evangelij. Ta skrb nam omogoča, da kot svojo dolžnost dojemamo prizadevanje za vnovično ozdravitev ustanov, struktur in življenjskih

razmer, ki so v nasprotju s človeškim dostojanstvom. V sedanjih kulturni težnji je še posebej nujna obramba zakona in družine, mladih, delavcev in starejših, ki so temelj za sožitje v gospodarstvu, kulturi, družbi, Cerkvi. Sama večkrat razmišljam, da smo v Cerkvi na Slovenskem postavili na stranski tir prav stiske delavcev, brezposelnih in tudi njihovih družin. Saj ne, da nismo od časa do časa povzdignili glasu v zagovor brezpravnih; v lanskem letu smo pri Komisiji pravičnosti in miru pripravili izjavo z naslovom *Državljanom*

je potrebno zagotoviti delo in ne le socialno pomoč, s katero smo opozorili na hudo socialno stanje v državi. V danem trenutku vidim potrebo po katoliškem sindikatu.

Jean Jacques Rousseau

Ne v takem pomenu, kot ga imajo obstoječi sindikati, niti ne kot institucijo, ki bo delala v skladu z

navodili ustanovitelja in bi bila tolerantna do tistega, ki jo plačuje. Potrebujemo skupino zavzetih ljudi iz naših župnij, dekanij, škofij, slovenske Cerkve (podoben način kot Civilna iniciativa za družino in pravice otrok), ki bo spremljala, opozarjala in tudi povzdignila glas, ko bo potrebno. Skratka, zagovorništvo delavcev in njihovih družin, ki se jim godijo krivice. Prepričana sem, da taki ljudje so in da bo Gospod blagoslovil njihovo delo. Predvsem pa je potrebno prinašati med ljudi sporočilo velikonočnega jutra. V živo se moramo zavedati, da velikemu petku, ki simbolizira stisko Boga in človeka, ki nas včasih navdaja z mislijo, da v ljubezni ni pravičnosti, sledita vstajenje in veselje, ki dokazuje, da je ljubezen prvi korak k pravičnosti. Kajti če Bog Oče ne bi bil pravičen, njegov Sin ne bi vstal. Aleluja!

/konec
Jozica Ličen

Okrogel življenjski jubilej pokončnega Slovence

Mladostno živahni Zorko Simčič 90-letnik

V soboto, 19. novembra, je pisatelj, pesnik, dramatik, esejist, akademik Zorko Simčič praznoval svoj 90. rojstni dan. V teh dneh smo v raznih slovenskih listih prebirali več člankov in pogovorov z jubilentom, ki potrjujejo njegovo izredno osebnost, raznoliko in z begunstvom zaznamovano življenjsko pot ter veliko modrost.

Celjska Mohorjeva družba mu je v sredo, 9. t. m., med posebno slovesnostjo pri Sv. Jožefu nad Celjem podelila častno članstvo Mohorjeve družbe. Na večeru sta sodelovala France Pibernik in Brane Senegačnik, igralca Zvone Hribar in Nina Ivanič pa sta poustvarila nekaj odlomkov njegove drame Zgodaj dopolnjena mladost, medtem ko je Ljubiteljsko gledališče Teharje pripravilo recital njegove poezije. Literarni zgodovinar Jože Pogačnik je o omenjeni drami zapisal, da gre za "slavospev ljubezni in željo po spravi med Slovenci", vendar so jo doslej uprizorili le enkrat, in sicer v Kanadi. To delo je Celjska Mohorjeva ponatisnila in so ga v knjigarni na Nazorjevi v Ljubljani pred številnim občinstvom tudi predstavili v ponedeljek, 14. t. m. Sama predstavitev pa je bila tudi priložnost za prisrčna voščila ob bližnjem osebnem prazniku, ki mu jih je med drugimi javno izrazil tudi predsednik GMD msgr. Oskar Simčič, ki je podčrtal tudi misel, da vošči rojaku Bricu.

Ko smo jubilaranta letos poleti srečali v Svečah na Koroškem, kjer se je udeležil simpozija, posvečenega Francetu Goršetu, je v pogovoru povedal, da intenzivno dela predelavo obsežnega romana z naslovom Poslednji deseti bratje, ki bo v kratkem izšel pri Studentski založbi. Že naslov pove, da je tudi ta roman ponovno vezan na izseljensko tematiko, ker v njej predstavlja usodo enaindvajsetih ljudi, ki se prebijajo skozi težko osebo usodo z nekakšno podzavestno mislijo, da morajo s svojim trpljenjem nekako zadostiti neki višji sili, in to za dobro celotnega naroda.

Po radiu Trst A smo lahko pred nekaj dnevi prisluhnili zelo zanimivemu pogovoru, ki ga je z Zorkom Simčičem imela prof. Neva Zaghet, prav tako se tržaški radio odločuje svojemu povojnemu sodelavcu z oddajanjem alegorične povesti Trije muzikantje ali povratek Lepe Vide, v kateri je avtor lik Lepe Vide, ki ponazarja hrepenenje po boljši usodi, povezal z usodo slovenstva v zamejstvu in zdomstvu in ni slučaj, da je že

večkrat predlagal, da bi morali v Devinu postaviti Muzej Lepe Vide. Usoda te Simčičeve Lepe Vide pa je pozitivna, saj se vrne v domačo vas in si doma najde svoj življenjski prostor, kot si ga je sam avtor, ki se je po osamosvojitvi Slovenije odločil za vrnitev in se je leta 1994 z ženo ter hčerka vrnil v Ljubljano in si v domovini uredil življenje. Ta Štajerec po rojstvu in Bric po družinskih koreninah ter srcu in gledanju se je iz Maribora zatekel v Ljubljano že po nacističnem napadu na Jugoslavijo. V Ljubljano se je vrnil iz Gonarsa, kamor so ga poslali Italijani, po eni znamenitih ljubljanskih racij. Ljubljano pa je zapustil ob koncu vojne, saj je slutil, da bi ga lahko doletela ista usoda kot sošolca Jaroslava Kiklja ali brata Mirka, ki je bil inženir kemije in je leta 1943 šel na Primorsko, da bi pomagal ustanavljati slovenske šole, a so ga ubili partizani. Drugi brat, Drago, pa je bil med vrtnjenimi iz Vetrinja, medtem ko je Zorko, ki med vojno ni nosil vojaške uniforme,

postal prevajalec pri britanski vojaški upravi. Kot mnogi drugi je bil nato poslan v Italijo, iz Rima, kjer je bil spet v prevajalski službi, je prišel v Trst in nastopil službo na tržaškem radiu ter veliko pisal za potrebe radia. Vendar so bile tržaške razmere vse prej kot jasne, tako da se je odločil za odhod v Argentino, kjer je sicer za preživetje delal v reklamnem sektorju in kot samostojen podjetnik na področju turističnih spominkov, vendar pa je bil predvsem neutruđen kulturni delavec in ustvarjalec, ki je ogromno pisal in urejal znamenito kulturno revijo Meddobje. Že leta 1957 je v Buenos Airesu izdal znani roman Človek na obeh straneh stene, ki velja za prvo slovensko eksistencialistično prozno delo. Roman je bil v domovini ponatisnjen šele po osamosvojitvi, zanj pa je leta 1991 dobil nagrado Prešernovega sklada. Po tistem se je, kot pripoveduje, tudi odločil in se vrnil v domovino, v Ljubljano, kjer ga lahko srečamo, kakšno z mladostno hitrim korakom hodi po mestnih ulicah ali v živahnem pogovoru razpravlja o vsem mogočem in ob tem izžareva neizčrpano energijo, izreden smisel za humor ter ustvarjalni zanos in svežino idej. Sploh je vsak pogovor z njim pravi izziv, saj kar strelja nove sugestije in predloge. Tako je pred kratkim poklical, da bi kazalo v Gorici, Komnu in drugod na Primorskem zbrati vse, kar je mogoče dobiti o Mirku Renerju, glasbeniku in skladatelju, duhovniku in učitelju, izseljencu, ki ga je odnesel svet, češ da ga slovenski prostor premalo pozna in ceni. Sam da bi poiskal med svojimi papirji in nagovoril znance, ki so se z njim družili, da bi kaj napisali ali poiskali o njem. Dobra ideja! Sedaj, ko bo izšel najnovejši roman, bo gotovo pripeljal za to delo.

Ob koncu nam preostanejo le še čestitke ob častitljivem osebnem prazniku z voščilom, da bi še dolgo zdrav in poln ustvarjalnega zagona bil svetilnik v teh meglenih dneh, ko človek rabi jasna vodila.

Marko Tavčar

8 x 1000 Bogata dejavnost okrog župnije v Krminu

S prispevki "8x1000" se lahko pletejo tudi odnosi

Veliko je del, ki se v goriški nadškofiji uresničujejo s prispevki osem tisočink (8x1000). Večkrat smo že pisali o delovanju Karitas, ki s svojimi številnimi projekti skrbi za sprejemanje ljudi, ki doživljajo stiske. Tudi v različnih župnijskih skupnostih vodijo številne pobude, pri katerih je soudeleženih na stotine prostovoljcev; ti bi pogosto potrebovali večjo podporo, saj aktivnosti večkrat stojijo pokonci le po zaslugi teh oseb, ki darujejo svojo razpoložljivost za skupnost. Tak je primer župnije v Krminu, kjer deluje g. Paolo Nutarelli. "Župnija ima veliko dejavnosti", je razložil duhovnik, "po zaslugi številnih, ki posvečajo in vlagajo svoj čas v službi drugim". Kar nekaj časa si župnija prizadeva, da bi nudila kontinuiteto v katehezi, tako da "cilj kateheze ni neposredno priprava na zakramente, temveč je prejem le-teh del hoje in rasti. Mladi se srečujejo, spremljajo jih animatorji in 'etape', ki jih predstavljajo zakramenti, so del poti, ki se ne konča kar naenkrat", je dejal g. Nutarelli. Oratorij v Krminu je prostor, kjer se srečujejo tudi člani več združenj, ki "predstavljajo priložnost za osebno rast, čudovito vzgojna sredstva, ki jih moramo odkriti v njihovi lepoti. So prisotna, so 'samostojna' v smislu, da imajo svojo škofijsko in vsedrjavno zarisano pot, so pa tudi živ del življenja

srečujejo tudi med letom za pripravo omenjene pobude. "Obstaja torej stvarnost", je komentiral g. Paolo, "v kateri duhovnik služi in si prizadeva, da bi bila župnija prostor srečevanj in sprejemanja, kraj, kjer se ponuja Kristusova pot. Rad bi spomnil, da je tu - bolj kot duhovnik - prisotna skupnost, saj, kot rad ponavljam, duhovniki pridejo in grede, skupnost pa ostane. Krminska zgodba se je začela veliko časa pred mojim prihodom, celo pred mojim predhodnikom itd. Za menoj bodo prišli drugi duhovniki, ki bodo nastopili to službo skupnosti; le-ta je srž, skupnost ljudi, ki se srečujejo, da poslušajo Besedo in skupaj lomijo kruh; iz tega izhajajo vsa prizadevanja do drugih. Pomembno je spomniti, da je krščanska vera po svojem bistvu misijonska, ne more se zapreti v cerkve, tem-

vabimo na srečanja ali izkušnje, portal povezuje ljudi, nato so še strani škofijskega tednika, projekcije fotografskih posnetkov med liturgijami; to so sredstva, ki lahko pomagajo pri srečanju s Kristusom. Kot duhovnik bi rad v ljudeh, še zlasti v mladih, ki jih k sreči lahko srečujem, vzbudil 'povpraševanje' po Kristusu; On sam jim bo nato odgovoril. Naloga Cerkev je vzbujati vprašanja in povpraševanje".

Veliko je idej, ki bi jih v tej škofijski stvarnosti želel razviti v bližnji prihodnosti; ideje, ki naj bi dale novega zagona ne le katoliški in mestni skupnosti, temveč tudi in predvsem tistim, ki želijo združevati tudi mlajše, nuditi priložnosti za srečevanja in rast. Zaradi vsega tega je pomembno podpirati delovanje ne le te župnije, ampak tudi vseh drugih, ki ponujajo nove pobude. "Prispevki so sredstvo, ki omogoča, da dobro prikažemo naše delo", je sklenil krminski župnik. "Mislim, da ima npr. video veliko komunikacijsko moč; zakaj bi je torej ne izkoristili? Včasih se bojimo, da bi banalizirali sporočilo

župnije; res ogromno naredijo, z močnimi vrednotami resnično lahko zaznamujejo življenjske odločitve mladega človeka", je poudaril župnik. Znotraj krminske župnije deluje tudi gledališče; mladi imajo na razpolago prostor, kjer se lahko čutijo svobodne v izražanju, kjer lahko doživijo različne izkušnje; "vlagamo ekonomske vire, čas, energije, sredstva, da lahko uresničimo nekaj kakovostnega, ki posebno prinaša v življenje čim več", je dodal Nutarelli. Med mladinskimi dejavnostmi ima posebno mesto poletno središče, t. i. Grest, pomembno izhodišče pastoralnega leta, ki vsako leto zbere skoraj 250 mladih, zraven pa še okrog 50 mladih animatorjev, ki se

več se iz njih odpira v svet. Sam kristjan mora stopiti v svet; duhovnik to uresničuje tako, da služi skupnosti, ji pomaga najti način, kako so ljudje lahko prisotni v človeški zgodovini". Krminska župnija je tudi zelo napredna na področju tehnologij: že leto dni je prisotna na internetu s portalom, ki ga dnevno ažurirajo in ima veliko številno obiskov; to je tudi jasen znak, da nove medije lahko uporabljamo na moder način tudi na cerkvenem področju, in sicer kot pripomoček drugih tradicionalnih metod. "Župnija krepko izkorišča sredstva družbenega obveščanja prav zato, ker so pastoralna 'sredstva' in ne 'cilji': s telefonskimi sporočili sms

ali da se ljudje ustavijo pri sredstvu in ne dojemajo cilja; na tak način se zgodi, da ne uporabljamo sredstev, ki jih imamo na razpolago. Za prihodnost sanjam marsikaj: rad bi odprl popoldanski pouk, kot se to že dogaja v drugih župnijah škofije, ali pa, da bi župnišče bilo povezano v mreži z drugimi italijanskimi župnijami, da bi se učili in si izmenjavali mnenja in izkušnje. Prispevke osem tisočink bi morali uporabljati tudi v take namene, za ustvarjanje medosebnih odnosov. Ne smemo pozabiti niti na civilno služenje: prispevke osem tisočink bi lahko vlagali tudi za podporo mladih, ki izbirajo to pot".

Selina Trevisan (prev. DD)

Adventna akcija Misijonskega središča Slovenije

Otroci za otroke

Misijonsko središče Slovenije je tudi letos pripravilo adventno akcijo z naslovom Otroci za otroke, ki bo od 27. novembra do 24. decembra 2011 potekala pod geslom Skupaj z otroki vsega sveta - pripravljamo pot za Jezusa. Veroučenci po župnijah zbirajo prostovoljna finančna sredstva za otroke v misijonskih deželah in jih namenjajo za pomoč njihovim vrstnikom. Pobuda ima tudi vzgojni namen, saj prebuja občutljivost za potrebe drugih.

Misijonsko središče Slovenije je za to priložnost izdalo adventni koledar, ki ni namenjen samo otrokom, ampak je tudi pripomoček za učitelje verouka in starše v duhovni pripravi na Božič. Koledar za vsak dan prinaša misel iz evangelija, zgodbo, ki ima vzgojno pastoralni pomen, in prošnjo za tisti dan. Ob strani vsakega dne je pobarvanka, v sredini pa škatlica za darove.

Zbrana sredstva bodo iz Misijonskega središča Slovenije poslani v Rim, od tam pa jih bodo posredovali najrevnejšim otrokom v misijonskih deželah. Dodatne informacije v Misijonskem središču Slovenije, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, tel. 01/300-59-50, e-pošta: missio@rc.si in spletna stran www.missio.si.

Kratki

Četrta Pravljična urica v Feiglovi knjižnici / Zlata muca in njeni cekinčki

Nad dvajset otrok je v ponedeljek, 7. novembra 2011, v živahni razposajenosti čakalo, kakšno pravljico jim bo tokrat pripovedovala pravljíčarka Martina Šolc. A glej, ušтели so se: v mladinsko sobo ni vstopila Martina, ampak se je prihulila

rdečedlaka muca Lina s košatim repom in Martinino košarico v šapicah ter dejala, da bo tokrat kar sama povedala ljudsko pravljico in z njo radovedne malčke pospremila v daljno črno Afriko. Tam so živele tri sestre brez staršev. Ena je pletla pisane čepice, druga pekla kruh, tretja, najmlajša, po imenu Lepa, pa je vse to nosila prodajat. Nekega dne je Lepa srečala starčka, ki ga je zeblo in je bil lačen. Darovala mu je čepico in kruh, on pa ji je dal zlato muco, iz gobčka katere je padel cekinček, ko je ob božanju zamijavkala. Sestri sta bili hudobni, grdi in ljubosumni, ker njima muca ni dajala cekinčkov. Zaradi tega sta jo vrgli v zazidan vrt, kjer je domovala pošast. Lepa jo je seveda šla iskat in spoznala, da pošast sploh ni hudobna, saj je celo gojila krasne rožice. Ko se je nekega dne princ sprehajal pod zidom, je zaslišal petje in se zaljubil v Lepo. Kralj in kraljica sta privolila v poroko le, ko je princ zaradi ljubezni zbolel. Pravljica se seveda srečno konča: Lepa, princ, muca in pošast so dolgo srečno živeli. Ob zelo obširni pravljíčni vsebini je razumljivo mestoma pozornost otrok malce popustila, a muca Lina jih je vsakič znala spet pritegniti v pripoved, saj so zvedavo opazovali, kaj bo potegnila iz košarice, mijavkali so kot zlata muca in se ob koncu posladkali s čokoladnimi denarčki, ki jim jih je darežljivo ponudila muca Lina.

Zadnja Pravljična urica "po mačjih pravljíčnih poteh" je bila v ponedeljek, 21. novembra, ob 18. uri. / IK

Člani fotokluba Skupina 75 so poslušali predavanje o fotografskem portfelju

V torek, 8. novembra, je članom fotokluba Skupina 75 predavala Lorella Klun, ki je nanizala svoje misli in napotke o fotografskem portfelju. Pri tem je poudarila, da je pomemben poglobljen izbor fotografij, saj jih ni primerno nanizati preveč. Skupaj morajo fotografije sestavljati kompleksno, a še vedno koherentno celoto. Sporočati morajo neko idejo, a tudi spodbujati odgovore. Obstajajo različne vrste portfeljev, od zgolj dokumentarnih do zgolj umetniških, čeprav je vsem lastno to, da so homogeno zgrajeni okoli osrednje ideje. Vsaka nadaljnja fotografija v portfelju mora sporočiti nekaj novega, a mora biti vsebinsko povezana s prejšnjo. Vse skupaj tvorijo dodatni pomen, zaradi katerega so združene v takšnem zaporedju in na takšen način. Portfelji so lahko zgrajeni na različne načine: lahko pripovedujejo končano zgodbo ali so odprtega tipa. Izgibati se je treba ponavljanju in preveč sunkovitim spremembam v stilu. Ne nazadnje je poudarila tudi, da morajo biti fotografi informirani, ozirati se morajo na svet okoli sebe in se zanimati za najrazličnejše stvari, ne le za fotografijo. Srečanje, ki je potekalo v galeriji Skupine 75, je bilo dobro obiskano. / SR

Gledališče Verdi v Gorici

Čudovit uvod v novo sezono s pevko Glorio Gaynor

Nastop kraljice disco music, svetovno znane pevke Glorie Gaynor, je bil v torek, 8. novembra, krasen uvod v novo sezono goriškega gledališča Verdi, katerega velika dvorana je bila za to priložnost popolnoma zasedena. Tega sta bila zelo vesela goriški župan Ettore Romoli in občinski odbornik Antonio Devetag, ki sta pozdravila publiko in povedala, da je polna dvorana najboljši način za obeležitev 10-letnice obnove gledališča Verdi v Gorici. Z vidnim zadovoljstvom sta tudi povedala, da se število abonementov bliža tisočici. Za tem kratkim besednim intermezzom je bila nesporna protagonistka večera Gloria Gaynor, ki je s svojim toplim, močnim, polno zvonečim glasom očarala poslušalce. Ti so najprej malce zadržano poslušali njeno izvajanje ob

spremljavi osemčlanskega "benda" in treh vokalistov - dveh pevk in pevca -, potem pa zmeraj bolj razživeto spremljali njene uspešnice, med katere je vključila tudi skladbo *Just no other way* prijatelja Barryja White. Največ ovacij je doživel njen zimzeleni hit *I will survive*. Ploskanja in navdušenih vzklikov je bilo še in še, zato je občinstvu poleg trinajstih skladb postregla še z dodatkom, pesmijo *Just keep thinking*. Po tej izvedbi ji je Walter Mramor, umetniški vodja sezone gledališča Verdi, ki poteka pod geslom "Pusti se očarati" (Fatti stre-gare), poklonil šopek rož. Luči so ugasnile, glasbeniki so zapustili oder, zastor se je zaprl. Publika pa

ploskanjem spremljali še zadnji dodatek, nadvse priljubljeno pesem *I will survive* in s pevko tudi oder, zastor se je zaprl. Publika pa

ZSKP 53. revija goriških pevskih zborov Cecilijanka

"Muzika se piše s srcem, ne pa z logaritmi!"

Tako je nekoč dejal skladatelj in dirigent Rado Simoniti (1914-1981), kateremu je bila ob 30-letnici smrti v spomin na njegovo umetniško delo posvečena letošnja 53. revija pevskih zborov Cecilijanka, ki jo prireja Zveza slovenske katoliške prosvete. Iz skromnejših začetkov, ko so na njej nastopali le zbori iz Goriške, se je razbohotila v množično pevsko srečanje, ki privablja tudi zbor iz tržaške in videmske pokrajine, iz Koroške in Slovenije. V zadnjih letih je prisoten tudi italijanski ali furlanski zbor. Tako je bilo tudi letos, ko je na tradicionalnih dveh koncertih, na sobotnem večernem, 19. novembra, in na nedeljskem popoldanskem, 20. novembra, zapelo devetnajst pevskih sestavov, pri katerih je bilo opaziti kar precej mladih obrazov, tudi med pevovodji. Sodeč po tem in po številnem občinstvu, ki je z navdušenim ploskanjem spremljalo nastopajoče, lahko mirno zadržimo, da je zborovsko petje še zmeraj trdno zasidrano med slovenskim življem in da je izvir pesmi v našem ljubem materinem jeziku še vedno veselo žuboreč in da "vsaka muzika, ki je dobra, bo ostala večna živa", kot je zatrdil Rado Simoniti. Te njegove besede in strnjen zapis o njegovem življenju in delu je ZSKP natisnila v zbirki s programom letošnje

vano za vedno poslovil prof. Andrej Bratuž, skladatelj, kulturnik, publicist, politik ter do pred nekaj časa tudi glavni urednik Novega glasa. Kot je v imenu ZSKP povedala Martina Valentinčič - z Nikolajem Pintarjem povezovalka sporeda letošnje Cecilijanke -, je bil prof. Bratuž vsa leta zvest in pozoren obiskovalec, pred leti tudi kot pevec, te goriške pevске revije. Spoštljivo so se ga v dvorani spomnili z minutno molko. Na odru mu je MePZ Lojze Bratuž, ki nosi ime po njegovem očetu in kateremu so bili do deljeni uvodni akordi sobotnega večera, pod vodstvom Bogdana Kralja zapel otožno skladbo Kraguljčki, ki jo je uglasbil Lojze Bratuž in ki vselej seže globoko v srce. Preden se je na odru razživela pesem, je o Radu Simonitiju in o svojem gledanju na Cecilijanko in petje povedal nekaj tehtnih misli mladi pevec, glasbenik in

terpretaciji. Skratka, ne smemo se zgedovati po boljših skupinah, ampak iskati drugačno pot, tako, ki bo najbolj primerna za naš zbor". Poudaril je, da je nujno "podpirati glasbo današnjega časa. Še vedno ne vlagamo dovolj truda v promocijo mlajših skladateljev: do novih skladb smo večkrat skeptični, ker se nam zdijo prezahtevne ali ker si ne moremo predstavljati, kako zvenijo". Zelo pozitivno pa se mu zdi, da Zveza vsakič posveča Cecilijanko kakemu skladatelju, tako oživijo njegova dela. O Simonitiju je med drugim dejal, da je odhod iz rodnih Brd v rani mladosti pustil "globok pečat v njegovi glasbi, ki je večkrat polna hrepenenja. (...) Ta odhod pa je verjetno pripomogel k temu, da je Simoniti postal eden najplodovitejših slovenskih skladateljev dvajsetega stoletja, saj mu je širši pogled na svet in na glasbo omogočal črpati navdih za bogato umetniško ustvarjanje, poleg tega pa je vse hrepenenje in lepoto rojstnega kraja prelil v svoje pesmi. Začetni vzorniki so mu bili vaški učitelj Srečko Kumar, glasbeni pedagog Stanko Premrl, saj je bil Simoniti tudi organist, in profesor kompozicije Slavko Osterc. Na njegovo glasbeno govornico so odločilno vplivali italijanski operni mojstri. (...) Simoniti je značilen je silovit, odprt, slovanski način kompozicijske gradnje in zborovskega izvajanja". Radu Simonitiju je nekaj misli namenila tudi predsednica ZSKP Franka Padovan, ki je občinstvo nagovorila na nedeljskem koncertu. Povedala je, da "njegov opus obsega okrog 600 del in da je bil med drugim pobudnik poživitev glasbenih dejavnosti na Primorskem in v zamejstvu". Poudarila je tudi, da je pisal za moške, ženske in otroške zborove in da so njegove pesmi zelo priljubljene in

zato jih tudi naši zbori večkrat izvajajo. V uvodnem delu nagovora se je Padovanova spomnila na prejšnji dan preminulega prof. Andreja Bratuža, "ki je s svojo osebnostjo zaznamoval del goriške stvarnosti". Svojem je izrazila iskreno sožalje, poslušalce v dvorani pa povabila na trenutek molka v njegov poklon. Spregovorila je seveda tudi o Cecilijanki, ki ostaja priljubljena zborovska revija, pa še o pesmi in glasbi, "ki še vedno združujeta ljudi. Pevski sestavi so pri nas še vedno izjemnega pomena, pa naj gre za pevski zbor, ki poje med mabo, ali pa tistega, ki dobiva odličja na zahtevnih pevskih tekmovanjih. Zveza si kot organizator vsekakor prizadeva, da ostane Cecilijanka revija ljubiteljskih pevskih zborov. Zaklad glasbe in petja je treba ohranjati

MoPZ Štmaver (foto DP)

DVS Bodeča neža (foto DP)

Cecilijanke. Žal je na praznično vzdušje, ki vselej zaveje na tej reviji, legla temna senca smrti: prav v soboto se je namreč od nas nenadoma in povsem nepričako-

zborovodja treh zborov (MoPZ iz Postojne, MoPZ Sv. Jernej z Opcin, otroško-mladinska skupina Igo Gruđen iz Nabrežine) Mirko Ferlan, ki je bil letos enajstič prisoten

govni glasbi, ki je večkrat polna hrepenenja. (...) Ta odhod pa je verjetno pripomogel k temu, da je Simoniti postal eden najplodovitejših slovenskih skladateljev dvajsetega stoletja, saj mu je širši pogled na svet in na glasbo omogočal črpati navdih za bogato umetniško ustvarjanje, poleg tega pa je vse hrepenenje in lepoto rojstnega kraja prelil v svoje pesmi. Začetni vzorniki so mu bili vaški učitelj Srečko Kumar, glasbeni pedagog Stanko Premrl, saj je bil Simoniti tudi organist, in profesor kompozicije Slavko Osterc. Na njegovo glasbeno govornico so odločilno vplivali italijanski operni mojstri. (...) Simoniti je značilen je silovit, odprt, slovanski način kompozicijske gradnje in zborovskega izvajanja". Radu Simonitiju je nekaj misli namenila tudi predsednica ZSKP Franka Padovan, ki je občinstvo nagovorila na nedeljskem koncertu. Povedala je, da "njegov opus obsega okrog 600 del in da je bil med drugim pobudnik poživitev glasbenih dejavnosti na Primorskem in v zamejstvu". Poudarila je tudi, da je pisal za moške, ženske in otroške zborove in da so njegove pesmi zelo priljubljene in

in gojiti. Naša skrb mora biti, da se zborovsko petje širi med ljudi. Zato je naša vsakoletna revija toliko bolj pomembna in obenem priložnost, da se zbori predstavijo širši publiki". Njena zahvala je šla vsem zborovodnjem in pevčem, ki "svoj čas in energijo trosijo za glasbo in poskrbijo, da se na odru Kulturnega centra vsako jesen udejanjijo tisti čudež glasbe, ki se imenuje Cecilijanka".

Zbori so tudi za letošnji nastop na reviji segli po slovenski ljudski in umetni zakladnici, nekateri pa radi raziskujejo tudi tuja glasbena obzorja in zato so se oglasile tudi nekatere angleške pesmi. Kar dvajset zborov je za svoj program izbralo po eno pesem Rada Simonitija. Ker pa je Cecilijanka tudi v čast sveti Ceciliji, zavetnici cerkvenega petja, je bilo na sporedu nekaj sakralnih skladb. Na sobotnem večeru so nastopili: MePZ Lojze Bratuž, Gorica (zborovodja Bogdan Kralj), ŽePZ Jezero, Doberdob (Dario Bertinazzi), MePZ Jakob Petelin Gallus, Celovec (Dominik Hudl), MoPZ Skala, Gabrje (Zulejka Devetak), MePZ Štandrež (Mojca Sirk), Moška pevska skupina Gruppo vocale Farra (Massimo Devitor), MePZ Rupa-Peč (Zulejka Devetak, ob spremljavi kitare Andrea Micheletija), MoPZ Fantje izpod Grmade (Herman Antonič) in MePZ Jože Srebrnič, Deskle (Adela Jerončič), ki je poleg treh pesmi zapel še dodatek. V nedeljo pa so zapeli: MoPZ Mirko Filej Gorica (Zdravko Klanjšček), ki je v spomin na umorilega prof. Andreja Bratuža zapel tudi Kraguljčke, MePZ Podgora (Peter Pirih), MePZ F. B. Sedej, Števerjan (Aleksandra Pertot), MoPZ in fantovska skupina PD Anton Klančič, Miren (Zdravko Klanjšček), MoPZ Kromberški Vodopivci (Vojko Pavlin), MePZ Hrast, Doberdob (Hilarij Lavrenčič), MoPZ Štmaver (Nadja Kovic), Mlajša dekliška skupina Vesela Pomlad, Opčine (Andreja Štucin, ob klavirski spremljavi Jane Zupančič), Barški oktet (David Klodič) in dekliška vokalna skupina Bodeča Neža, Vrh Sv. Mihaela (Mateja Černič), ki je bila zaradi svežine glasov in izpljlene izvedbe deležna skandiranega ploskanja in zato je občinstvu podarila še dodatek.

/stran 16
Iva Koršič

Predstavitev dveh prevodov

Večer Alojza Rebule v italijanščini

V dvorani Della Torre na sedežu Fundacije Carigo v Gosposki ulici v Gorici je v sredo, 16. novembra, potekalo srečanje, posvečeno slovenski knjigi. Javnosti so predstavili prevoda dveh knjig našega velikega pisatelja Alojza Rebule.

Liliana Ferrari je kot predsednica prireditelja, Inštituta za družbeno in versko zgodovino, izrazila zadovoljstvo zaradi prisotnosti gosta, uglednega člana in sodelavca. V romanu Nokturno za Primorsko (prevod Notturmo sull'Isonzo je sredi oktobra izdala založba San Paolo v Milanu), ki ga je prebrala na mah, je našla zgodbo o širši Goriški, veliko domovinskega čuta, različne osebe in jezike, sploh pa držo sočutja, ne pa moralnih, verskih ali političnih sodb, kakršne so prisotne v Kaplanu Martinu Čedrmacu.

V imenu založbe Mladika je Nadia Roncelli predstavila Rebulo kot enega najpomembnejših slovenskih sodobnih književnikov, ki pa v italijanski javnosti žal ni dovolj poznan. O Vinogradu rimske cesarice (prevod La vigna dell'imperatrice romana je izdala tržaška Mladika) je povedala, da vsebuje 12 novel, ki so najbolj značilne za pisateljevo krajšo prozo. Njene osnovne

motivne prvine je osvetlila z besedami uvodne študije Marije Pirjevec, ki si je izbor zamislila in ga tudi uredila.

Ivo Jevnikar je povedal, da je Notturmo sull'Isonzo izšel v okviru projekta Knjižnice Dušana

Černeta iz Trsta, ki si je zadala nalogo, da bo pripravila italijanske izdaje treh del Alojza Rebule in tako predstavila italijanski javnosti njegovo pisateljsko, teološko in esejistično ustvarjanje. V načrtu je še ita-

lijanski prevod knjige šestih teoloških esejev Smer - Nova zemlja (v prevodu Franca Husuja naj bi izšel februarja 2012 pri založbi San Paolo) ter izbor predavanj, člankov, esejev, molitev in govorov Od Niceje do Trsta, ki jih je Rebula napisal v italijanščini. Na kratko je povzel vsebino Nokturna in življenjsko zgodbo glavnega junaka Florjana Burnika, v osebi katerega je Rebula upodobil usodo duhovnika-mučenca Filipa Terčelja. Ta je v Sloveniji ostal predolgo pozabljen in za-

ne skupnosti, za katerega prej sploh ni vedela, pa čeprav je po rodu iz naše dežele. Za sodelovanje pri prevajanju se je zahvalila raznim sodelavcem in strokovnjakom, med drugimi časnikarki Eriki Jazbar. Na zelo simpatičen način je tudi prikazala nekaj anekdot okrog svojega dela in nazadnje nakazala, kako se okrog takega dela lahko stkejo iskrene in pristne prijateljske vezi.

Alojz Rebula je povedal, da od nekdaj rad prebira življenja svetnikov. "Svetost je danes edina stvar, ki me še zanima, bolj kot politika in kultura". Ko mu je prišla pod roke knjižica o Terčelju, ga je njegova zgodba tako pretresla, da se je kmalu lotil pisanja. Za roman se je odločil, ker ga še vedno ima za najbolj pristno obliko razmišljanja o človekovem bivanju. Nekaterih dejstev si ni upal spremeniti, marsikaj pa je s svojo domišljijo literarno preoblikoval.

molčan, pred kratkim so sprožili postopek za njegovo beatifikacijo. Posebno živo je bilo pričevanje prevajalke Martine Clerici, ki je povedala, da je Rebula genij, ustvarjalec in arhitekt, ona pa preprost zidar. Zelo je navezana nanj in na Pahorja, z deli katerih je imela v zadnjih letih veliko opraviti; zelo ju ceni, "čeprav sta zelo različna", pravzaprav ju ima za svoja dedka. Najprej je spoznala Rebulo, saj je za diplomsko nalogo prevedla štiri njegove novele; prek njega pa potem Pahorja. Prevajalka je povedala, da je komaj pri 20 letih spoznala svet naše slovenske narod-

CTA Zimski popoldnevi

Poetičen prikaz Ostržkovih pustolovščin

V jasnem sobotnem popoldnevu, 29. oktobra 2011, ko so se sončni žarki poigravali s čudovitimi barvami, v katere je jesen odela listje, so se v Kulturnem centru

bli ustvarjal figure, predmete in čudovite pokrajine iz peska s spretnim mešanjem, brisanjem, risanjem. Snemalna kamera je te umetnine iz peska nato projicirala na veliko platno. Več kot

Lojze Bratuž začeli letošnji Zimski popoldnevi (Pomeriggi d'inverno), ki jih trinajsto leto zapored prireja Deželno središče za animirano gledališče - CTA. Združjenje ima svoj sedež v Gorici in deluje pod umetniškim vodstvom Roberta Piaggia in Antonelle Caruzzi. Prepolna velika dvorana KCLB je bila čudovita spodbuda za organizatorje, ki so za uvod v letošnjo abonmajsko ponudbo izbrali predstavo Pinocchio di sabbia (Ostržek iz peska), bralno predstavo, pri kateri je Ostržekove dogodivščine z menjavanjem tona glasu, ki je bil včasih prežet z rahlo ironijo, včasih tudi strogostjo, prebiral igralec David Riordino, zmeraj pozoren na odziv gledalcev. Njegovo pripoved so "oživljale" izredno spretno roke Massima Antonija, ki je v živo na posebni ta-

uro trajajočo predstavo so mali gledalci z odraslimi spremljevalci mirno in pazljivo spremljali in se čudili menjajočim se figuram na platnu, ki jih je spremljala delno posneta glasba Mattea Scialoja. Ta je v živo, igraje na raznovrstne bobne, spremljal pripoved v enkratnem sozvočju z mestoma kar dramatično vsebino. Med otroki, ki jih je treba prav posebej pohvaliti zaradi pozornosti in vztrajnosti, je bilo tudi nekaj slovenskih malčkov. Po predstavi so organizatorji povabili otroke na "strogo" biološki prigrizek, ki bo po besedah Roberta Piaggia postal stalnica ob koncu teh gledaliških srečanj, saj se otroci in njihovi starši zelo radi ustavljajo v prostorih KCLB na prijetnem klepetu.

IK

V organizaciji videmske univerze

Na posvetu tudi o Stanku Jericiju

Sakralna glasba iz 19. in 20. stol. v naši deželi vzbujajo zanimanje tudi v akademskih krogih. Po vrsti pobud in raziskovalnem projektu, ki ga je sprožila videmska univerza in sodelovanju z videmskim konservatorijem Tomadini, z Zvezo zborovskih združenj FJK, opatijo v Rožacu in Furlanskim filološkim združenjem, so 10. in 11. novembra v Gorici organizirali posvet, na katerem so profesorji z vseučilišč v Vidmu, Padovi, Modeni in drugi strokovnjaki glasbene zgodovine orisali izsledke dosedanjega dela, ki je postavilo pod drobnogled različne deželne skladatelje in njihova dela.

Po posegu Ivana Portellija (Inštitut za družbeno in versko zgodovino), ki je 11. novembra jutraj spregovoril o goriški Cerkvi v 19. in 20. stoletju in različnih prizadevanjih goriških škofov, ki so imeli opraviti z dvema dušama tega prostora, je prof. Alessandro Argentini z videmske univerze, na Goriškem znan kot nekdanji organist v stolni cerkvi, orisal lik Vittoria Toniuttija in Stanka Jericija: oba sta bila duhovnika in skladatelja, in vendar sta se v marsičem razlikovala. Taksi posveti so pomembni, je dejal Argentini, da se primerno ovrednoti njuna dediščina. Gorica je namreč mesto ob meji, kar se lahko zazna tudi v glasbenikih in njihovih delih. Toniutti, rojen v Vidmu l. 1900, je bil posvečen v duhovnika l. 1923, iz orgel je

diplomiral v Padovi, nato tudi v kompoziciji. V Gorico je prišel l. 1933; tu bil celih 30 let organist v stolnici, sploh pa je bil dejaven v mestnem kulturnem življenju. Pisal je sakralne in posvete skladbe; med najbolj znanimi so Maša v čast Svetogorske Marije, Rekvjem, posebno pa oratorij La gloria di Ermacora; slednji je bil napisan v začetku 50. let, prvič pa ga je izvedel - 30 let kasneje - MePz S. Ignazio, ki ga je vodil g. Jericijo. Delo je kompleksno, je povedal Argentini, "vsekakor zmoglo ganiti poslušalca"; besedilo povzema iz oglejske liturgije in ap. Luke.

O Jericiju je predavatelj povedal, da se je rodil v Avčah pri Kanalu l. 1928, študiral je v goriškem semenišču, nato v Vidmu. Posvečen je bil l. 1951, deset let kasneje je nastopil službo kaplana pri sv. Ignaciju na Travniku, kjer je ostal do smrti l. 2007. Študij glasbe je začel pri Fileju, nadaljeval pri Costantinidesu in drugih, diplomiral je na konservatorijih v Trstu in Benetkah. Jericijo je za sabo pustil obširen opus; gre za pomembne in zahtevne skladbe, pa tudi take, primerne za vsakdanjo mašno rabo. Argentini, ki je Jericija poznal in ga cenil, je navzočim na posvetu ponudil v poslušanje odlomek iz maše Sic benedicam te, napisane za nedeljske evharistične daritve; ta je "zelo prijetna, večkrat je bila izvedena v času njegovega življenja, po smrti pa ne več". / DD

Obvestila

KRUT vabi v petek, 25. novembra, na kuharsko delavnico z naslovom "Zdravi, sladki in slani namazi". Delavnico bo vodil univ. dip. inž. živilske tehnologije g. Matjaž Kološa in se bo odvijala od 17. do 20. ure na goriškem sedežu krožka KRUT - korzo Verdi 51/int. Potrebna je predhodna prijava tel. 0481.530927 in e-mail: krut.go@tiscali.it ali na tel. 040 360072 in e-mail: krut.ts@tiscali.it.

Svet slovenskih organizacij vabi članice na redni občni zbor, ki bo v KC Lojze Bratuž v Gorici, v petek, 25. novembra 2011, ob 15.30 v prvem in ob 16. uri v drugem sklicu. Dnevni red: izvolitev predsednika občnega zbora in tajnika, poročilo predsednika, pozdravi gostov, premor, razprava, volitve novih organov, razno. V prvem delu občnega zbora SSO bo kulturni program oblikovala DVS Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela pod vodstvom Mateje Černic.

Župnija sv. Andreja apostola iz Štandreža ob praznovanju farnega zavetnika vabi v soboto, 26. novembra 2011, ob 20. uri v cerkev sv. Andreja apostola v Štandrežu na koncert goriškega mešanega mladinskega zbora Primož Trubar (zborrowodja David Bandelj; Ivana Sant, sopran; Marco Colella, klavir).

Iščem delo hišne pomočnice - likanje, čiščenje v dopoldanskem času. Sem mlajša gospa z izkušnjami pri takem delu. Kličite zvečer na tel. 00386 40307088.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386-40-700111.

Darovi

Za KCLB: namesto cvetja na grob pok. Andreju Bratužu, darujeta Marija in Franka Žgavec 100 evrov.
Za PD Podgora - v spomin na drago teto Vero Jarc vd. Ambrosi darujejo: družina Mužič 50, svakinja Gina 50, Lidija in Milan 50 evrov.

Zahvala

Karitas dekanije Štandrež se zahvaljuje župnijski skupnosti Rupa-Peč, župnijski skupnosti

Štandrež, župnijski skupnosti Sovodnje in prosvetnemu društvu Rupa-Peč za bogate darove ob zahvalni nedelji.

Sožalje

Prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela in Cerkevni zbor izrekata prof. Lojzki Bratuž ob smrti brata Andreja iskreno sožalje: naj bo spomin kot pesem, ki v srcih odzvanja, kot cvet, ki nenehno poganja, kot svetloba, ki dušo obliha, kot Ljubezen, ki v srcih prebiva!

Ob izgubi drage mame Veronike sovoedenjski občinski svetniki Slovenske skupnosti in Liste skupaj za Sovodnje izrekamo hčerki Ljubici in družini iskreno sožalje.

SCGV Emil Komel se klanja spominu prof. Andreja Bratuža in izreka njegovi sestri, prof. Lojzki, in vsem svojcem iskreno sožalje.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 25.11.2011 do 30.11.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 25. novembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 27. novembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 28. novembra (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna, zabavna in zborovska glasba - Novice iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Obvestila.

Torek, 29. novembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 30. novembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Pričevanje Alberta Svetine III. del - izbor melodij.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
GALERIJA ARS

v ljudo vabita na odprtje
likovne razstave goriškega slikarja z naslovom

SVETLOBA IN BARVE
ROBERTO FAGANEL

Umetnika in njegova dela bo predstavila umetnostna zgodovinarica **dr. Verena Koršič Zorn**

Glasbeni poklon: **gojenci SCGV Emil Komel**

Kulturni center Lojze Bratuž,
drevored 20. septembra 85 v Gorici
četrtak, 24. novembra 2011, ob 18. uri

Galerija Ars na Travniku 25 v Gorici
torek, 29. novembra 2011, ob 18. uri

Štandrež / Praznovanje zavetnika

Župnija sv. Andreja ap., Krajevni svet in PD Štandrež vabijo na praznovanje župnijskega zavetnika 2011. V bogatem nizu prireditev izstopajo posebni dogodki. V soboto, 26. novembra, bo po maši (ob 19. uri) ob 20. uri **koncert Goriškega mešanega mladinskega pevskega zbora Primož Trubar**, ki ga vodi David Bandelj; nastopila bosta tudi sopran Ivana Sant in pianist Marco Colella. V nedeljo, 27. novembra, bo ob 10. uri v župnijski cerkvi **slovesna sv. maša**, ki jo bo vodil g. Marko Rijavec iz Vipave; na trgu sledi **podelitev devetega klasa**. V torek, 29. novembra, bo ob 20. uri v župnijskem domu **Gregor Čušin (na sliki): Jona - Besni prerok**: monodrama za vse, posebno za zakonce! V soboto, 3. decembra, bo ob 20. uri v župnijski cerkvi **koncert (Štirje zbori in orkester): Patrik Quaggiato - Missa nova Laudate Pueri Dominum**. Vabljeni!

Il progetto è realizzato dalla Provincia di Gorizia e finanziato dalla Regione Friuli Venezia Giulia, ai sensi delle leggi 482/99, 38/01 e della L.R. 26/07.

Il progetto è realizzato dalla Provincia di Gorizia e finanziato dalla Regione Friuli Venezia Giulia, ai sensi delle leggi 482/99, 38/01 e della L.R. 26/07.

Projekt izvajava Pokrajina Gorica, financirana pa ga Dežela Furlanija Julijska krajina v okviru zakonov 482/99 in 38/01 ter deželnega zakona 26/07.

provincia di gorizia
provincie di gorize
pokrajina gorica

www.cronacheisontine.it

Cronache Isontine

Cronichis Lisuntinis - Posoška kronika

I friulani più famosi dell'Ottocento e del Novecento nel Dizionario biografico "Nuovo Liruti"

Sarà presentato venerdì 2 dicembre alle 17.30 nell'Auditorium della sede della Regione in via Sabbadini a Udine, con la partecipazione del professor Gianfranco D'Aronco e di monsignor Sergio Pagano, Prefetto dell'Archivio segreto del Vaticano, la terza parte del "Nuovo Liruti", il grande dizionario biografico dei friulani, giunto al suo ultimo capitolo dedicato all'Età contemporanea, dopo che nel 2006 era uscita la parte dedicata ai personaggi famosi del Medioevo (in due volumi) e nel 2009 i tre libri riservati alla cosiddetta "Età veneta". Il "Nuovo Liruti" dell'Età contemporanea è stato curato dal professor Cesare Scalon, responsabile del progetto, e da altri due docenti, Claudio Griggio e Giuseppe Bergamini, che hanno ricevuto il prezioso aiuto di centinaia di collaboratori esterni. Quest'ultima opera conterrà le biografie dei friulani e di coloro che sono transitati nelle nostre terre nell'Ottocento e nel Novecento, lasciando dietro di sé un segno importante. In tutto le biografie sono 1300 per un totale di quasi 3800 pagine suddivise in quattro volumi. La terza e ultima parte del "Nuovo Liruti" è edita dalla casa editrice Forum, grazie al sostegno finanziario della Regione Friuli Venezia Giulia, della Provincia di Udine, della Deputazione di Storia Patria per il Friuli, della Camera di Commercio di Udine, delle Fondazioni Crup e CaRiGo, della Banca FriulAdria, dell'Istituto Pio Paschini e con il patrocinio delle Province di Gorizia e Pordenone.

Due tesi e un saggio premiati alla XV edizione del Premio "Andreina e Luigi Ciceri"

In occasione del recente congresso della Società Filologica Friulana sono stati consegnati i riconoscimenti per la XV edizione del Premio "Andreina e Luigi Ciceri", concorso per saggi, tesi di laurea e documentari su aspetti della vita tradizionale e della cultura popolare in Friuli. Il Premio biennale ricorda le figure di Luigi Ciceri (scomparso nel 1981) e di sua moglie Andreina Nicoloso Ciceri (mancata nel 2000), studiosi della cultura tradizionale del Friuli. Per questa edizione sono pervenuti quattordici lavori: sette tesi di laurea, sei saggi liberi e un documentario etnografico. La Giuria ha premiato due tesi di laurea e un saggio. Il primo premio è stato conferito a Tatiana Azzola di Venzone per la tesi di laurea specialistica in Antropologia culturale e Etnologia presso l'Università di Torino (anno accademico 2009/2010) con il titolo "Invecchiare in montagna. Una ricerca antropologica in due comunità della Carnia". Il secondo premio è stato assegnato a Marta Pascolini di Cividale, laureata presso l'Università di Venezia, per la tesi dal titolo "Il palo della Passione nella cultura dell'alpeggio in Carnia". Nella categoria dei saggi ha vinto l'opera di Giorgia Del Bianco, Gina Vallerugo di Udine e di Grazia Gatti di Trieste dal titolo "Storia e linguaggio delle merlettaie di Fagnagna".

Gianni Mura e Lidia Ravera: grancj nons a Cormons Libri

Gianni Mura e Lidia Ravera: grandi nomi a Cormons Libri

I scrittors Lidia Ravera, Ferdinando Camon e Nicolò Ammaniti, i giornalistis di "Repubblica" Gianni Mura e di "Il Fatto Quotidiano" Carlo Tecca. Chesca a son un pòcs dai nons da lis personis che i daran lustris a la prossime edizion di Cormons Libri, che dal prin di Dicembar e animarà lis seradis de citât, ta la solite suaze da la sale Italie in vie dal Friül. Ance chest an, di fat, la liste dai ospits al sarà une vore siôr: in dut a saran un cuindis esponents di nivel nazional dal mont da la filosofie, da la letature, da la politiche, dal giornalisim, che -come ogni an- a fasaran rivâ dongje apassionâts di leture di dute la regjon. Tra i ospits al varès vût di jessi anje Salvatore Borsellino, fradi di Paolo, il giudic antimafie che al è stât copât di Cosa Nostra tal mès di Lui dal 1992, ma al sarà une vore dificil che al puedi vigni a Cormons tai dis dal festival dal

libri, par colpe di problemis in famee. I organizadôrs alore a stan cirint di fâ vigni tal so puest il fi dal giudic, Manfredi Borsellino. A saran anje riferiments umanitaris cuntune serade dedicate a Emergency (Mura al sarà a Cormons propit come diretôr dal periodic di cheste associazion fondade di Gino Strada) e i moments dedicâts ai plui piçûs, cuntun aprofondiment suntun big dai pipins come Berto Lóf. "O lavorin par meti in pits une edizion vore siore e che e sedi pardabon par ducj i guscj. - dissal il diretôr artistic Renzo Furlano - Al è clâr che si darà une grande impuartance a ducj i argoments che a puedin vè ce fâ cul mont dai libris: da la politiche al giornalisim prin di dut, ma anje ai pipins, a la filosofie e a la sience". A saran une vore di novitâts, in plui da lis seradis-incuintri: "E sarà une iniziative al Teatri là che si presentarà

un spettacul a pro di Emergency. - al dis Furlano - O larin anje inta lis scuolis cuntune colaborazion che o vin metût in pits cul Istitut di Art

Fabiani di Gurize. In some, Cormons Libri al sarà simpri di plui il festival da la informazion, da la letature e di dutis lis formis di culture".

Gli scrittori Lidia Ravera, Ferdinando Camon e Nicolò Ammaniti, i giornalisti Gianni Mura e Carlo Tecca sono solo alcuni

dei nomi che parteciperanno a "Cormons Libri", che dal 1° dicembre animerà le serate cittadine nella sala Italia di via Friuli. Sono

una quindicina gli esponenti di livello nazionale provenienti dal mondo della filosofia, della letteratura, della politica e

del giornalismo che richiameranno come da tradizione gli appassionati della lettura da tutta la regione.

Zelo zelo kratka poučna zgodbica o vrednosti denarja

Una storia piccola piccola per imparare il valore del denaro

V okviru Svetovnega dneva varčevanja je Čedajska banka v sodelovanju s Furlanskim filološkim društvom in z mrežo šol »I Ragazzi del Fiume« priredila zanimivo pobudo, s katero so najmlajšim predstavili pomen varčevanja in kulturo denarnega varčevanja. V tem okviru je nastala drobna slikanica z naslovom »Marjuta in Keke - Zelo zelo kratka poučna zgodbica o vrednosti denarja«. Publikacija s preprostimi izrazosloviem in

z ilustracijami poudarja tudi pomembno vlogo večjezičnosti, saj je napisana v furlanskem, italijanskem in slovenskem jeziku. »Od nekdanje predstavlja kultura varčevanja eno od poglavitnih vrednot našega prostora. To vrednoto smo dolžni prenašati tudi na predstavnike nove generacije, ki bodo nekoč postali odrasli ljudje,« opozarja predsednik upravnega sveta Čedajske banke Lorenzo Pelizzo. Otroška zgodbica, v kateri je glavna junakinja mala pikapolonica Marjuta,

je prišla izpod peresa učiteljice Miriam Pupini. Za slovenski prevod teksta je poskrbela Nika Simoniti Jenko. Knjigo bodo v prihodnje prejeli v dar vsi malčki vrtcev in osnovnih šol v goriški pokrajini.

La Banca di Cividale e la Società Filologica Friulana hanno recentemente pubblicato un libricino illustrato plurilingue in friulano, italiano e sloveno dal titolo "Mariute e la gazza - Storia

piccola piccola per imparare il valore del denaro», scritto e illustrato da Miriam Pupini, attraverso il quale si intende diffondere la cultura del risparmio tra i bambini della nostra regione.

Intun libri i dîs agns di furlan al Istitut "Stringher" di Udin

In un libro i dieci anni di friulano all'Istituto "Stringher" di Udine

A son dîs agns che il furlan veicolâr al ven doprât tal Istitut Statâl di Istruzion Superiôr "Bonaldo Stringher" di Udin. Chesche esperience, nassude tal 2001-2002,

e ven contade intal libri "Il frico e il computer". Il volum bilengâl al fevele des ativitâts des professoris Elisabetta Marioni e Anna Maria Zilli travers il modul "Lenghe e

culture furlane", in colaborazion cul professôr Elio Varutti espert di lenghe furlane. Al progjet si son zontadis lis docentis Calligaro, Viviana Zoratto, Enrichetta Del

Bianco, Lucia Blonna e Laura Fidenzio. Pe realizazion de vore, il "Stringher" al à vût il jutori de Societât Filologjiche Furlane e dal Museu Etnografic dal Friül.

Tal volum al ven presentât il modul didatic "Lenghe e culture furlane" e diversis ricerchis e voris fatis dai students come la analisi de condizion feminil in Friül partint des novelis di Catarine Percude, il studi sui marcadants di Claut e Resie e l'ûs de lenghe furlane par spiegâ la matematiche. Il progjet al à vût anje diversis ativitâts didaticis come il detât sul "frico", dulà che i arlêfs dal setôr alberghîr a àn trascrit e eseguit lis ricetis tai laboratoris di cusine.

L'Istituto Statale di Istruzione Superiore "Bonaldo Stringher" di Udine, in collaborazione con la Società Filologica Friulana e il Museo Etnografico del Friuli, ha presentato un libro bilingue dal titolo "Il frico e il computer", che illustra dieci anni di attività didattica in marilenghe attraverso il modulo "Lingua e cultura friulana".

Športno obarvani turizem

Il turismo all'insegna dello sport

Saranno già esauriti i biglietti? Riuscirò ad arrivare in macchina fino allo stadio? Quanto traffico ci sarà dopo la partita? Sarà rischioso lasciare la macchina nel parcheggio adiacente allo stadio? Accade spesso che ci

poniamo domande simili prima di decidere di andare a vedere una partita di calcio, di pallacanestro o di qualche altra disciplina, soprattutto se di alto livello. Spesso poi va a finire che preferiamo guardare

l'incontro alla televisione. Navigando su Internet, è possibile trovare i siti di diverse agenzie slovene che offrono pacchetti turistici con la possibilità di assistere a partite di cartello. Le offerte più interessanti sono quelle relative

alle partite del campionato italiano di calcio di Serie A, per le quali è prevista la partenza in pullman da Lubiana (con fermata anche in prossimità dell'ex valico confinario di Vrtojba).

www.cronacheisontine.it

Sul sito Internet www.cronacheisontine.it, al quale si può accedere anche dal sito istituzionale www.provincia.gorizia.it, è possibile sfogliare la versione on-line del periodico trilingue della Provincia di Gorizia Cronache Isontine - Cronichis Lisuntinis - Posoška kronika, nel quale vengono pubblicati mensilmente interessanti articoli in lingua friulana e slovena, accompagnati da una traduzione o sintesi in italiano.

Pinacoteca provinciale

Mercoledì 16 novembre è stata inaugurata la nuova Pinacoteca provinciale nella sede di Palazzo Attems a Gorizia, la cui collezione si arricchisce con l'esposizione di numerose opere del panorama artistico isontino. Tra gli ultimi acquisti della collezione spiccano le opere di Palli, Tudor, Valvassori, Dugo e Di Iorio. La Pinacoteca rimarrà aperta dal martedì alla domenica dalle 10.00 alle 17.00. Info: Musei provinciali di Gorizia, Palazzo Attems Petzenstein, tel. 0481/547541-547499, e-mail: musei@provincia.gorizia.it.

Go Orienta a Monfalcone

Dal 24 al 26 novembre si terrà a Monfalcone "Go Orienta", salone dell'orientamento rivolto agli alunni delle terze classi delle scuole secondarie di primo grado. Gli stand saranno visitabili al Palazzetto Veneto e nella Galleria comunale di piazza Cavour. L'iniziativa è realizzata dalla Provincia di Gorizia in collaborazione con il Comune di Monfalcone.

Quale lavoro?

L'Assessorato alle Politiche attive del lavoro della Provincia di Gorizia organizza un seminario dal titolo "Quale lavoro?", che si svolgerà mercoledì 30 novembre dalle ore 14:30 nell'Auditorium del Liceo Classico "Dante Alighieri" a Gorizia. Sono previsti interventi del professor Luigi Menghini dell'Università degli Studi di Udine, del dott. Domenico Tranquilli, Direttore dell'Agenzia regionale del lavoro, di esperti del progetto "Imprenderò" e di rappresentanti di una nota azienda dell'Isontino.

Altre Espressività

Continuano fino al 1° dicembre gli spettacoli e laboratori di formazione teatrale della XIV Rassegna internazionale di teatro sociale Altre Espressività, organizzata dalla Direzione Welfare della Provincia di Gorizia con il C.I.S.L., grazie al contributo della Fondazione CaRiGo e della Regione. All'iniziativa collaborano inoltre i Comuni della provincia, l'A.S.S. 2 Isontina, le scuole, il Comitato provinciale per il coordinamento delle associazioni a tutela dei disabili, le associazioni culturali e di volontariato. La Rassegna accoglie compagnie di teatro sociale locali, nazionali e della Slovenia che operano nei campi della disabilità, del disagio mentale e della violenza femminile. L'ingresso agli spettacoli e la partecipazione ai laboratori sono gratuiti. Info: Provincia di Gorizia - Direzione Welfare - Ufficio Programmazione sociale, tel. 0481/385232, <http://opps.provincia.gorizia.it>

Scrivono / a scrivini / pišejo:

Alessio Potocco, Marco Bistiach, Paolo Roseano, Matteo Femia, Tanja Zorzut, Jerica Klanjšček, Vanja Sossou, Albert Voncina.

Collaborano / a colaborin / sodelujeta: Servizio identità linguistiche / Servizi identitatis linguisticis / Služba za jezikovne identitete, Ufficio stampa / Ufici stampe / Tiskovni urad (Provincia di Gorizia / Provincie di Gurize / Pokrajina Gorica).

Promotori / Promotors / Pobudniki: Societât Filologiche Furlane, Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Svet slovenskih organizacij.

Tehnologija lahko olepša življenje

La tecnologia può rendere la vita più bella

La tecnologia negli ultimi anni ha fatto passi da gigante nell'ambito delle telecomunicazioni. Proprio questo fatto mi ha sollecitato a descrivere una sorta di "miracolo" accaduto poco tempo fa. Le incertezze economiche del dopoguerra spinsero la sorella di mia nonna ad emigrare in Australia agli inizi degli anni '50 del secolo scorso.

In tutti questi anni ha fatto ritorno solo in rare occasioni al suo paese d'origine per far visita all'anziana madre, ai fratelli e alle sorelle. Nonostante i progressi dei mezzi di trasporto, l'Australia resta pur sempre una terra molto lontana per noi europei ed anche molto dispendiosa, se pensiamo al costo del biglietto

aereo. Inoltre per un anziano questo viaggio può diventare un'impresa ardua se non impossibile. Tutte queste circostanze hanno fatto sì che le due sorelle si siano incontrate l'ultima volta nel 1993. Oggi Internet, una webcam e l'applicazione Skype hanno consentito alle sorelle dopo diciotto anni di parlarsi e contemporaneamente di

vedersi reciprocamente sugli schermi dei computer. È difficile descrivere a parole la felicità che esprimevano gli sguardi di entrambe, ma questa è senz'altro una dimostrazione di come la tecnologia può proprio essere utilizzata da tutti e, se ben usata, può migliorare e rendere più bella la vita di ognuno di noi.

Il grant Marcjât di Sant Andree

La grande Fiera di Sant'Andrea

Tant e tant no son cambiâts ni il non, ni la date e, in fonts, nancje l'afiet da la int. Parcè che par Gurize il Marcjât di Sant Andree al è alc di plui che no une fieste. E je une tradizion, un toc di storie da la citât. Par cjatâ lis sôs lidris - imprese une vore difficile - si varès di lâ indaûr tal timp, tai prins secui di vite da la citât ta la Ete di Mieç. Tra il Sietcent e i Votcent il Marcjât di Sant Andree al veve une impuartance straordenarie pe citât, nol durave sòl pòcs dis, ma - come che si lei tai documents antics - al lave indenant dôs setemanis a partî dal prin lunis dopo dal di che e cole la fieste di Sant Andree. Il Marcjât si inviave ta la place dal Cuar (che cumò si clame Place De Amicis), dongje dal palaç Attems. No si fasevin afârs dome ta lis bancarelis dai ambulants, ju fasevin dutis lis buteghis dulintor: dal pec, che al vendeve i chifex (come che al conte Mario Ranieri Cossar tal so libri "Gorizia d'altri tempi") a la ostarie di

Faifer, che e jere famose pes tripis cul formadi. Po, vie pal di, il marcjât si slargjave a dut i centri da la citât, fin sot dal Cjistiel, e lis buteghis a profitavin metint fûr in vitrine robis gnovis che no si vevin mai viodudis in citât. In vie dal Ristiel, la perle al jere il picolît, un vin che secont i gurizans di chê volte (e noaltris no ur al contindin) al jer un dai miôr vins dal mont. Il cûr dal marcjât e jere la Place Grande, che e sarès la Place Vitorie di cumò, dulà che si cjatavin tendis, bancarelis, baracons, ravendicui di dolçs, specialitâts esotichis speziadis e profumadis.

La Fiera di Sant'Andrea ha una straordinaria importanza per la città. In passato non durava solo pochi giorni, come oggi, ma si protendeva per ben due settimane a partire, si legge negli antichi documenti, dal primo lunedì successivo al giorno del santo a cui è dedicata.

Kratke

Obnove cerkve sv. Roka v Nabrežini

To nedeljo bo v Nabrežini velika svečanost. Po večmesečnem obnovitvenem delu domače cerkve bo goriški nadškof Dino De Antoni daroval slovesno sv. mašo in tako pokazal tudi svojo hvaležnost vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da so se dela končala v sprejemljivem času.

Nabrežinska cerkev je zadnji večji poseg zabeležila pred več kot petdesetimi leti, ko je tedanji župnik Srečko Rejc obogatil prezbitarij s pozlačnim mozaikom. Tokrat je bilo potrebno, da se lotimo temeljitejšega dela, saj je bilo treba popraviti streho in sam zvonik, poleg seveda notranjosti. Lepe freske in sam bogat križev pot so bili potrebni temeljite obnove, kar za zmogljivosti župnijske blagajne ni bilo dosegljivo. Deželna vlada je s svojim prispevkom priskočila na pomoč, tako da se danes – sicer s še precejšnjim dolgom naše župnije – lahko ponašamo s popolnoma obnovljeno cerkvijo. Temu so bistveno pomagali nekateri domačini, upokojeni obrtniki, brez katerih dela ne bi bila še dokončana.

Sedanji župnik Don Ugo Bastiani pripravlja ob tej priložnosti slovesnost in je dosegel, da nas bo s svojo prisotnostjo počastil sam nadškof msgr. De Antoni. Vse domačine in predvsem tiste, ki so s svojim požrtvovalnim delom pripomogli, da se danes lahko ponašamo z obnovljeno cerkvijo, vabi župnijska skupnost na nedeljsko slavnost, kateri bo po stari navadi sledila zakuska. / n. k.

Dvodnevna prireditev v gledališču Prešeren v Boljuncu

“Ka' lhko”? - je pevka ženske skupine Stu ledi vprašala publiko, ko je pred začetkom nastopa pokukala izza zakulisja v dvorano. Obiskovalci dvodnevne prireditve Čez tri gore, čez tri dole so takoj razumeli, da bo praznik folklorne in ljudske kulture potekal v primerno pristnem, domačem vzdušju prijateljskega srečanja, na katerem se

zborovodje pogovarjajo s publiko, se zapoje in zapleše z željo, da bi bilo vsem prijetno in da bi se med seboj spoznali z našimi različnimi jeziki, kulturami, navadami.

Tako je bilo pred nedavnim v gledališču Prešeren v Boljuncu, kjer so organizatorji tržaške folklorne skupine Stu ledi imeli v gosteh nove in dolgoletne prijatelje skupin, s katerimi so se povezali na drugih festivalih. Gostitelji so prijetno odprli pevski večer in sklenili plesni popoldan s prikazom tradicij iz naših krajev in sosedne Istre, prvi pevski gost pa je bil italijanski mešani zbor Voci di Parma, ki si je z navdušenjem nad toplim sprejemom dal duška s svojim zagnanim dirigentom Alessandrom Remigiom, da bi čim bolj čustveno in prisrčno podal program umetnih skladb z ljudskim predznakom iz okolice Parme in iz alpinske zakladnice. V prijetno vzdušje se je vključil še mešani zbor Hrast iz Doberdoba, ki ga vodi Hilarij Lavrenčič. Pevci so v nošah odpeli program priredb ljudskih motivov z živim zvokom in lepo energijo, ki so jo vili v raznolik program, s katerim so ritmično, melodično in harmonsko označili različna področja slovenskega prostora. Od Prekmurja, skozi Istro do Karnije se je vila tudi folklorna nit nedeljskega popoldneva, ki so ga odprli najmlajši otroške folklorne skupine Is Guldana Pearl, predstavniki nemške manjšine v kraju Timau, ki so s svojo prisotnostjo opozorili na bogato večkulturnost naše dežele kot tudi na ogroženost posebne “tischlbongarisch” skupnosti starodavnega bavarskega izvora. Mladi člani folklorne skupine Kulturno turističnega društva Moščanci pa so s šaljivimi in živahnimi plesi, ob spremljavi svojih “muzikantov”, prikazali utrinek tradicije z Goričkega. Prekmurske “razglednice” v barvah lesa in zemlje temnih kmečkih noš so uokvirile nastop istrske glasbene skupine Vruja, ki že desetletje ustvarjalno ohranja in prireja glasbo istrskega polotoka in je tokrat predstavila izbor pesmi in plesov slovenske Istre, ki se širi do Brega. Poleg manfrin in baluna je skupina zaigrala namreč venček kraško-istrskih pivskih pesmi in staro pesem iz Doline. / PAL

Hrastovlje / Marko Kravos v glasbi...

V Pohlenovi galeriji v Hrastovljah bo v soboto, 26. t. m., pesniško glasbeni večer, na katerem bodo med drugim predstavili uglasbitve pesmi tržaškega pesnika Marka Kravosa. Pogovor z besednim umetnikom bo vodila Vladka Tucovič, docentka na Primorski univerzi, za glasbeni del bosta poskrbela Tarcizijo in Nevjo Miklavčič.

Medkulturni dialog in spoštljivo sobivanje
Za dobro počutje
naših malčkov

“Za dobro počutje naših malčkov. Vloga vrtca s slovenskim učnim jezikom pri razvoju otroka v večkulturnem okolju” je naslov večletne raziskave, katere izsledke so v sveži dvojezični publikaciji predstavili v petek, 18. novembra, v tržaškem Narodnem domu. Organizirala sta jo Sklad Libero in Zora Polojaz v sodelovanju z večstopenjsko šolo pri Sv. Jakobu ter s številnimi strokovnjaki. Na ta način so nadgradili projekt Mo-

zaik, ki ga je leta 2008 predstavila Norina Bogatec s Slovenskega raziskovalnega inštituta Slori, takrat o sliki osnovnošolske populacije pri nas. Ravnatelj šole pri Sv. Jakobu Marijan Kravos doživlja pričujočo knjigo kot dokument za razumevanje šole, ki jo imamo danes Slovenci v Italiji. V njej so zabeležena mnenja njenih uporabnikov, katerih narodnostna in jezikovna sestava je vedno bolj mešana. Prav ravnateljstvo šole pri Sv. Jakobu je

S 1. strani
Obvladati prostor...

Pozdravi gostov

Kot je za vsak kongres značilno, so bile besede gostov koalicijskih strank naklonjene. V to so svoje posege usmerili podpredsednik pokrajinske uprave Igor Dolenc (DS), predsednik tržaškega občinskega sveta Iztok Furlanič (Komunistična prenova), Giovanna Maria Coloni (DS) (pozitivno je ocenil sodelovanje z občinskim svetnikom SSK Igorjem Švabom), Mario Marin (Italija vrednot), Fabio Valon (Levica ekologija in svoboda), Massimo Veronese (DS). Deželni tajnik SSK Damijan Terpin je v svojem pozdravu poudaril, da zadeva problem krčenja prispevkov zlasti krhko politično predstavništvo, ki ga Slovenci imamo v Rimu. Glede šolske problematike je Terpin spomnil prisotne na zakonski osnutki, ki ga je izdelala šolska komisija SSK in so ga nato predložili v senatu, v zvezi s pomanjkanjem odborniških mest SSK-ju pa je tajnik izrazil nezadovoljstvo. Pokrajinski tajnik SSK za Goriško Julijan Čavdek je poudaril, da je politika še zlasti danes prostor odločanja usode našega življa: žal večkrat ne dobimo povračila za trud, ki ga vlagamo v skupne koalicijske bitke. V pisnem sporočilu je Bruna Zorzini (Stranka italijanskih in slovenskih komunistov) ob poudarjenem prijateljstvu podčrtala globoke razlike med svojo politično stranjo in SSK. Roberto Sasco je predstavnik SSK in njene delegate svaril pred dejstvom, naj se stran-

ka lipove vejice boji načelnih razglašanj prijateljev: politika se presoja na podlagi dejanj. Dokaj zanimiv pa je bil poseg pokrajinskega tajnika DS Francesca Russa, čigar besede so med razpravo povzročile kar nekaj polemik med delegati... Ruso je v skladu z načeli svoje stranke poudarjal, da slovenska šola ne sme postati prostor narodne obrambe:

Foto IG

Ruso je razmišljal o tečajih slovenščine v italijanskih šolah, v njene dvojezičnega šolstva pa je uvidel možnost, s katero bi se slovenska manjšina in tržaško okolje okoristila. Jezik je po njegovem mnenju sredstvo za komunikacijo, v politiki je treba iskati skupne imenovalce ali ločitve na podlagi programov, ne pa na temelju jezika, ki ga posamezniki govorijo. Ruso je tudi zaželel, naj bi se polemiziranje z DS in njeno slovensko komponento zaustavilo, kar si je zaželel tudi pokrajinski predsednik SKGZ Marino Marsič, ki je mislil predvsem na polemike med krovnima organizaci-

jama v zadnjih mesecih. Njemu je odgovoril predsednik SSO Drago Štorka, ki je jasno dejal, da je bil on sam tarča napadov: “Pravico do samoobrambe pa še kako zahtevam!” V imenu Kmečke zveze je občinstvo pozdravil Edi Bukavec.

Razprava

Po premoru je bil čas za razpravo, med katero je bil končno govor o ‘pravi’ politiki, ki temelji na neposrednem soočanju delegatov. Tedaj so prišla na dan resnična nagnjenja baze, njena hotenja in stališča. Kot je zanj značilno, je

prof. Joži Peterlin v barvitim slogu iz srca premislil položaj SSK in njenezga odnosa do okolja, v katerem deluje. Zaželel je med drugim temeljitejšo prizadevanje SSK na območju (“obvladati je treba prostor in ga upravljati v skladu z željami naših ljudi”), pogrešal je tesnejše sodelovanje med bazo in vrhovi stranke. Kritičen je bil do odnosa, ki ga SKGZ ima do SSO in SSK: ta dva osebka namreč ne gre istovetiti, saj so v vrstah SSK tudi tiki, ki se prepoznajo v narodnih vrednotah, so pa levičarskega nazora. Marko De Luiza je glede Russovih besed o dvojezičnih šolah dejal, da naj sosedje najprej

prizadene poslanstvo slovenske šole. Svoje misli so izrazili tudi občinski svetnik v občini Zgonik Dimitrij Žbogar, Alojz Debelis, Lorenzo Frandolič. Na pokrajinskem kongresu so izvolili **Novo razsodišče in nadzorni odbor**. Na prvi seji pa bo nov pokrajinski svet izvolil predsednika in pokrajinskega tajnika: ta bo nato predlagal zasedbo pokrajinskega tajništva. Na kongresu je bilo med drugim povedano, da je dosedanje pokrajinsko tajništvo dobro delovalo: najbrž to potrjuje željo po kontinuiteti strankarske organiziranosti na krajevni ravni ...

NARODNI DOM Predstavitev projekta Trans2care
Medsebojno sodelovanje
v zdravstvu

Populacija na našem čezmejnem področju, nasploh pa v Sloveniji ter na severu Italije uživa visoko kakovost življenja in dosega zavidljivo visoko življenjsko dobo. Sploh v zadnjih desetletjih življenja so potrebe po zdravstvenem oskrbovanju in pomoči zelo velike, kar se pozna na družbenem in gospodarskem področju. Prav zato je potrebno tehnike preventive, zgodnje diagnostike in zdravljenja kroničnih bolezni, značilnih za starost, neprestano izboljševati.

Pred časom je zato nastal načrt evropskega čezmejnega sodelovanja med Italijo in Slovenijo z naslovom Trans2care, ki cilja k vzpostavitvi transregionalnega omrežja za inovacijo in prenos znanja za izboljšanje zdravstva. Namen je namreč ustvariti traj-

no čezmejno organizacijsko strukturo, ki se zavzema za stalen razvoj novih praks in biotehno- loških proizvodov na področju zgodnjega diagnosticiranja in zdravljenja nevrodgenerativnih, kardiovaskularnih, ortopedskih in rakavih obolenj. Posamezniki bodo tako deležni boljšega počutja in zdravja, predvsem v senilnem starostnem obdobju, izboljšanje zdravstvenih pogojev bo omogočilo prihranke v zdravstvenem sektorju: pomembna bosta tudi prodor novih storitev in biotehno- loških proizvodov ter usposabljanje mladega, vrhunsko izobraževalnega kadra, ki je vključen v projekt. To bo spodbudilo razvoj novih poslovnih niš v zdravstvu in pospešilo zaposlovanje kvalificiranega kadra. Budget načrta je dva milijona in šeststo tisoč evrov, pri njem sode-

luje 13 partnerjev iz Slovenije in Italije, ki delujejo na raziskovalnem zdravstvenem in podjetniškem področju. Podrobnosti načrta so predstavili v Narodnem domu v ponedeljek, 21. novembra, ob prisotnosti pobudnikov in koordinatorjev načrta samega (v prvi vrsti vodilnega partnerja, to

Foto IG

je Oddelka za znanost o življenju tržaške univerze), 14 raziskovalcev, ki bodo pri načrtu sodelovali, ter slovenskega ministra za kulturo in za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjana Žekša. Kot je v uvodnem posegu dejal deželni odbornik za kulturo Elio

De Anna, je tudi minister Žekš poudaril težavno genezo načrta zaradi administrativnih zapletov partnerskih držav. Minister pa je v isti sapi izrazil zadovoljstvo, da se je projekt – “prvi evropski načrt znanstvene narave” - vsekakor začel. “Danes smo potrdili, da je medsebojno sodelovanje med našima državama mogoče.

Ta projekt ima zato simbolični pomen tudi zato, ker ga predstavljamo javnosti v Narodnem domu”. Po mnenju ministra se odnosi med državama izboljšujejo, kar daje upati “da bodo Slovenci v Trstu dobili ta dom nazaj”. IG

v zadnjih dvajsetih letih doživelo največje spremembe na tem področju, z ravnateljem Kravosom pa se skuša nanje odzvati, jih problematizirati in ne nazadnje reševati v konkretnih primerih. Na Tržaškem je ta zaradi sobivanja manjšinskih, italijanskih in priseljenjskih skupnosti vsekakor izjemen primer stičišča različnosti in laboratorij medkulturnosti ter jezikovne rasti, ne pozabimo pa na to, da gre za slovensko šolo v zahtevnem kontekstu mestnega središča.

Predsednica sklada, dr. Vlasta Polojaz, ki že vrsto let finančno in strokovno pomaga tej šolski realnosti, je poudarila specifično vrtca kot prvega okolja ločitve otroka od doma. S to raziskavo se je skupina strokovnjakov,

med katerimi najdemo psihologinje, psihoanalitike, sociologe in pedagoške delavce, skušala približati notranjemu svetu oseb, ki delujejo v slovenskih izobraževalnih ustanovah na Tržaškem. V ta namen so izvedli vrsto pogovorov s starši otrok, večinoma italijanskega rodu, ki obiskujejo vrtec pri Sv. Jakobu, v štednjem in pri Sv. Ani ter tako razkrili vrsto težav, problemov, vrelič, ki so trenutno najbolj aktualna. Sodelujoči raziskovalki dr. Veronika Lokar in dr. Suzana Pertot sta predstavili vrsto perečih tem, ki sta jih metodološko analizirali. Prehod ločevanja otrok iz družinskega kroga v vrtec je posebno kočljiv pri ne-slovenskih starših, ki otroka “zaupajo” novemu okolju, kulturi in jeziku. Slo-

venski vrtec v mestu naj bi bili glede učenja slovenščine manj ‘vsiljivi’ kot tisti na Krasu, saj se starši bojijo šokantnih sprememb. Druga tema je sprejemanje priseljenih družin, večinoma z Balkana, ki se počutijo v novem okolju osamljeni. Raziskava je tudi pokazala, da o Balkancih še vedno kroži veliko predsodkov, ki otežujejo vsakdan staršev in otrok. Kočljiva situacija slovenskega vrtca pri Sv. Ani, ki trenutno domuje v nekdanji slačilnici italijanskega vrtca, buri duhove. Vprašanja se odpirajo tudi glede osvajanosti drugega jezika, vzgoje dvojezičnosti in mešanja le- teh. Raziskava daje odgovore tudi na to, zakaj starši vpisujejo otroke v slovenski vrtec: Slovenci se nanašajo na pomen pripadnosti,

identitete in jezika, italijanski starši pa se odločajo na podlagi naključij (selitve, udobnost, prijatelj), ker verjamejo v pomen znanja slovenščine, predvsem po padcu meje, prepričani o prednosti kulturne ozaveščenosti, možnosti dela v slovenskem okolju itd. Šola s slovenskim učnim jezikom je, večkrat, za slovenske starše slovenska šola, za italijanske starše pa italijanska dvojezična šola, ki ni posrednik slovenske identitete.

Pričujoča raziskava in publikacija, ki sicer ni v prodaji, naj bo glasnik pozitivnega medkulturnega dialoga in spoštljivega sobivanja za zdravo življenjsko okolje, v katerem bodo lahko naši malčki odrasli.

Jernej Šček

TRŽAŠKA ŠKOFIJA Priznanje prof. Aldu Stefančiču

To je moralna opora za prihodnje delo

“Ko mi je pred nekaj dnevi telefoniral g. Dušan Jakomin, mi je le sporočil, da moram v soboto z njim na škofijo: ‘O nečem se morava pogovoriti z gospodom škofom’, mi je rekel. Nič drugega. Tudi zato, je bilo zame danes pravo presenečenje”.

Tako je predsednik Slovenske Vincencijeve konference prof. Aldo Stefančič komentiral prejetje papeškega priznanja Viteškega reda sv. Silvestra, ki mu ga je tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi izročil v soboto, 19. novembra, na sedežu tržaške škofije. Načelnik tržaške Cerkve je skupino prejemnikov (med njimi so laiki prejeli omenjeno priznanje, nekateri duhovniki pa naslov monsinjorja) in njihove družine takole nagovoril: “Ne glede na svečani vidik izročitve imajo ta priznanja globlji cerkveni in verski po-

men: so namreč izraz vašega sprejetja in vaše pokornosti svetemu očetu”.

Priznanje so tako prejele osebe, ki so v svojem življenju veliko prispevale k razvoju in učinkovitemu delovanju krajevne Cerkve. Kot nam je povedal škedenjski kaplan g. Dušan Jakomin, je sam predlagal škofiji prof. Stefančiča: “Dolgo se poznavam, v

danes pri Slovenski Vincencijeve konferenci”.

Prof. Stefančiču je bil socialni čut pri srcu že od nekaj. “Kot ravnatelj najprej na nižji srednji šoli v Dolini, nato pri sv. Jakobu sem bil vedno v stiku z mladino. Pri Slovenski Vincencijeve konferenci sem некоč prirejal in vodil kolonije za mladino v Karniji, po smrti prof. Abramove sem tudi

Skupinska slika z nadškofom Crepaldijem, msgr. Jakominom, prof. Stefančičem, njegovo družino in s člani in članicami Slovenske Vincencijeve konference v Vurnikovi kapeli na škofiji (foto IG)

preteklosti sva veliko sodelovala pri Slovenski prosveti in Mladiki, pomembno vlogo ima še

sprejel predsedstvo slovenske dobrodelnih ustanov”, nam je povedal. Od kod pa njegov čut za

Foto IG

delovanje na tako zahtevnem področju? “Bilo je takrat, ko sem med romanjem v Lurdu spoznal, kako pomembno je pomagati potrebnim”. To je namreč postalo vodilo v življenju prof. Stefančiča, za kar se mu je krajevna Cerkva s papeževim priznanjem javno zahvalila. “To priznanje pomeni predvsem zadoščenje za delo, ki sem ga doslej v sodelovanju z odborom SVK opravil, obenem je moralna opora za prihodnje delo, ki ga bom vedno opravljal v skladu s svojimi močmi...”

IG

Obvestila

Svet slovenskih organizacij vabi članice na redni občni zbor, ki bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici, v petek, 25. novembra 2011, ob 15.30 v prvem in ob 16.00 v drugem sklicu. Dnevni red: izvolitev predsednika občnega zbora in tajnika, poročilo predsednika, pozdravi gostov, premor, razprava, volitve novih organov, razno. V prvem delu občnega zbora SSO bo kulturni program oblikovala DVS Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela pod vodstvom Mateje Černic.

Dekanijski svet slovenskih vernikov tržaške škofije se bo zbral v nedeljo, 27. novembra, ob 16. uri v Marijanišču na Opčinah za pregled opravljenega dela, razmislek in načrtovanje prihodnjih pobud.

Na Katinari se za poskusno dobo obnovlja slovenska sveta maša ob delavnikih ob 16.30, v soboto ob 17.15. Maša ob delavnikih je v Tarzicijevem domu ob cerkvi Svete

Trójice. Ob nedeljah in praznikih je slovenska služba božja ob 9.15 v cerkvi.

V Bambičevi galeriji je do 2. decembra 2011, od ponedeljka do petka, od 10. do 12. ure ter od 17. do 19. ure, odprta razstava VZS Mitja Čuk - Lutke nas spremljajo v svet pravljic. Razstavo so odprli v petek, 18. novembra, gojenci dnevnega središča s pesmijo in vodenjem lutk. Na pianolo jih je spremljala Martina Feri.

Praznovanje sv. Andreja v Trebčah: devetdnevica bo do 30. novembra. Sv. maše bodo ob 18. uri s priložnostnim razmišljanjem in molitveno uro. V petek, 25. novembra, bo po maši nastop skupine Uopenska mularija; v soboto, 26. novembra, bo ob 20.30 nastop godbe Viktor Parma; v nedeljo, 27. novembra, bo ob 10. uri nastopil openski moški pevski zbor; v sredo, 30. novembra, bo ob 18. uri slovesna maša z ljudskim petjem.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

vabi na

revijo odraslih zborov

PESEM JESENI 2011

sobota, 3. decembra, ob 20. uri

Kulturni dom v Trstu

DSI Založba Mladika

Rebulov Vinograd rimske cesarice v italijanščini

Italijanska književnost je odslej bogatejša za prevod dveh Rebulovih del, in sicer za *Vinograd rimske cesarice - La vigna dell'imperatrice romana*, ki ga je izdala tržaška Mladika, in za *Nokturno za Primorsko - Notturmo sull'Isonzo*, ki je izšel pri milanski založbi San Paolo. Res številno občinstvo je potrdilo naklonjenost avtorju ob dvojnem prazniku, ki mu ga je priredilo Društvo slovenskih izobražencev v Peterlinovi dvorani na ponedeljkov večer v sodelovanju s knjižnico Dušana Černeta, z Založbo Mladika in založbo San Paolo. Poleg pisatelja Alojza Rebule so

večer sooblikovali Nadia Roncelli v imenu založbe Mladika, prof. Marija Pirjevec kot ena glavnih pobudnic za zbirko novel, prevajalka obeh del Martina Clerici, Ivo Jevnikar zaradi zamisli širšega projekta prevajanja Rebulove v italijanščino in Božo Rustja, avtor spremne besede *Nokturno za Primorsko*. Obe knjigi je prevedla Martina Clerici, ki se je lotila dela zelo podrobno in ponižno. O sodelovanju z avtorjem je spregovorila preko anekdot in prevajalskih zapletov. “Sodelovanje z Rebulo ima zame velik pomen, ker lahko ob Pahorju predstavim drugi glas slovenske manjšine”.

zanimaja, da se slovenska kultura uveljavi tudi v širšem italijanskem svetu”. Avtor spremne besede, Božo Rustja, pa je dejal, da “je specifično primorskega prostora zelo težko prikazati že Slovencu, kaj šele Italijanu. Knjiga pa je čudovita, ker odraža težko razumljivega duha časa. Ta ni prvi Rebulov roman o tej temi. Pred njim je napisal *Divjega goloba*, leta 1981 izdal *Zeleno izgnanstvo*, leta 2000 pa *Jutranjice za Slovenijo*”. Osrednji lik *Nokturna* je Filip Terčelj, realna oseba.

Prof. Marija Pirjevec je za knjigo *La vigna dell'imperatrice romana* napisala spremno besedo

in dodala opise. Gre za zbirko dvanajstih novel iz Rebulovega opusa, točneje iz treh knjig -

Foto DPD

Vinograd rimske cesarice, Sne-govi Edena in Arhipel. Panorama slovenskih stoletij. “Delo je trajalo tri leta, a mi ni vseeno, kakšno knjigo dobijo italijanski

bralci v roke”, je bila iskrena Pirjevec, ki je predstavila Rebulovo vsebinsko stalnico, in sicer srečanje med regionalnim in univerzalnim. Rebula je kot pisatelj zasajen v bližnjo preteklost rodne Krasa in mesta Trst. V njegovih delih se občutita vezanost narodu, krščanstvu in Antiki, pa tudi vprašanje minevanja in neizbežnosti smrti. Usmerjen je k naravi, ki je tudi najbolj sugestivna del njegove pesniške imaginacije. Samo narava nudi človeku skladnost in celovitost.

Ivo Jevnikar je številnim poslušalcem predstavil pomen knjižnice Dušana Černeta. Tej je Dežela FJK leta 2009 odobrila projekt, v katerem si je knjižnica zadala kot cilj izdajo treh knjig in nagovarjanje mednarodne javnosti. Prva knjiga, *Notturmo sull'Isonzo*

je izšla oktobra, druga bo izšla februarja, tretja pa marca prihodnjega leta. Jevnikar je še dodal, da so zanimanje, ki ga je sprožil v italijanski javnosti Boris Pahor, izkoristili tudi za Rebulo.

Prijeten večer je popestrila vokalna skupina Glasbene šole Vinka Vodopivca iz Ajdovščine. Štirinajst pevcev je pod vodstvom dirigentke Jerice Rudolf predstavilo tako sakralne kot posvetne pesmi, ki jih je napisal Filip Terčelj, uglasbil pa Vinko Vodopivec.

Pisatelj se je ob koncu uspelega praznika in dvojnega literarnega dogodka zahvalil prav vsem: govornikom, Mariju Maverju - “skriti duši, ki je nudila finančno in tehnično pomoč” - in tudi številni publiki. Pri tem je skromno dodal, da za ti dve knjigi sam nima nobene zasluge, ker “so prevodi šli mimo mene”.

Šin

SSK Zgonik

Kongres krajevne sekcije

V sredo, 9. novembra, je potekal pri Štolfi v Saležu kongres sekcije Slovenske skupnosti iz Zgonika. Prisotne člane in somišljenike je nagovoril načelnik svetniške skupine v občinskem svetu Dimitri Žbogar, ki je vse lepo pozdravil, se zahvalil Srečku Štolfi za gostoljubje na svoji domačiji in v prenovljenih prostorih ter povabil goste večera, naj pozdravijo in povedo svoje misli.

Pozdrave sta med drugim izrekla Maurizio Vidali, predsednik pokrajinskega sveta v Trstu, dolgoletni občinski svetnik SSK v Zgoniku, Joško Gruden. Pokrajinski tajnik stranke Peter Močnik pa je govoril o novi strategiji, ki bi jo morala ubrati sekcija v Zgoniku, kjer je nenaklonjenost uprave na dnevnem redu. Rekel je, da bi bilo potrebno oživiti vse sekcije stranke, začeti prav s tisto v Zgoniku. Pomanjkljivost te uprave se po njegovem mnenju kaže predvsem na ravni šolstva

in drugih javnih storitev, ki so bistvene za občane. Na isti valovni dolžini so bile tudi besede vodje sekcije SSK Devin-Nabrežina Edvina Forčiča. Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je glede dinamike v Zgoniku dejal, da župan doživlja srečo in naklonjenost medijev (tudi italijanskih), omenil pa je tudi elemente, ki mu omogočajo oblast in vidnost. Opozicija je po mnenju Gabrovca veliko naredila in lahko še veliko naredi v tej občini.

Žbogar, ki je odprl debato, je izrazil zadovoljstvo zaradi zadnjih volitev in porasta glasov Slovenske skupnosti v občini Zgonik, omenil pa je tudi porast glasov PDL in IDV in izgubo glasov župana Sardoča in njegove uprave. Ta izguba glasov po Žbogarjevi oceni ni zanemarljiva in odnosi v občinskem svetu vsekakor niso rožnati, za razliko od ostalih občin tržaške pokrajine, kot sta Repentabor in Dolina, ter deželnega sveta FJK,

kjer Demokratska stranka in Slovenska skupnost tesno sodelujeta. Slovenska skupnost je v občini Zgonik prisotna že več kot 35 let in taka klima spominja večkrat na italijansko vsedržavno politiko.

Delovanje občinskega sveta je ocenil za plitvo, ker uprava ne sprejema kritik opozicije in izkazuje svojo oblast. Župan letos od aprila do septembra sploh ni sklical občinskega sveta, sam je pa bil prisoten na vseh možnih prireditvah po Krasu, tudi na Barkovljanki. Tudi sami občinski sveti trajajo malo, saj ne predvidevajo širših debat. Omenil je tudi občinsko bilanco, ki je sicer pozitivna, ampak nihanje je vedno slabše. Denar bi uprava npr. lahko vnovčila v prepotrebna dela v šoli v Zgoniku. V občini deluje sistem molka med ljudmi, češ da se nihče ne oglasi, ko kaj ne gre. Potrebno bi bilo prav to, da bi se občani zavedali pomanjkljivosti te uprave in se začeli oglašati.

Besedo je nato prevzel svetnik Špacapan, ki je orisal delovanje svetniške skupine Slovenske skupnosti v teh dveh letih. Špacapan je opisal tematike, pri katerih se je skupina oglašala in je postavila kritike in vprašanja županu. Svetnik se je ustavil pri

tematikah, ki so jih obravnavali v občinskem svetu, kot so ločeno zbiranje odpadkov, 5. koridor in hitra železnica, vojaško letališče pri Briščikih, vojaški poligon na Volniku, nega občinskih cest, smeti na prizorišču Guče na Kra-

su po prireditvi, zamenjave določil v prostorskem načrtu v korist obrtne cone Zgonik itd. Slovenska skupnost bi po mnenju svetnika morala biti prisotna pri odločanju in obravnavi teh tematik, ki večkrat predstavljajo

kamen spotike in nezadovoljstvo občanov. Primer 5. koridorja je zloglasen: župan je bil glede tega mlačen, da so dejansko predori le delno 'oplazili' občinsko ozemlje in bi torej imeli minimalen vpliv na to območje.

Tržaška knjigarna in Goriška Mohorjeva družba vabita na predstavitev

KNJIŽNE ZBIRKE 2012

KOLENDAR ZA LETO 2012
Zbral in uredil Jože Markuža
Slikovne priloge Matej Sussi

Helena Jovanovič
PRAVLJICE ZA BELE ZIMSKE DNI
Ilustriral Štefan Turk

BRAZDE S TRMUNA 15 LET-IZBOR
skupno s KD Beseda Slovenske Istre
Zbrala in uredila Nadja Rojac
Perorisbe Darji Novak

V sredo, 30. novembra 2011, ob 10. uri na “Kavi s knjigo” v Tržaški knjigarni, ul. Sv. Frančiška 20 v Trstu

Tridesetletnica Kulturnega doma v Gorici V nedeljo osrednja prireditev

Kulturni dom, eden izmed dveh večjih slovenskih kulturnih hramov na Goriškem, bo v nedeljo, 27. novembra, ob 18. uri slovesno obeležil 30-letnico neprekinjenega delovanja, v katerem se zrcali večjezični kulturni utrip našega obsoškega mesta. Prav zato bodo nedeljska prireditev v treh jezikih (slovenskem, italijanskem in furlanskem) in vse ostale, povezane s praznovanjem te okrogle obletnice, izvenzene pod naslovom *Roko-*

sožitja in v tem času hude krize nam lahko iz zagate pomagale kultura. Ta se bogato pretaka prav v tem goriškem hramu, saj, kot je poudaril Komel, se je v tem dolgem tridesetletju v njem zvrstilo od 5.500 do 6.000 različnih prireditev in 350 razstav s 30.000 obiskovalci na leto. Prav te vezi z različnimi gosti, ki so na katerikoli umetniški način sodelovali s Kulturnim domom, so omogočile uresničitev dveh glavnih dogodkov, ki bosta v prihodnjih dneh zabeležila

govoril likovni kritik Joško Vetrh. Poudaril je pomembnost razstavne dejavnosti v KD in strnjeno orisal dosedanje razstavno pot ter povedal, da bo ob tej priložnosti izšel tudi katalog, pri izdelavi katerega je sodeloval Vili Prinčič. Razstava, ki jo bo odprl Joško Vetrh, se bo morda selila tudi v druge galerije. O osrednji nedeljski prireditvi pa je poleg Komela nekaj besed povedal Valter Sivilotti, ki si je s Petrom Gergetom zamislil in zrealiziral ta glasbeni večer. Ob spremljavi orkestra Arsatelier za to glasbeno sodelovanje se je Sivilotti prisrčno zahvalil ravnatelju SCG Emil Komel Silvanu Kerševanu – bodo koncert izvedli mladi pevci Martina Feri, Elsa Martin, Tatjana Mihelj, Alice Pozzetto, Bojan Kovic in Manuel Soban. Zapeli bodo pesmi, ki so jih prav za to slavje spisal znani glasbeniki in kantavtorji (Kreslin, Dragojevič, Tinkara, Elisa ...), gostje in prijatelji Kulturnega doma. Na večeru se bo oglasila tudi umetniška beseda iz ust ljubiteljskega igralca Roberta Cotiča, dolgoletnega člana Odra90; na sporedu bodo pesmi, ki so jih poklonili Kulturnemu domu Miroslav Košuta, Ciril Zlobec (njegova je bila na projekciji na platnu

Foto DPD

vanje kultur ... *La cultura in una stretta di mano... Culture in t'une strette di man.* Geslo povedno ponazarja grafično lepo izoblikovan plakat, ki vsebuje vse elemente Kulturnega doma. Kot je obrazložil ravnatelj KD Igor Komel na tiskovni konferenci v sredo, 16. novembra, ki so se je udeležili tudi Livio Semolič, goriški predsednik SKGZ, pokrajinska svetnica Mario Lavrenčič in Vesna Tomsič, ob enem goriška predsednica ZSKD, se v Kulturnem domu že od ustanovitve dalje prepletajo vezi med Slovenci, Italijani in Furlani, stisk rok pa je najlepše znamenje prijateljstva in

30-letnico delovanja. Najprej, v torek, 22. novembra, ob 18. uri, bo na vrsti skupinska razstava z naslovom *Poklon ob 30-letnici Kulturnega doma*; sodelovalo bo 42 umetnikov, zvečinoma slikarjev, pa tudi nekaj fotografov z Goriškega, s Tržaškega, z Videmskega, iz Slovenije, Italije, Hrvaške ter Bosne in Hercegovine, ki so bili v zadnjih petnajstih letih gostje v tem goriškem hramu. O sami razstavi, na kateri bodo tudi zelo dobro poznana imena, kot so Demetrij Cej, Franco Dugo, Robert Faganel, Vladimir Klanjšček, Andrej Kosič, Franco Vecchiet, Deziderij Švara, je na predstavitvi spre-

med tiskovno konferenco). Slavnostni govornik bo predsednik Kulturnega doma Boris Peric, pozdravili bodo minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš, goriški župan Ettore Romoli in predsednik SKGZ Rudi Pavšič. Častni pokrovitelji so predsednik RS Danilo Türk, predsedstvo italijanske vlade, italijansko ministrstvo za kulturo, Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, občina in pokrajina Gorica, Mestna občina Nova Gorica, deželni sedež Rai – slovenski program in SKGZ. Spored bo povezovala Karolina Černic.

IK

V goriški enoteki na Travniku Zadnjič festival Ex border

Goriški festival književnosti, umetnosti, filma in znanosti Ex-border je potekal od 17. do 20. novembra pod naslovom *Alla_Fine* (ob koncu) in besede niso bile samo vezna nit, saj je prireditev ob šesti izvedbi končala svojo pot zaradi pomanjkanja potrebne finančne podpore. Kljub senci ukinitve je praznik kulture zaživel s svojo raznolikostjo in mednarodnim pečatom in je obsegal odprtja razstav, predvajanja filmov o temi "konca", srečanja, okrogle mize in pogovore s književniki, predstavitev romanov in antologij, performance. Med glavnimi gosti so bili filozof Pier Aldo Rovatti, pisateljica Sara Boero in astrofizikarka Margherita Hack. Slovensko besedo so zastopali pesnika Stanka Hrastelj in Jurij Paljk ter Miha Obit v vlogi prevajalca antologije del slovenskih pesnikov mlajše generacije. Med osrednjimi poglavji festi-

vala je bil projekt za mednarodno kooperacijo Evropske unije *Read me live* v obliki niza pesniških srečanj, ki so povezala Italijo, Slovenijo, Litvo in Irsko. Uvodni večer v neformalnem okviru vinoteke na

Travniku je ob točilnem pultu povezal rahle, čustvene, črne, tudi duhovite pesniške izpovedi z jazz glasbo Silvia Donatija, ki je komaj izdal novo cd ploščo. Meja med srečanjem, naključjem sporočilne iz-

menjave in organiziranim kulturnim dogodkom je bila labilna, v pristnem duhu festivala, ki od same ustanovitve časti padec vseh meja. "Najdi čas" je vabil moto na steni vinoteke, ki so ga obiskovalci večera upoštevali, ko so med pogovori, kozarcem vina in krožnikom pršuta ujeli vtise različnih pesniških govoric Francece Genti, Marine Giovannelli, Roberta Cescona in Francesca Tomade. Začetno črnino pesniške, zamišljene melanholije je razblinil Jurij Paljk s humoristično noto iger z besedami in vsebinami, pri katerih je v spomin na tržaška, študentska leta ustvaril tudi pesniško-glasbeni, blues dialog s pianistom Donatijem. Prijazna, širše dostopna kultura je od ustanovitve koncept in vodilna usmeritev festivala, ki daje prednost ideji bolj kot lesku imidža oz. priznanosti uglednih gostov. Praznik pa se mora po mnenju umetniškega vodje Alberta Princisa nujno končati iz spoštovanja do dostojanstva kulture, ki ne sme prosjati za malenkostno podporo, ki je tudi v veliko manjših državah zagotovljena za tovrstne prireditve z mednarodnim pridihom.

PAL

Števerjanska Civilna zaščita ima sodobno vozilo

Dobrodošel nakup

Ob sv. Martinu se je števerjanska ekipa prostovoljcev Civilne zaščite veselila prihoda večnamenskega prevoznega sredstva, ki je bilo blagoslovljeno na zahvalno nedeljo. Gre za moderno vozilo Iveco New Daily 4x4. Števerjanska občinska uprava je tudi s pomočjo solidnega deželnega prispevka v višini 55.000 evrov poskrbela za nakup novega in obnem prvega prevoznega sredstva za vaško ekipo. Pred števerjansko občinsko hišo so se ga veselili županja Franca Padovan, odbornik za Civilno zaščito Marjan Drufovka, vodja eki-

pe Lojze Juretič in vsi prostovoljci ekipe.

Poleg opremljenega sredstva je občinska uprava poskrbela tudi za nakup še dodatne zimske opreme, in sicer nabavila je trosilnik soli in plug za odstranjevanje snega. V celoti je namenila dodatnih,

nekaj več kot 20.000 evrov. Vozilo New Daily nudi tri pomembne, bistvene značilnosti: podporo šasije s prečnicami, prilagodljivost za različna opravila in potrebe, zagon močnega, prožnega in varčnega turbo dizelskega motorja. Vse te značilnosti so zapisane že v samem DNA vozila Daily. Na področju komercialnih vozil in vozil za prevoz oseb vpeljuje Daily nove standarde tehnologije in skrbi za udobje, hkrati pa ohranja moč in funkcionalnost delovnega vozila. Tako števerjansko vozilo poleg ostalih udobnosti lahko sprejme

kar sedem oseb. Ta nakup je dokaz, da ima občinska uprava posluš za potrebe prostovoljcev vaške ekipe Civilne zaščite in prepričano zagovarja njihovo neizpodbitno vlogo, ki jo opravljajo na občinskem območju v prid celotne skupnosti.

MD

Spomini na pretekle lepe, a tudi hude čase (11)

Življenje je zgodba ...

Čez nekaj časa – teden ali dva – so pripeljali v Ljubljano z Raba celo skupino s prvega oddanega seznama; to je bilo kakih 5-6 tednov od tedaj, ko so jih odpeljali. To je bila prva množična izpustitev internirancev iz koncentracijskega taborišča na Rabu, ki so bili tja odpeljani po prečesovanjih ali množičnih aretacijah tistega hudega leta 1942, in sploh iz kakega taborišča v Italiji. Zanimivo je, da Vratuša v svoji knjigi *Iz verig v svobodo – Rabška brigada*, Lj. 1998, kjer podrobno in dokumentirano opisuje dogajanje v taborišču, to prvo množično izpustitev le bežno omenja, čeprav je gotovo imela odmev. Piše samo: "Nekatere, zlasti take, za katere so jamčili krajevni župniki ali župani, so pustili domov oziroma poslali v enote MVAC" (str. 116). O ugodni rešitvi naše prošnje smo takoj obvestili vodstvo Slovenske legije, ki je obvestila druge Vaške straže, da so začele pošiljati prošnje za izpustitev. Kjer Vaške straže ni bilo, so prošnjo podpisali poleg župnika še župan (podesta) ali pa občinski fašistični tajnik. Prve skupine internirancev vrnjene iz Polja niso takoj poslali domov, ampak so jih zadrževali v kasarni. Ko smo to izvedeli, sem šel k polkovniku Gallu in ga obvestil. Poklical je dežurnega karabinjerskega podčastnika in ga poslal v kasarno z naročilom za izpustitev. Šel sem z njim v kasarno, da bi jih spremljal domov. Obstal sem, ko sem zagledal upadle obraze in shujšana telesa, ki sem jih prej poznal kot krepke moške. Videl sem, kakšno veselje jih je

prevzelo, ko so prosti prišli iz kasarne. Takoj so se kljub oslabelosti napotili proti domu. Niso hoteli čakati, da bi domači prišli ponje. Omahovali so, morali so večkrat počivati, toda silili so naprej – domov! Če me spomin ne vara, je bilo na prvem seznamu okoli 90 imen. Spominjam se, da je nekaj vrnjenec čez nekaj dni umrlo, ker niso vzdržali, čeprav sem jim priporočil, naj se ne najejo, a najedli so se že med potjo domov! Vesti in poročila o nečloveških razmerah na Rabu so s svojim osebnim pričevanjem potrdili interniranci. To je ustvarilo oz.

li že prej poslani v taborišče, prevzeti v roke vsa pomembnejša mesta (npr. v kuhinji, ambulanti, kot načelniki sektorjev) in dajati prednost somišljenikom OF, ki je bila tajno organizirana - Vratuša v svoji knjigi to jasno prikaže -. To poročilo smo poslali vodstvu SL in tudi škofu Rožmanu; ta ga je verjetno poleg poročila, ki so ga preko dr. Kralja poslane sestre z Raba, uporabil za svoje poročanje v Vatikan. Prošnje za izpustitev so se potem nadaljevale še za izpustitev iz drugih taborišč. Nekako sredi oktobra smo izročili drugi seznam interniranih na Rabu, ki ga je vojaško poveljstvo sprejelo, in konec novembra je prišla domov tudi ta skupina. Vrnjenici so bili še bolj oslabele kot tisti iz prve skupine: bila jih je sama kost in

Mozaik v taborišču na Rabu, delo umetnika Ravnikarja, ki nazorno prikazuje trpljenje taboriščnikov

še povečalo nerazpoloženje do okupatorskih oblasti. Civilne oblasti, visoki komisar in vojaško poveljstvo so se morali sedaj soočiti tudi s tem problemom in ga skušali reševati. Občinski uradnik Zdravko Novak, ki se je vrnil s prvo skupino, je po nekaj dneh, ko se je opomogel, napisal izčrpano poročilo o razmerah in nečloveških pogojih na Rabu. Opisal je tudi, kako so znali komunisti, ki so bi-

koža. Poslan in sprejet je bil še tretji seznam, v tega pa so bili vključeni tudi nekateri interniranci iz Gonarsa in celo eden iz taborišča v Reniciju: neki učitelj, pisal se je Toroš. Za njegovo vključitev je prosil dr. Kralj. Toroš je bil z Goriškega. Po vojni je služboval na Plešivem pri Krmínu. Interniranci s tega seznama so se vrnili pred Božičem, večina od njih kot živi okostnjaki.

Martin Kranner

Katoliška Cerkev se z izjavo "Naj se sliši vaš glas" ni vključila v volilni boj

Že ugibanja o podelitvi mandata za sestavo nove slovenske vlade

Na procelju pred zgradbo finančno-denarne borze v Ljubljani že nekaj tednov tabori skupina ljudi iz različnih socialnih okolij. Z govori in protesti nastopajo pred poslopji, ki naj bi simbolizirali finančni oziroma pohlepní kapitalizem, kamor uvrščajo tudi banko Slovenije, zgradbo parlamenta in sedež sodišč. Protestniki so se poimenovali Gibanje 150, pod šotori pa bodo prebivali in v Ljubljani delovali vsaj do novega leta. Ljubljancem pozivajo, naj se ne udeležijo volitev 4. decembra, pritrjujejo nekakšnemu Gibanju za 23. november, ki napoveduje "zasedbo" Filozofske fakultete v Ljubljani, in opozarjajo, da bodo kmalu nasilno vstopili in zasedli vseh tisoč ali celo več stanovanj, ki so prazna in jih lastniki nočejo oddati v najem družinam ali posameznikom, ki nimajo strehe nad glavo.

Takšen je del turobnega vzdušja, ki ga je v bistvu ustvaril in omogočil kapital, ki si je po mnenju večine prebivalstva podredil slovensko družbo in državo. Zato je v predvolilni kampanji tudi slišati zahteve, da je treba ljudstvu vrniti državo, ki mu je bila ukradena. Gregor Golobič, predsednik stranke Zares-Socialno liberalni, je začel opozarjati, "da predčasne parlamentarne volitve niso najboljši scenarij za premostitev krize in nasploh kritičnih razmer v Sloveniji, a so še vedno boljše kot agonija ulice, ki bi se zgodila v nasprotnem primeru. Kriza bi se stopnjevala, na ulici bi imeli demonstracije, posebne hujšakaške skvadre pa bi povzročile

izredne razmere v državi". Gregor Golobič je v pogovoru, objavljenem v novi številki tednika Mladina, tudi priznal, "da je o kaosu in nemirih na ulicah prvi govoril Janez Janša. Ja, to omenja že nekaj časa. Poznam ga in vem, da o tem ni govoril kar tako".

Kampanja za volitve v nedeljo, 4. decembra, se je prevesila v zadnji in tudi najbolj nepredvidljivi del. Skoraj zagotovo se bosta na volitvah v boju za premijera nove vlade soočila vodja desnosredinskega območja slovenske politike Janez Janša in izbravec Milana Kučana, ljubljanski župan Zoran Jankovič. Dr. Gregor Virant je vpleten v razvpi-to zgodbo o denarnih nado-

stih in honorarjih, ki jih je prejel med svojo "brezposelnostjo", kar mu je najbrž zmanjšalo možnosti, da postane novi premier. Za pridobivanje volitev se skladno s svojimi ideološkimi in političnimi nazori trudijo Forum 21, ki ga vodi Milan Kučan, nekdanji predsednik države in v prejšnjem režimu njen prvi politik,

Zbor za republiko, ki ga po samovoljnem odhodu dr. Gregorja Viranta po novem vodi dr. Lovro Šturm, pa razna civilnodružbena gibanja katoliške usmeritve. Ta si skupaj z Novo Krščansko ljudsko stranko prizadevajo, da bi bil v novem mandatu v parlament vendarle izvoljen kak poslanec ali poslanka katoliških nazorov. Saj gre v primeru Slovenije za tradicionalno in izrazito katoliško državo.

Glede izjave z naslovom *Naj se sliši vaš glas*, ki so jo 14. novembra sprejeli predstavniki Komisije Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci, Slovenska Karitas in Svet katoliških laikov Slovenije, je predsednik Komisije do nobene posamične politične stranke, kar se še nikoli ni, toda predpostavljamo, da zna vsak razumen človek na podlagi katoliških vrednostnih vidikov sam presoditi, katero politično opcijo lahko z mirno vestjo podpre in katere ne more. Gre za avtonomno voljo svobodnega državljanina in ni naloga cerkvene avtoritete, da se spušča na tako raven". Kot so napovedovali v opoziciji, je levi politični tabor pred koncem zaostri, morda celo zastrupil predvolilno kampanjo. Janez Janša je v ponedeljek, 21. novembra, spet moral sedeti na zatožno klop okrajnega sodišča v Ljubljani. Novi naroki sojenja v zadevi Patria pa so razpisani za čas, ko naj bi se Janez Janša ukvarjal z volitvami. Potekali bodo 28. novembra in 5. decembra, torej dan po volitvah, ter 19. decembra.

Med politiki in tudi med navadnimi ljudmi pa se že pojavljajo ugibanja in domneve o tem, komu bo predsednik države dr. Danilo Türk po volitvah podelil mandat za sestavo nove vlade. Državni poglavar je nekajkrat ponovil, "da bo o tem temeljito premislil". Utegne se zgoditi, da bo na volitvah zmagal Janez Janša kot kandidat za novega premierja, mandat pa bi prejel ljubljanski župan Zoran Jankovič. Če bi se to zgodilo, bi se odzvali ljudje na demonstracijah, zgodil pa bi se lahko tudi državni udar. Tako je v komentarju, objavljenem na spletni strani tednika Demokracija, zapisal časniki Gašper Blažič. Vendar pa upajmo, da bo razplet povolilnega obdobja v Sloveniji vendarle miren in demokratičen, saj dogodke in razmere budno spremljajo tudi v Evropski zvezi.

Marijan Drobež

Nadškof Marjan Turnšek

Pravičnost in mir, sicer mariborski nadškof dr. Marjan Turnšek, opozoril, "da se z omenjeno izjavo katoliška Cerkev ni vključila v volilni boj, ker Cerkev ni stranka in ne lista, ki bi nastopala na volitvah". Vendar pa je dr. Ivan Štuhec, član Komisije Pravičnost in mir poudaril, da se Cerkev na Slovenskem sicer ne bo opredelila

Spread povzroča težave tudi slovenski javni financii Tudi Slovenija pod udarom borzne špekulacije!

V kratkem bo konec agonije brezvladja, ki Slovenijo tare že vse od padca vlade. Volitve bodo prinesle novega zmagovalca in upamo lahko, da tudi novo vladno ekipo, ki bo dovolj močna in poenotena za sprejem številnih nepopularnih ukrepov, ki jih bo treba izvesti. Na političnem prizorišču vlada že dlje časa mrtvilo, ki ga nadomešča predvolilna vročica: kot je bilo predvidevati so namesto hudih gospodarskih težav v ospredju aferaške teme, ki preusmerjajo pozornost iz realnega ekonomskega stanja slovenske države.

Od časa do časa pa na dan spet pricurljajo tudi tiste novice, ki so v današnjem času bistvenega pomena za preživetje slovenske države. A niso deležne tolikšne pozornosti. V času, ko je italijanska javnost namreč dnevno bombardirana s podatki o padcu borze in razkorakom med svojimi in nemškimi desetletnimi obveznicami (t. i. spread), se namreč v Sloveniji te novice veliko bolj elegantno izmuznejo iz središča pozornosti. Žal Slovenija danes v enem od ključnih indikatorjev stabilnosti, kakršen je prav spread, je zelo podobna Italiji. Slovenija ima sicer neprimerno manjši javni dolg, ki znaša 45 odstotkov BDP (v primerjavi je italijanski javni dolg 120 odstotkov BDP), slovenski spread pa je predvsem

v zadnjem četrtletju letošnjega leta močno poskočil. Donos slovenskih desetletnih državnih obveznic danes presega 7 odstotkov: to pomeni, da so obresti, ki jih mora slovenska država odplačevati za "najete kredite", že 7 odstotne. Spread je prekorlačil nevarno mejo 500 točk, kar je bilo v preteklosti za druge rizične evropske države že skoraj usodno. Grčija, Portugalska in Irsko, države, ki so zabredle v take težave, da jim je morala na pomoč priskočiti Evropa, so prosile Bruselj za finančno injekcijo v trenutku, ko je donosnost njihovih desetletnih obveznic presegla 7,5 odstotka, njihov spread pa je bil nekje med 550 in 600 točkami.

Vprašanje je seveda, zakaj je Slovenija naenkrat postala tako rizična država in zakaj danes tako tvega z visokimi obrestmi na izdane obveznice, če pa ima zelo sprejemljiv javni dolg (45%), ki je svetlobna leta za italijanskim (120%) in celo precej nižji od maksimalnega, ki ga dovoljuje EU (65%). Odgovor je preprost: dosedanja vlada ni bila sposobna izpeljati potrebnih reform, ki bi pomirile Evropo.

Zahtevana donosnost slovenskih obveznic se je letos namreč najprej dvignila ob padcu pokojninskega referenduma: ker reforma ni bila sprejeta, je vlada poslala evropskim trgov znak

nemoči, hkrati pa je s poskusom uveljavitve pokojninske reforme doma sprožila naval novih predčasni upokojitev, ki bodo odslej bremenile skupno blagajno. To pa še ni bilo vse. Pravi

udarec je prišel na vrsto septembra: takrat sta bonitetni agenciji Moody's in Finch znižali bonitetno oceno Slovenije za eno stopnjo. To znižanje je samo po sebi pomenilo tudi zvišanje zahtevane donosnosti slovenskih obveznic. In res, od oktobra, ko so se obrestne mere za desetletne obveznice gibale okoli 5 odstotkov, so v dobrem mesecu in pol zrasle za dva in pol dodana odstotka in 16. novembra dosegle vrednost 7,4

odstotka. Banka Slovenije v svojem poročilu o cenovni stabilnosti pojasnjuje, da so glavni vzrok zniževanja slovenske bonitetne ocene tveganja, ki jim je izpostavljen bančni sektor (poleg faktorjev politične nestabilnosti, slabe gospodarske rasti in neizvajanje reform). Bančni sektor je v Sloveniji že dalj časa problematičen. K njegovi problematičnosti močno pripomore tudi dejstvo, da je dejansko v državnih rokah, država pa ne najde primernih ukrepov za njegovo dokapitalizacijo. Nova ljubljanska banka je zaradi stalne potrebe po svežih finančnih sredstvih že dalj časa obsojena na stagnacijo: spomladi je država vanjo vložila 250 milijonov evrov, danes bi NIB potrebovala novih 400 milijonov, za katere pa ni pravih investitorjev. Zelo verjetno je, da bo morala spet vstopiti država, kar bi pa prineslo novo nevarno zvišanje javnega primanjkljaja. Ta scenarij postane samo še bolj črnogled ob postavki, da je imela NIB v prvih devetih mesecih letošnjega skoraj 100 milijonov evrov minusa, ob tem je bilo tudi za 300 milijonov evrov slabitev oz. takih slabih investicij, ki so v času izgubile vrednost in tako prispevale k minusu.

Andrej Černic

Kratke

Predstavitve knjige Ameriška luč nad Trstom na Gradu Kromberk

Goriški muzej vabi na Grad Kromberk v torek, 29. novembra 2011, ob 20. uri na predstavitve knjige Ameriška luč nad Trstom O veleposlanici ZDA v Rimu Clare Boothe Luce in njeni vlogi pri reševanju tržaškega vprašanja med letom 1953 in 1954. Predavala bo mag. Tanja Mljač.

Razstava Tekst v podobi v Galeriji Vipavski križ

V Galeriji Vipavski križ je bilo v četrtek, 17. novembra, odprtje medobmočne likovne razstave izbranih del Tekst v podobi.

Izbrana dela dvaindvajsetih likovnih ustvarjalcev in ustvarjalcev, ki so sodelovali na tematskem razpisu Tekst v podobi, kažejo različne načine združevanja teksta in podob v treh izraznih medijih: slikarstvu, kiparstvu in fotografiji. Tekstualni elementi se v slikarskih in kiparskih delih pojavljajo bodisi kot ročno izbrisane / odtisnjene / vdolbene tipografije bodisi kot kolažni fragmenti, ki so najpogostejše "iztrgani" iz tiskanih medijev in nalepljeni na slikovno ploskev. (Nataša Kovšca) Na razstavi sodelujejo: Nejc Bizjak, Nika Božič, Loredana Zega, Danilo Jereb, Vera Kostanjšek, Nande Rupnik, Ina Stergar, Maja Kristan, Darja Gruntar, Simona Leban, Peter Juren, Mirela Faganel, Ida Kocjančič, Lidija Gruntar, Nevenka Šutila, Primož Tomšič, Ingrid Vera Mauri, Igor Zimic, Majda Klančič, Afra Prinčič, Elvira Černe, Ivan Skubin.

V SNG Nova Gorica krstna uprizoritev burkaške moralitete Sljehernik

V četrtek, 24. novembra 2011, ob 20. uri ob v SNG Nova Gorica prva premiera krstne uprizoritve burkaške moralitete Sljehernik, ki jo je napisal Iztok Mlakar in je nastala kot koprodukcija SNG Nova Gorica in Gledališča Koper v režiji Vita Tauferja. Druga premiera bo v petek, 25. novembra 2011, ob 20. uri v Gledališču Koper.

"Kaj čmo, pomagat se ne da: življenje žepni je format pekla". V življenju ni nič gotovega razen smrti in davkov. To zelo dobro ve tudi Mlakarjev sljehernik, novodobni slovenski bogataš, čigar duša uživa v blagostanju, dokler na vrata ne potrka brezsrčna iztrjevalka, pred katero ni moč ubežati. Iztok Mlakar se je tokrat navdihoval pri Hugu Hofmannsthalu, ki je natanko pred sto leti za salzburški festival napisal Sljehernika, igro o smrti bogatega človeka, katere motiv izhaja iz angleške srednjeveške moralitete (The Sonynge of Everyman).

Mlakarjev sodobni Jožef Sljehernik - Pepi je razpet med tu in onstran: tu pleše med Ženo, Revežem, Komporetom, Žandarjem, Putano ter sveto trojico, Pravnikom, Politikom in Finančnikom, onstran pa med Smrtjo, Bogom, Materjo in Hudicem. Bistvena razlika v razumevanju poante motiva pa se seveda vzpostavi v razpletu, saj junaka po vrtničenju skozi moderne preizkušnje na koncu poti ne čaka odrešenje, ampak...

Iztok Mlakar je z žlahtno rahločutnostjo, ostrim švrkanjem, a vselej tudi srčnim razumevanjem človeških vrlin in "vrlin", ustvaril zavidljiv opus songov in komedijo Duohtar pod musli, ki je v režiji Vita Tauferja in koprodukciji Gledališča Koper in SNG Nova Gorica doživela več kot dvesto ponovitev in prejela vrsto nagrad in priznanj.

Predstavo sooblikujejo scenograf in kostumograf Samo Lapajne, avtor glasbe Iztok Mlakar, oblikovalca svetlobe Samo Oblakar, Jaka Varmuž, oblikovalka maske Nastja Starič.

Igrajo: Iztok Mlakar - Sljehernik, Marjuta Slamič - žena, Rok Matek - revež, žandar, pravnik, Teja Glažar - mati, Igor Štamulak - prijatelj, politik, Ajda Toman - rufjana, Ivo Barišič - finančnik, Bog, Radoš Bolčina - smrt.

Instrumentalni trio sestavljajo David Trebižan, David Šuligoj, Roman Kobal.

Blagajna gledališča je odprta vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00 ter uro pred pričetkom predstav. T 05 335 22 47

E blagajna. sng@siol.net
23. 11. 2011 ob 20.00 - Gledališče Koper
24. 11. 2011 ob 20.00 - SNG Nova Gorica, veliki oder - PREMIERA. Za Abonma premiera in Izven.
25. 11. 2011 ob 20.00 - Gledališče Koper
26. 11. 2011 ob 20.00 - Gledališče Koper
29. 11. 2011 ob 20.00 - Gledališče Koper
30. 11. 2011 ob 20.00 - SNG Nova Gorica, veliki oder - Za Abonma sredi, konto in Izven.
1. 12. 2011 ob 20.00 - SNG Nova Gorica, veliki oder - Za Abonma četrtek, konto in Izven.
2. 12. 2011 ob 20.00 - SNG Nova Gorica, veliki oder - Za Abonma 1A, konto in Izven.
3. 12. 2011 ob 20.00 - SNG Nova Gorica, veliki oder - Za Abonma sobota, konto in Izven.
9. 12. 2011 ob 20.00 - SNG Nova Gorica, veliki oder - Za Abonma petek, konto in Izven.
23. 12. 2011 ob 20.00 - SNG Nova Gorica, veliki oder - Za Dijaški abonma, konto in Izven.

Goriška Mohorjeva družba

KNJIŽNA ZBIRKA 2012

V ljudno vabljeni na predstavitev

V LJUBLJANI

v petek, 25. novembra 2011, ob 11. uri - Literarni klub Lili Novy Cankarjev dom, 27. slovenski knjižni sejem v sodelovanju z zamejskimi založbami pod skupnim geslom Slovenska knjiga v Italiji

Goriški lok / Okrogla miza: mladi in krovni organizaciji

“Problem v manjšini danes ni kreganje”

Klepatalnica Goriškega loka, ki je 14. novembra potekala v Domu Andreja Budala v Štandrežu v organizaciji SKGZ in KD Oton Župančič, je bila posvečena soočenju med mladimi in krovnimi organizacijama SKGZ in SSO. Na večer, ki ga je moderiral Albert Voncina, so posegli pokrajinska predsednika krovnih Livio Semolič in Walter Bandelj, študenta Simon Koren in Aljoša Jarc ter dipl. slovenistka Slavica Radinja. Srečanje je bilo po svoje zanimivo, saj je iz njega izšlo stanje duha v naši manjšinski skupnosti. Stanje, ki ni najbolj rožnato; bolj se zdi, da smo v slepi ulici, iz katere v tem trenutku ne znamo najti primernega izhoda. To je vsaj mnenje nekaterih mladih, ki želijo razmišljati s svojo glavo, pa v naši skupnosti ne najdejo primernegega prostora. Potrebni smo reorganizacije, saj sedanja oblika organiziranosti ni perspektivna; kako to izvesti, pa ni jasno, saj obstajajo - zlasti v “vrhovih” - različni pogledi. In zdi se, da se vse konča pri tej ugotovitvi...

Spodbudno je bilo videti mlade, ki iščejo kakovost in se izobražujejo, so zagnani in dejavni v naših društvih in ustanovah; mlade, ki imajo ideje in se zanimajo za našo skupnost; mlade, ki menijo, da je sterlnih polemik že preveč; mlade, ki želijo presegati stare delitve in vsaj zase zahtevajo pravico, da so še idealisti in torej ne primorani se opredeliti za eno ali drugo stran. Semolič meni, da je stanje dramatično, da se manjšina sploh ne zaveda realnega stanja. “Če manjšina ne bo složna, bodo o nas odločali drugi”. Če bomo “udarce” sprejemali pasivno, tvegamo, da z vodoravnim rezom “crkne”, kar imamo najbolj dragocenega in kakovostnega. Sta krovni pripravljenci ločiti prioritete od tega, kar ni perspektivno? Krovni organizaciji sta res neke vrste sindikat, ki želi razvijati in utrditi našo prisotnost, je dejal. Na prvo mesto moramo postavljati šolo in ustanove, ki podpirajo znanje mladih. “Leto 2020 je za voga-lom: kaj potrebujemo, da bomo takrat uspešni”? Sicer pa - tako Semolič - krovni ne predstavljata vlade manjšine; njuno mnenje ni vedno upoštevano, večje ustanove so samostojne in v svojem od-

ločanju suverene. Bandelj je potrdil, da s Semoličem dobro sodeluje, da se po potrebi znata zmeniti in ne iščeta javnih polemik. Mlade, ki so

v vizijah in modelih integracije. Ali bo uspela vsaj ta simbolična in konkretna gesta, ki bi bila v času krčenja prispevkov več kot dobrodošla, ostaja odprto

Foto DPD

naša prihodnost, je opozoril, da ni vse tako preprosto in enostavno, kot oni morda mislijo; zato jim je treba pomagati, da se najprej včlanijo v društva, nato se morda angažirajo v kulturnih zvezah in raznih odborih; starejši, med katere je dal tudi sebe, pa bi se morali umikati in mladim pomagati pri vodenju naših organizacij, kar pa ni vedno lahko. Pripravljenih in še zlasti intelektualno sposobnih mladih je malo, je dodal Semolič. In vendar so jim odprta vrata, okna in še kaj. Po vaseh je več medgeneracijskih povezav, v mestu je problem bolj občuten. “Nočemo delati nobene politične šole, želimo samo razvoj, izobraževanje in kakovost”. Slednje lahko jamčijo le t. i. poklicne organizacije; za primer je navedel medije. Naša manjšina je neverjetno bogata, v samem mestu razpolaga z dvema kulturnima središčema, ki dobro delujeta, pa tudi po vaseh mrgoli društvenih domov. Slavica Radinja je mnenja, da se mora manjšina odločiti za skupno dobro; krovni naj iščeta skupne točke, ki jih je veliko, zgladi-ta naj razlike. 30-letniki se danes ukvarjajo z iskanjem službe in torej z vprašanjem preživetja. Nekoč so bili za našo narodno skupnost bolj zagnani, danes so bolj apatični... Simon Koren trdi, da ideje oseb, ki 20 let vodijo naše ustanove in niso sposobni rešiti današnjih težav, niso več aktualne. Odgovorna mesta bi morali prevzeti 30-40-letniki. Na vprašanje Voncine, ali bi bili krovni sposobni položiti v Gornarsu ob vseh svetih en sam venec, je Semolič povedal, da podpira idejo, čeprav se zaveda razlik

in v vizijah in modelih integracije. Ali bo uspela vsaj ta simbolična in konkretna gesta, ki bi bila v času krčenja prispevkov več kot dobrodošla, ostaja odprto vprašanje... Jarc je ugotovil, da je takih in podobnih okroglih miz že preveč. Konkretne rešitve bomo našli, “ko bo že prepozno”, je pripomnil s kančkom razočaranja. Koren se zaveda, da mladi ne morejo rešiti problemov, vezanih na financiranje, saj nimajo teh odgovornosti, lahko pa dajo kakšno svežo idejo. Radi bi npr. več prozornosti in še zlasti intelektualno sposobnih mladih je malo, je dodal Semolič. In vendar so jim odprta vrata, okna in še kaj. Po vaseh je več medgeneracijskih povezav, v mestu je problem bolj občuten. “Nočemo delati nobene politične šole, želimo samo razvoj, izobraževanje in kakovost”. Slednje lahko jamčijo le t. i. poklicne organizacije; za primer je navedel medije. Naša manjšina je neverjetno bogata, v samem mestu razpolaga z dvema kulturnima središčema, ki dobro delujeta, pa tudi po vaseh mrgoli društvenih domov. Slavica Radinja je mnenja, da se mora manjšina odločiti za skupno dobro; krovni naj iščeta skupne točke, ki jih je veliko, zgladi-ta naj razlike. 30-letniki se danes ukvarjajo z iskanjem službe in torej z vprašanjem preživetja. Nekoč so bili za našo narodno skupnost bolj zagnani, danes so bolj apatični... Simon Koren trdi, da ideje oseb, ki 20 let vodijo naše ustanove in niso sposobni rešiti današnjih težav, niso več aktualne. Odgovorna mesta bi morali prevzeti 30-40-letniki. Na vprašanje Voncine, ali bi bili krovni sposobni položiti v Gornarsu ob vseh svetih en sam venec, je Semolič povedal, da podpira idejo, čeprav se zaveda razlik

MIREN V soboto, 26. novembra, ob 19. uri glasbeni večer

Poklon Paulu J. Siflerju in Ivanu Kacinu

Ivan Kacin

Paul J. Sifler

organizaciji Kulturnega društva Stanko Vuk in župnije Miren bo v soboto, 26. novembra, ob 19. uri v župnijski cerkvi sv. Jurija v Mirnu prav poseben glasbeni večer. V cerkvi bo razstava, ki jo je Pokrajinski arhiv Nova Gorica posvetil 100-obletnici rojstva ameriškega rojaka, pianista, organista, zborovodje in skladatelja Paula J. Siflerja ter njegovemu očetu, znanemu izdelovalcu orgel, harmonijev in pianinov, organistu in zborovodji Ivanu Kacinu. Na orgle bo Siflerjeva dela izvajal mirenki rojak Gregor Klančič, organist v ljubljanski stolnici, član Slovenskega komornega zbora, ki deluje v okviru Slovenske filharmonije, in vodja zbora Consortium Musicum.

Paul John Sifler (1911-2001), rojen v Ljubljani, je zgodnjo mladost preživel v Polhovem Gradcu; devetleten se je preselil v bližino Chicaga v ZDA. Kmalu je začel študirati glasbo. Vključen je bil v živahno kulturno dejavnost Slovencev. L. 1946 se je preselil v New York, kjer je nadaljeval svojo dejavnost in poučevanje glasbe ter se uveljavil z orgelskimi koncerti. Zadnjih 35 let je živel v Hollywoodu, kjer je pred 10 leti umrl. Rad se je vračal v rodno domovino (prvič l. 1964), kjer je tudi koncertiral; pred 30 leti je prvič spoznal svojo polsestro po očetu, znano novinarko Dorico Makuc. Sifler je bil plodovit skladatelj, njegov opus obsega nad 230 kompozicij: pesmi za zbor in soliste, simfonije, pet knjig orgelskih skladb, veliko del za pianiste, pa tudi samospeve, tri operete, Božični oratorij, štiri operete, član Slovenskega komornega zbora, ki deluje v okviru Slovenske filharmonije, in vodja zbora Consortium Musicum.

Paul John Sifler (1911-2001), rojen v Ljubljani, je zgodnjo mladost preživel v Polhovem Gradcu; devetleten se je preselil v bližino Chicaga v ZDA. Kmalu je začel študirati glasbo. Vključen je bil v živahno kulturno dejavnost Slovencev. L. 1946 se je preselil v New York, kjer je nadaljeval svojo dejavnost in poučevanje glasbe ter se uveljavil z orgelskimi koncerti. Zadnjih 35 let je živel v Hollywoodu, kjer je pred 10 leti umrl. Rad se je vračal v rodno domovino (prvič l. 1964), kjer je tudi koncertiral; pred 30 leti je prvič spoznal svojo polsestro po očetu, znano novinarko Dorico Makuc. Sifler je bil plodovit skladatelj, njegov opus obsega nad 230 kompozicij: pesmi za zbor in soliste, simfonije, pet knjig orgelskih skladb, veliko del za pianiste, pa tudi samospeve, tri operete, Božični oratorij, štiri operete, član Slovenskega komornega zbora, ki deluje v okviru Slovenske filharmonije, in vodja zbora Consortium Musicum.

Velikokrat je bil plodovit skladatelj, njegov opus obsega nad 230 kompozicij: pesmi za zbor in soliste, simfonije, pet knjig orgelskih skladb, veliko del za pianiste, pa tudi samospeve, tri operete, Božični oratorij, štiri operete, član Slovenskega komornega zbora, ki deluje v okviru Slovenske filharmonije, in vodja zbora Consortium Musicum.

Ob smrti dveh umetniških duš

Spomin na Staneta Jarma in Branka Miklavca

Listje že odpada z dreves in tla, steze in ulice po mestu so že tlakovane s pisano jesenskih barv. Koder stopaš, je tvoj korak mehkejši, oblazinjen in bolj lahek. Jesen je tu in v tem posebnem času, ko se vse spreminja in narava gre k počitku, postanejo dnevi bolj žalostni. V teh nekaj tednih smo izgubili kar nekaj velikih slovenskih moči. Smrtna kosa je posegla v naše vrhove in nas osiromašila. Neka nemoč in naša človeška majhnost prideta do izraza in človek se resno zamisli in razmisli o sebi in večnosti. Kako bozitivno, da se kaj razčisti. “Manjka pa nam legitimno vodstvo, ki bi odločalo o bistvenih zadevah”. Logika razdeljevanja sredstev je zastarela in neprimerna za naš čas. “Nimamo prioritete in vizije, kaj hočemo”, to je glavni problem, je sklenil predsednik SKGZ-ja. Kot smo že dejali, je stanje - zlasti za mlade - vse prej kot rožnato. Škoda. / DD

vi Gorici te prevzame. Na stenah je Jarmov križev pot z mogočnim Kristusom (na sliki), postavljenim pri oltarju, kamor je Kristus stopil po vstajenju. Križani je simbol kristjana, ki veruje v večno življenje. Lep spomin hranim na srečanje na slikarski koloniji v Svečah na Koroškem. Njegovo dleto v obliki žage je pe-lu, kot znajo peti Korošci: čustveno, ožono in polno ljubezni do domovine. Svoje lepe in monumentalne izdelke je ustvarjal iz drevesnih debel. Tam pod loplo pri Goršetovi galeriji, kjer je pela njegova žaga, je nastajal kup žagovine. Njegova energija te je napolnila z optimizmom in lepo je bilo gledati in občudovati, kako je iz debela izdelal kip, obraz, roke, ki se dvigajo kvišku. Srečala sva se še ob skupni razstavi v galeriji Ars Sacra v Mariboru. Vesel sem bil in v čast mi je bilo, da sem lahko z njim razstavljaj. V lepi, posebni galeriji sem jaz imel akvarele na stengah, Jarm pa kipe na tleh. Razstava, ki je bila od 13. 3. do 12. 4. 2008, je imela naslov V lesu Izrečno in Nedorečno. Predstavila jo je umetnostna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn. “V trdoti lesa ali mehki oblikavi akvarela prepriljivo zaživi resnica trpljenja - zdaj grobo izrečena, nato prefinjeno, a nič manj jasno podano. Stane Jarm in Andrej Kosič vsak na svoj način uprizarjata pot na Kalvarijo. Ta pa ni le gora smrti. Jarmovemu človeku daje tudi umiritev in v molitvah sklenjene

roke prinašajo spokojno držo. V temačnosti in brezizhodnosti Kosičevih likovnih uprizoritev pa vedno posije velikonočna svetloba”. Pred kakim letom se je udeležil tudi kiparskega srečanja v Štandrežu na Jeremišču. Ustvaril je nekaj del, ki krasijo naš prostor. Tako imata obe Gorici njegov zaklad. Za vedno mi bo ostal v spominu umetniški nastop igralca Branka Miklavca ob odprtjih mojih slikarskih razstav v Ljubljani. Veliki gledališki in televizijski igralec ter pesnik Miklavc je deklariral pesem, indijansko pesem o ljubezni. Bil je prisoten na odprtju moje slikarske razstave v Ljubljani. Prišel je k meni in dejal: “Tukaj pa ‘paša’ ob tej lepi razstavi tudi tale pesem, ki jo bom jaz podal”. Odgovoril sem mu, da sem počaščen in prosim za nastop. Bilo je enkratno, doživeto in čustveno, podano je bilo tako, kot je znal samo on. Prisotni smo bili vsi prevzeti. Miklavc se je udeležil tudi odprtja neke druge moje slikarske razstave v Ljubljani in tudi tu je nastopil s svojo izpovedjo in z isto lepo pesnitvijo. Ta nastop pesnika, velikega igralca in dramatika je vse očaral. S svojo interpretacijo je prenašal čustva na poslušalca in gledalca ter seveda na nas, ki smo bili ob njem. Zdaj, ko ga ni več in se je izpel, sem mu hvaležen, da je obogatil razstave s svojo prisotnostjo; hvaležen sem mu za njegovo visoko umetniško izražanje. Takih stvari in takšnih ljudi ne moreš pozabiti. Ostali bodo v prostoru v sedanjem in prihodnjem času. Andrej Kosič

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstju: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebnostne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tedenki Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

Čar jesenske narave

Zgodovina Istre v soncu in vetru

Jesen in zima sta čas, ko naše telo in predvsem naša duša potrebuje sonca in svetlobe, da zaživi spomin na dolge, razposajane poletne dni, da se nekoliko oddahnejo in segrejejo premarazne kosti, da človek najde pot iz megle, pa naj si bo tiste čisto konkretne, jesenske megle, kot tiste nevidne megle, ki je vse več na našem obzorju in nam ne dopušča, da bi videli nekaj jasnine v naših načrtih za prihodnost. Sonce in nebo pa pomagata, vedno pomagata, kajti v soncu in nebu sta upanje in moč.

Za take dni, ko nam je vsakdanje življenje več kot dovolj, je Istra s svojimi odprtimi gmajnami in sinjim nehom vsekakor najbolj primeren izletniški cilj. Istra vse pre malo poznamo, saj je za marsikoga le sinonim za poletno kopanje v znanih turističnih središčih, malokdaj pa se spomnimo, kako lepa je notranjost polotoka, s pridihom preteklosti in tišine, polna zgodovinskih znamenitosti in naravnih lepote.

Prav v začetku te jeseni, ko sem, kot vsako leto, obupano grabila za

zadnjimi toplimi sončnimi žarki, sem si zaželela svetlobe, kraške gmajne in vetra. Zato sva se z možem odločila za obisk zgodovinske poti pri Karobji, poti, ki priča o preteklosti teh krajev in ji Hrvati pravijo "Put istarskog razvoda", v slabem prevodu Steza istrske razmejitve.

Pot se začne nekoliko pred lično vasico Karobjo, na levi strani asfaltne ceste, če se pripeljemo iz Slovenije ali iz Trsta. Začetek poti je vsekakor lepo označen, prostor za jeklenega konjička je, nekaj smeti tudi, to v dokaz, da ljudje še vedno ne znajo ceniti zgodovine in lepote svojega kraja (no, ali pa kraja, kjer so v gosteh), a kaj hočemo, tako je pač tudi pri nas doma! Že na samem začetku ture nas informativna tabla obvesti o namenu poti in o znamenitostih, ki jih bomo videli. Istarski razvod, ali po naše Zapisnik o razmejitvah v Istri, je pomemben pravni spomenik srednjeveške Istre. Gre za pisni dokument, pravzaprav pravi zapi-

snik, ki so ga podpisali oglejski patriarh, pazinski grof in predstavniki beneških oblasti, potem ko so skupaj prehodili in pregledali ozemlje, določili meje ter dolžnosti svojih podložnikov. Razmejitve

in ogleda zemljišč se je poleg oblastnikov udeležilo tudi ljudstvo, se pravi istrski kmetje. Poleg originalnega hrvaškega dokumenta je bil zapisnik podan še v latinščini in nemščini, originalnih zapisov v teh treh jezikih nimamo več, ohranili pa so se poznejši prepisi v glagolico, nekje iz 16. stoletja, ter še kasnejši latinski in italijanski prevodi.

Prvi Zapisnik o istrski razmejitvi je bil v celoti izdelan leta 1325, v resnici pa gre za zbirko še starejših dokumentov, nekateri so celo iz leta 1275.

Udeležence dolgotrajnega razmejitvenega pohoda, ki so dejansko prehodili celotno Istro in nekatere otoke, je pot vodila tudi mimo teh krajev, točneje od vod-

nega izvira Badavca do zajetja Valigaštar. In po dolgih letih smo se jasnega jesenskega dne tudi mi odločili, da jim bomo sledili in prisluhnili pripovedi vetra in osata. Pot Istarskega razvoda je lahka, položna, odprta in nenaporna. Hodimo skozi mediteranski gozd, mimo obdelanih žitnih polj, predvsem pa po prostori kraški gmajni, kjer razgled sega do očiakov Čičarije in Učke, veter pa nam prijetno hladi čelo in se igra s sončnimi žarki. Teh pa je na tej poti veliko, toliko,

da se jih bomo naužili za vse dolge, sive in meglene zimske dni. Na poti si lahko ogledamo več zanimivosti, povsod so informativne table v več jezikih, tudi leseni kazipoti nas lepo vodijo po istrskih poteh. Ker je seveda izlet dolg,

zimski dnevi po kratki in mrzli, smo se mi za malico ustavili pri izvira Badavca in se od tod tudi vrnili k avtomobilu.

Badanca je izvir pitne vode, ki je nekoč pritekala v poseben zbiralnik. Staro latinsko ime za potoček je Badausium, v 10. stoletju je bil vodni vir v lasti poreške škofije in oglejskega patriarha, v 14. stoletju pa je lastništvo prešlo pod motovunski fevd. Prav v tem obdobju je bil dragoceni izvir predmet spora med avstrijskimi podložniki in Benečani, tako da je bila tu poštna delitev nujna.

V razmejitvenem zapisniku piše, da pripada polovica izvira mestu Motovunu, druga polovica pa trviškemu komunu, vsak lastnik mora čistiti svojo polovico lastnine, a ne na isti dan. Medtem ko ena stran čisti, mora druga potrpelivo čakati. In tako so se pač sporazumeli ...

Prav tu zraven izvira je v začetku šestnajstega stoletja nastal tudi za-

selek Badossi, ki so ga zgradili dalmatinski pribežniki, da bi se zatekli pred Turki. A med uskoško vojno, na velikonočno nedeljo leta 1616, je bila vas v celoti požgana in nikoli več obnovljena. Prebivalci so se naselili v okolici Motovuna in drugih istrskih vasi.

Leta 1999 so okoli izvira postavili 12 kamnov z imeni današnjih dvanajstih okoliških vasi ter sončno uro, ki naj bi opozarjala na minljivost vsega, kar je zemeljskega in predvsem našega, človeškega bivanja. V objemu vetra, gmajne in preteklosti, ki bdi v kamnih, travah in vodi, pa vsako zadnjo nedeljo v mesecu tu prirejajo literarne večere pisateljskega združenja Badavca.

Ko smo bili mi tam, so vetru in vodi šepetale samo suhe trave, a to je bilo dovolj, da smo sedli na stare kamne in prisluhnili daljni pripovedi preteklosti in tihi tožbi neobdelanih polj.

Suzy Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

89

Minuli teden sem v petek zelo zgodaj odšel na pot, žena Adriana me je z avtom peljala do Tržiča, kjer sem se prvič v življenju usedel v udoben sedež v vagonu prvega razreda na vlaku Freccia bianca (Bela puščica), ki je odpeljal proti Milanu. Še sam sebi nisem mogel verjeti, da se pri 54 letih prvič peljem v udobnem, čistem, skrajno imenitnem prvem razredu, kjer ti takoj po odhodu vlaka brezplačno prinesejo dnevnike in ti postrežejo tudi s toplo kavo. Povratni vozovnici in nočitev v hotelu mi je podaril organizator likovne razstave Zorana Mušiča v Legnanu Luca Melloni, brez sramu tudi povem, da je sploh prvič, da me organizator kake razstave, kakega pomembnega dogodka kam tako vpljudno in odločno povabi ("Ne moreš mi reči ne, preveč sem vesel, da se bova končno srečala"! je bil v elektronskem pismu odločen Luca), sicer sem po svetu lepe stvari gledat in poslušat vedno hodil in še hodim na svoje stroške. Da ne bo kdo mislil, da sem se naučil potovati, naj povem, da sem na postaji v Tržiču pred odhodom kupil dva dnevnika za na pot in sem zato bil med poslovneži v vagonu deležen nejevnih pogledov, da ne rečem prizanesljivega posmeha: takoj so me spregledali in z zaigranim brezbriznostjo zadržali zase misli o meni, človeku, ki mednje gotovo ne spada. To, da ne znam

Irene Nemirovsky

nisem vzel loščila za čevlje, in še marsikaj je manjkalo v potovalki, v zameno pa je bilo spet v torbi kar kup nepotrebnih stvari. Kaj sploh počnem tukaj, sem se skušeno vprašal, kot vedno, ko se znajdem v brezosebni hotelski sobi sam. Šel sem pod 'tuš' in se ocedil, zamenjal srajco in se odpravil v mesto, z Luco sva bila zmenjena za večer, kot vsi poslovneži iz Milana, dela ves dan, "od zore do mraka, od mraka do dne", in sem zato še kako razumel njegovo opravičilo, češ da mi ne more sam razkazati mesta. Po pravici povedano, sem bil tudi vesel, v Milanu nisem bil točno deset let in pol, pa še takrat sem bil z ženo in nekajmesečnim Lukcem v otroškem vozičku, saj je Adriana takrat nujno morala kot članica neke univerzitetne komisije na neki pomemben natečaj v Milan, v samo središče, spominjal sem se, da se je njen inštitut nahajal v okrožju San Babila, v samem središču mesta torej.

Kot človek s slovenskega podeželja, ki je odrasčal v kmečkem okolju in nanj ostal navezan, imam zelo rad velika mesta in luči, trgovske izložbe, reklame, barve, ki jih v mojem otroštvu v času socializma nikjer ni bilo. Pripadam generaciji tistih, ki smo se rodili v času, ko je bila v takratni Jugoslaviji tipična trgovska izložba okrašena s katalogom Tita in steklenico malinovca znamke Alko ali Fructal

ter jugoslovansko zastavo, v času mojih najstniških let so zraven dodali še kakšno majico sive ali nemogoče rjavo-zelene barve, da o moških hlačah nemogočih krojev ter čevljev še bolj nemogočih oblik ne rečem nobene. Zato imamo radi barve, luči, reklame, pđzavestno iščemo to vse življenje, naši otroci tega ne morejo razumeti. Odpravil sem se v mesto, peš, kakšno razkošje biti nekaj ur sam v velemestu, kar Milan je. Šel sem v milansko katedralo, stolnico neverjetnih dimenzij, in prisedel k edini ostareli gospe, ki je molila v stranski kapeli pred Najsvetejšim, za nama so turisti mrmrajoče komentirali in občudovali mojstrsko narejeno katedralo. Rad imam stranske kapele v velikih cerkvah v velikih mestih; to je edini kraj, kjer se znajdeš sam v tišini pred Najsvetejšim. Kot požirek hladne vode v avgustovskem sornem dnevu je tak postanek. In nato sem zavil v vrvež poslovnežev ter bogatih turistov, ki zavijajo v nesramno, odurno drage trgovine...

Razstava likovnih umetniških del Zorana Mušiča me je pretresla, ogledal sem si jo sam, pred javnim odprtjem, v tišini, ki je bila enaka tišini umiranja revežev v nacističnih taboriščih. Boris Pahor je zapisal v svojem sprememnem tekstu v katalog razstave, da z Zoranom nista nikdar govorila o svojem bivanju v Dachau. Tišina grozot, ki sta jih vsak po svoje preživela, je torej za vedno ostala med njima. Molk, ki kriči, je to! Domov greda sem na železniški postaji v Feltrinelli je knjigarni končno le kupil knjigo Suite francese (Francoska suita) nesrečne Irene Nemirovsky, ki je svojo življenjsko pot sklenila v Auschwitzu. Leta sem odlašal s tem branjem. Pretresen od Mušičevih del sem se torej le odločil, da jo bom prebral. V tišini prvega razreda v vagonu sem jo bral na poti domov, na žalni slovesnosti za našim dragim urednikom Andrejem Bratužem sem povedal, da sem ob nakupu mislil na Andreja, ki je znal odlično francosko in je bil tudi sam žrtve fašizma, ker so mu umorili očeta. Samo deset minut kasneje me je poklical Igor Devetak, kolega, pretresen mi je povedal, da je Andrej Bratuž nenadoma umrl.

Po žalni slovesnosti v Gorici mi je Nataša Gregori, moja dolgoletna sodelavka, tiho povedala: "Ne morem verjeti, tudi sama jo berem sedaj, v slovenščini, pretresljiva je!"

Ko se ne sprašuješ več, kaj sploh počnem tukaj, ampak veš, da se boš to spraševal do konca svojih dni.

Za celovito reorganizacijo našega športa Bi večji športni center sploh potrebovali?

Tema športnih centrov, telovadnic, igrišč in drugih tekmovališč je spotikljiva. Na območju delokroga naših društev športnih središč, zlasti na Tržaškem, ne manjka, čeprav tudi preko medijev pisci in njihovi sogovorniki pogosto tarnajo, da pogrešajo sodobno in ustrezno dvorano oziroma primeren objekt. Problematiko gre menda razčleniti. Slovenski nogometni klubi namreč razpolagajo z več povsem spodobnimi igrišči, ki so po večini v manjših občinah in ki jih društva v glavnem tudi sama upravljajo. Da se omejimo na ze-

profesionalizmom (meddeželna D liga). Posodobitvena dela sicer potekajo, toda počasi. V splošnem pa lahko trdimo, da ima naše nogometno gibanje izjemno dobre vadbene in tekmovalne razmere. Nevšečnosti od snežnih padavin so pač vezane na dejstvo, da so društva doma v glavnem na hladni kraški planoti. Pozitivno je tudi, da klubi po večini upravljajo športna središča, v katerih delujejo, tako da so tu sicer stroški za vzdrževanje, praviloma pa ne za najemnine. V drugih panogah so namreč izdatki za odbore naših društev ravno za vadbene ure

polnem okolju prenovljene reenske telovadnice. Izkušnja izpred dveh let v prazni (ogromni) tržaški športni palači je bila namreč povsem negativna. Zanimanje za košarkarje Jadrana in ostalih slovenskih peterk je sicer ravno tako precejšnje, tudi tu pa bi se bistveno večje dvorane zdale napol prazne, ko se število gledalcev suče okrog dvesto ljudi. Naše športno gibanje bi večjo telovadnico (če je reš res tava), v bolj funkcionalnem športnem središču prej potrebovalo za bolj celovito razvijanje projektov na mladinski ravni, pa tudi kot zbirni center za mladino. Dobrih idej tu ne manjka. Dolgo let se govori o Stadionu 1. maja pri Svetem Ivanu, ki je blizu tržaških slovenskih višjih srednjih šol, ima dve dvorani, nogometno igrišče, zunanjo ploščad, fitness, bar, sejno sobo, kulturno društvo, parkirišče. Odlična lokacija za kraško območje bi lahko bil športni center pri Briščkih, kjer stojijo telovadnica, travnatno nogometno igrišče z velikim stopniščem, cementna ploščad, kavarna pa na primer ne obratuje. V Gorici sta zbirni središči mladih slovenskih športnikov Kulturni dom in Kulturni center Lojze Bratuž, za vse omenjene objekte pa velja skupni imenovalec, da iz raznoraznih razlogov (lega, lastništvo, tudi politična volja) niso v celoti izkoriščeni. Skratka, debata o najprimernejši rešitvi za probleme vadbeneh prostorov je umestna in sodi v snop predlogov za celovito reorganizacijo naše športne srenje. Večji športni center bi bil najbolj potreben, predvsem pa bi bilo smiselno dopolniti ponudbo v že obstoječih strukturah, ki so nedvomno dobre. Samo graditi z javnimi sredstvi neke katedrale, ki nato samevajo in jih nikoli ne napolnimo, menda ni najbolj modro.

HC

lenice za igranje 11:11, naj našteje mo umetno travo v Dolini (Občina Dolina) in pravokotnike z naravno travnato površino v Doberdolu, Sovodnjah, Štandrežu (Občina Gorica), pri Briščkih (Občina Zgonik), v Repnu (Občina Repentabor), v Križu, Trebčah, Bazovici, na Padričah (vsi v Občini Trst). Skratka, deseterica za pojme amaterskega in mladinskega nogometa čisto solidnih športnih centrov, ki jih glede na vzorno urejenost večkrat najemajo tudi drugi klubi, na primer Triestina (predvsem v preteklosti) za treninge svoje članske ekipe, pa tudi za tekme mladinskih moštev. Malce večji in modernejši športni objekt bi potreboval edino Kras, ki ima tako za člansko kot za združene mladinske ekipe velike ambicije in visi med amaterizmom (deželna elitna liga) in pol-

NOGOMET

Elitna liga: San Luigi - Kras 1:3
Promocijska liga: Juventina - Romans 2:0;
Vesna - Fagagna 1:2
1. amaterska liga: Primorec - Villesse 1:1,
Isonzo - Sovodnje 2:0
2. amaterska liga: Opicina - Breg 1:3, Zaria-Roianese 1:0, Primorje - Mariano 1:2
3. amaterska liga: Torre - Mladost 1:0
KOŠARKA
Državna C liga: Montebelluna - Jadran 66:62

Deželna C liga: Breg - Tolmezzo 78:66, Bor - San Daniele 81:76
D liga: Monfalcone - Kontovel 81:63
ODBOJKA
Moška B2 liga: Sisley - Sloga Tabor 3:2
Ženska C liga: Zalet - Tarcento 2:3
Moška C liga: Olympia - Sloga 3:0, Val - Buia 2:3, Basiliano - Sotča 3:0
Ženska D liga: Zalet - Coselli 2:3
Moška D liga: Travesio - Olympia 3:0

GORICA Predstavitev odbojcarskih ekip Olympie

Goriški odbojkarji iščejo kvaliteto

Z velikim navdušenjem in ponosom so v torek, 15. novembra, v Slovenskem športnem centru Mirko Špaca-pan v Gorici predstavili odbojcarske ekipe športnega združenja Olympia v sezoni 2011/12.

Športni direktor Andrej Vogrič, ki je povezoval večer, je povedal, da odbojcarske ekipe goriškega društva tekmujejo neprekinjeno od ustanovitve leta 1961. Letos se Olympia lahko ponaša z 206 aktivnimi člani, od katerih je 126 moških in 80 žensk. Od vseh članov je 152 mladoletnih, 54 pa polnoletnih. Tedensko vstopa v telovad-

igralca je Olympia posodila za eno sezono drugim ekipam, eden pa je šel igrat drugam. Pet ekip bo letos nastopilo na osmih prvenstvih in odigralo 170 uradnih odbojcarskih tekem v pokrajini, naši deželi in Venetu. **Predstavitelje ekip:** EKIPA U 14-16 deklet (sponzor K2 Sport Gori-

ca, trener Ivan Markič iz Kanala). Ekipo sestavlja 13 fantov od 14. do 15. leta starosti. Ta skupina igra poleg deželne prvenstva U 16 še elitno prvenstvo U 16 v

ca, trener Ivan Markič iz Kanala). Ekipo sestavlja 21 deklet od 10. do 15. leta starosti. Trenirajo trikrat tedensko; najmlajše bodo odigrale pokrajinsko prvenstvo U 14, ki se je pravkar začelo. Starejše ne bodo igrale na uradnem prvenstvu, pač pa prijateljske tekme in se pripravljajo na prvenstvo U 16 v naslednji sezoni.

EKIPA U 12-14 fantje (sponzor Corsi Adriano SPA Števerjan, trener Andrej Vogrič). Ekipo sestavlja 14 fantov od 9. do 13. leta starosti. Mlajši bodo odigrali pokrajinsko prvenstvo U 12, ki se bo začelo januarja 2012, starejši pa prvenstvo U

deželi Veneto in deželno prvenstvo D-lige.

Kot zanimivost je Vogrič navedel, da je bilo v sezoni 2004-05 pri Olympii skupaj 16 mladincev in mladink, ki so se ukvarjali z odbojko. Danes jih je 60; 12 od teh nastopa v raznih deželnih selekcijah od 11. do 15. leta starosti, "kar je izreden rezultat in dokaz, da je delo, ki ga opravljajo trenerji v telovadnici, na zelo visoki ravni".

EKIPA U 18 fantje (sponzor Terpin spa iz Gorice, trener Zoran Jerončič). Ekipo sestavlja 11 fantov od 16. do 17. leta starosti. Ta skupina trenira skupaj štirikrat tedensko s člansko ekipo "C" lige in nastopa na deželnem prvenstvu U 18, ki se je že začelo; trenutno je ekipa na 4. mestu na lestvici. Športni direktor je tudi povedal, da sta 2. novembra letos dva člana in igralca mladinskih in članskih ekip prejela posebno priznanje ZSSDI-ja, ki nagraduje tiste atlete, ki so poleg

športnih rezultatov dosegli tudi dobre rezultate v šoli s povprečnim učnim uspehom vsaj 8. To sta Daniel Hlede in Jernej Terpin.

upravi, Fundaciji Carigo, ZSSDI-ju ter vsem novim in starim sponzorjem, drugim pokroviteljem in podpornikom. "Kljub vsej pomoči pa obstajajo še ve-

like finančne težave za kritje celotne sezone", je dodal. S pomočjo SSO-ja in Finančne družbe KB1909, ki se jima je zahvalil, jim je uspelo kupiti kombi za prevoz atletov. Za delo in trud se je zahvalil že omenjenim trenerjem, za zaupanje pa staršem: "S tem ima naše društvo zagotovljeno prihodnost".

Delegat deželne zveze FIPAV za promocijo moškega mladinskega sektorja Paolo Santuz je spregovoril o prvih dobrih rezultatih revitalizacije sektorja in eksperimentalnem ambicioznem projektu, ki v vrstah Olympie koncentrija najboljše deželne talente sedmih društev; ti bodo junija 2012 nastopili na državnem prvenstvu Trofeo delle Regioni v kraju Abano Terme. "Kakovost lahko dosežemo samo s sodelovanjem". Igor Tomazetič je v imenu ZSSDI-ja pohvalil uspešnost trenerjev in športnikov ter z gledno sodelovanje s pokrajinsko in deželno zvezo FIPAV. Da je šlo za čudovito predstavitve, je potrdil tudi predsednik pokrajinske FIPAV Carlo Facchetti. / DD

Damijana Češut in Andrej Vogrič

nico preko 350 mladoletnih otrok, da se udeležujejo treningov, turnirjev ali prvenstvenih tekem. Odbojcarski sektor šteje letos 79 aktivnih igralcev in igralk, ki so bili povečini prisotni na predstavitvi. V tej sezoni se je včlanilo v društvo 14 novih odbojkarjev in odbojkaric. Enega

priljubljenega mladoletnika pripravljajo na prvenstvo U 16 v naslednji sezoni.

Enkratno gostovanje v Novi Gorici

Zbor Carmina Slovenica z Zvoki Azije je preplaval Kulturni dom

Navdušenci nad glasbeno umetnostjo se redko vračamo domov povsem presenečeni, presunjeni, navdihneni. Kljub nenehnemu vzpenjanju ustvarjalne odličnosti so vzklili "neverjetno" redka stvar. Ob obisku koncerta slovenske vokalno-scenske skupine Carmina Slovenica iz Maribora, ki je pretekli torek preplavila Kulturni dom Nova Gorica, smo prisotni doživeli tovrstno redkost.

Opisati zgodbo zboru Carmina Slovenica in umetniške vodje ter dirigentke Karmine Šilec je na tem mestu nemogoče. Eden izmed vodilnih ansamblov v svetovnem zborovskem gibanju je najdragocenejši izvojni kulturni produkt naše dežele, ki je v dobrih dvajsetih letih stopil na najpomembnejše odre, od Cankarjevega doma v Ljubljani, Simphony Halla v San Franciscu, gledališča Teresa Careno v Caracasu, Teatra Colon v Buenos Airesu, hongkongskega kulturnega centra do tokijskega Metropolitan Art Spacea, ter prejel najpomembnejša priznanja in nagrade. Predvsem pa je Carmina Slovenica avantgarda zborovstva. Kar je Karmina Šilec ustvarila sredi devetdesetih let, torej širjenje petja v celovito, teatralno odsko izkušnjo, je prihodnost te glasbene discipline. Carmina Slovenica je institucija zborovstva, ki jo svetovna publika pozna predvsem preko Koncertnega dekliskega zboru, za katerim

pa stoji inovativna in prestižna glasbena šola iz Maribora. Delo otroških in mladinskih zborov služi kot temelj mladinske vokalne vzgoje, v kateri so solopetje, vokalna tehnika, skupinsko delo in gledališki pristop temeljne značilnosti. Zborom in pevski so-

mina Šilec, ki je v vokalno glasbo vnesla svežino, odprla nove prostore izraza, prepričljivosti, intenzivnosti doživljanja in komunikacije. S Choregie - glasbenim gledališčem, na primer, in z inovativnimi posegi je vokalni glasbi razprla prostor h kompleksnim

li dodajajo še bogato založniško in festivalsko aktivnost ter presunljiv koncertni aparat, ki je zbor Carmina Slovenica spremenil v eno izmed najbolj profesionalnih in naprednih zborovskih institucij na svetu.

Njihovo delo poteka projektno, kar pomeni, da je vsaka sezona namenjena produkcijam vokalne in scenske narave, katerih skupni imenovalec so inovativnost, naprednost, vizionarstvo. Pri vsem tem ima gotovo največji zaslug Kar-

večvrstnim umetniškim dogodkom, za katere je Evropa premajhna. To težnjo je pozorno oko lahko začutilo že ob nedavnem obisku baskovskega zboru Leioa Kantika Korala v Trstu in Gorici, saj sta oba zboru črpala iz iste zakladnice sodobnih skladateljev, ki gradijo na ritmičnih in melodijah eksotičnega Vzhoda. Kot se zdi, brez njega danes ne gre.

Torkov koncert v Novi Gorici je nabitno polni dvorani ponudil Zvoke Azije s štajerskim tolkali-

stom in strokovnjakom "glasbe iz sveta" Ninom Mureškičem. Koncept Choregie, ki prepleta glasbo, gib, igro in druge odrske elemente, je zbor Carmina Slovenica že večkrat popeljal na Daljni vzhod, kjer je na turnejah po Kitajski, Japonski, Singapurju in Maleziji, Tajvanu in Južni Koreji doživel izjemen uspeh. Nekaj "daljnega" vzdušja smo presunljivo doživeli tudi sami. Dekleta so pod vodstvom izvirne Karmine Šilec in ob mističnem udarjanju Mureškiča odkrivala duha azijskih kultur iz Balija, Kitajske, Japonske, Malezije, Bornea, Indije, Gruzije in Koreje in nam pričarala svojevrstno čustveno potovanje. V sodobnih in kompleksnih skladbah se zahtevne ritmične sheme prepletajo s telesno koreografijo in odrosko prezenco samozavestnih in "odraslih" pevki. Izbor skladb izraža željo voditeljice po porogljivem raziskovanju zvočnih možnosti glasovnega izražanja, kjer se estetska pravila "lepega" zvoka raztreščijo v rezko, cvileče, hrupno mrmranje ritualne razsežnosti. Glas postaja instrument, ukalupljena lepota se umika poigravanju s čustvi in z domišljijo. Koncert Carmina Slovenica je spektakel, v katerem se na tehnični odličnosti nadgrajuje močna čustvena udarnost, v katero se poslušalec-obiskovalec povsem utopi in vživi.

Deževni novogoriški večer se je spremenil v nepozabno, sunkovito, iskriko izkušnjo, v kateri smo z zborom Carmina Slovenica, dirigentko Karmino Šilec in tolkalištom Ninom Mureškičem odkrili magičnost daljne Azije. Z zborom Carmina Slovenica postane domišljija tako resnična...

Jernej Šček

S 6. strani

"Muzika se piše..."

Med publiko so bile tudi letos nekatere vidnejše osebnosti s kulturno-političnega področja: Drago Štoka, deželni predsednik SSO, Mara Černic, podpredsednica goriške pokrajine, Janko Zerzer iz Koroške, Anton Baloh, predsednik ZPZP, Walter Bandelj, predsednik SSO za Goriško, Damijan Terpin, deželni tajnik SSK, Marjan Terpin, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa konferenca za Italijo, Marij Čuk, vodja slovenskih programov deželnega sedeža Rai, dekan Karel Bolčina, Tomaž Štokar, podžupan Mestne občine Nova Gorica, Silvan Primožič in Marilka Koršič, goriška občinska svetnica SSK, Loredana Fain, predsednica USCI, Stefano Ceretta, odbornik goriške občine. Pismo z zahtavo za povabilo in z opravičilom za upravičeno odsotnost je poslal deželni svetnik SSK Igor Gabrovec.

Cvetlični in knjižni dar so zborovodje prejeli iz rok zalih deklet Lucrezie Bogaro, Kristine Gerin, Giade Giuntoli in brhkega fanta Matjaža Uljana. Pokroviteljici 53. Cecilijanke sta bili goriška občina in pokrajina, podpri so jo Javni Sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Fundacija Cassa di Risparmio iz Gorice, Zadruga banka Doberdob in Sovodnje. Sodeloval je tudi Svet slovenskih organizacij. Vsem je seveda šla zahvala Zveze slovenske katoliške prosvete.

Poslušajmo ... z branjem

BK evolution - Jablen (društvo Beneške korenine, 2010)

Ta teden se bralni poslušalci Novega glasa posvečamo glasbi iz Benečije, toda ne iz magnetofonskih arhivov Pavla Merkuja, temveč neposredno iz sedanjosti, tukaj in zdaj. Skupina BK (Beneške korenine) evolution je pred natanko letom dni izdala svojo drugo ploščo, Jablen, ki pa je še vedno sveža in aktualna. Sadno drevje - jableane so dobra metafora za to, da se iz beneških korenin dejansko razvija nova slovenska kultura na Videmskem, angažirana družčina glasbenikov pa je nedvomno njen glavni ponašalec.

Leta 1997 je skupina začela delovati najprej v vodah lahke glasbe. Sad prvega obdobja je bil leta 2004 izdani cd "Substrati", šele kasneje pa se je vokalna skupina Beneške korenine odločila za drugo, beneško glasbeno pot in dopolnila svoje ime. Priložnost za novo usmeritev je bil projekt o kantavtorju in kulturniku iz Benečije Kekku Bernjaku, ki ga je skupina pripravila za Postajo Topolove leta 2007. V sodelovanju z Marijo Breclj z Radia Trst A je nastajal projekt o plošči Kekkovih pesmi, ki je izšla l. 2008 z naslovom "Kekko Bergnach unplugged".

V rokah pa imamo tokrat drugi CD skupine BK evolution "Jablen", izdan novembra 2010 pri društvu Beneške korenine. Z dvanajstimi pesmimi se obetavni etno-rokerji lotevajo lastne, avtorske produkcije. Nedvomno izstopajo pesmi v tersetnem narečju Igorja Černa, saj sodijo med najboljše pesniško produkcijo nove generacije beneških pisateljev. S sproščenostjo domačega jezika zna Černo peti o aktualnih čustvih in mislih, daleč od folkloriziranega narečja, a še vedno polnih elementov beneško rezijanskega ljudskega zaklada. Nekaj skladb podpisuje pianist David Klodič - te so bolj intimne in "glasbene". Poleg že omenjenih članov najdemo še harmonikarico Anno Bernich, basista Davida Tomazetiča in bobnarja Luco Clinaza. Kot gostje se na Jableni pojavijo tudi pevka Elisa lovele, pianista Stefania Rucler ter kitarist Andrej Jussa. Snemanje je potekalo v prostorih Inštituta za slovensko kulturo v Špetru ter v studiu Brickstone v Biljah, medtem ko so vsa besedila shranjena v lepi grafično oblikovani knjižici, v kateri lahko najdemo tudi prevode v angleščino.

Med drugim je plošča dobila tudi finančno podporo Gorske skupnosti Ter Nediža Brda, saj spada v t. i. projekte za vrednotenje slovenskih narečij v videmski pokrajini, ki ga predvideva deželni zakon 26/2007. Plošča "Jablen" je nedvomno izraz slovenske skupnosti v videmski pokrajini, saj so besedila napisana večinoma v narečjih Nediških in Terskih dolin ter Rezije, medtem ko so za njegovo realizacijo poskrbeli mladi umetniki iz vseh teh krajev.

Jernej Šček